

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JOSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUNSÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az alkotmány nem hal meg!

Budapest, július 31.

(K.) Rózsákon pihen a halott Umberto és meg kellett halnia, hogy rózsá és pihenés jusson neki. Amíg élt: tövisen feküdt és munkában görnyedt. De most pihen a rózsákon és mosolyog. Mondják róla, hogy trónörökös korában mindig nagy csomó koldus futott a kocsija után s ő mindenét közük szórta. Ha pedig már mindenéből kifosztotta magát: kifordította az üres zsebeit s úgy kocsizott tovább kifordított zsebekkel, mosolyogva. Szegény Umberto! Milyen kevésé változott, pedig király volt időközben és ajka fölött a legfehérebb bajusz nyelte el az állandó mosolyt. Mint király is kifosztotta magát mindenéből az ő koldusai kedvéért — vagy nem-e koldus az az egész csodaszép Itália? — egész élete is csak egyetlen sétakocsizás volt és a végén kifordította az üres zsebeit. Semmit sem visz magával, mert mindenét szétszórta a nép között. S amin a világ elszörnyűködik: nem is a halála, hiszen más fedelmet is meggyilkoltak már! De őt a koldusai közül lötte le valaki, a legsilányabb, a legnyomorultabb. Oh, szinte jól esik, hogy Olaszországban nincs már halálbüntetés! Hogy az Umberto életéért annak a rongyosnak feje legyen a fizetség: be csunya és silány csere is volna. Hadd száradjon és penészdjék a gyilkos, nem Umberto miatt, akit ő már meg nem károsíthatott, hanem a maga silánysága miatt, melyet el kell szigetelni, hogy meg ne fertőzze az egészséges világot. De róla ne is essék több szó.

És a halott Umberto királytól is el kell már bucsuzni, ha fáj is. Ami egy királytól telik: azt odaadta népének egészen. A jó példát. Mert emlegetni fogják, példajaképpen, hogyan eljen a király népének és népével. Ritkán járt még király annyit az alattvalói közt, mint Umberto és ritkán hódított annyi

szívet, mint ez az olasz király, akinek a szívét járta keresztül a gyilkos golyó. Talán csak mi magyarok emlékezhetünk királyra, aki a néppel való érintkezésben hozzá volt hasonlatos. Az a király nagyobb stílu uralkodó volt Umbertónál, de még az se volt nála demokratább és igazságosabb. Pedig azt a királyt ma is az igazságos Mátvának emlegetjük. Umberto ismeretlenül és ismerve, elvegyült népe sorában s anekdoták születtek az utjában emberséges szívével, igazságos lelkével, jószágos gondolkodásával. Minden egyes anekdota egy-egy dokumentum, hogy milyen felséges ember volt. Csak királyi felségnek volt talán fogyatékosabb. Vagy hogy talán szerencséje nem volt a tanácsosaival, akik a jobbat hogy is ne teheték volna meg a király nevében, holott ezt a jobbat a nép szomjazta, melyet a király annyira szeretett! De a tanácsosaival nem volt szerencséje s miattuk van, hogy a politikus Umberto emléke halványabb az ember emlékénel.

Pedig az a politikai gondolat, melylyel Umberto Olaszországot a hármasszövetségbe vitte: nagygyá tehetné volna politikai emléket is. Ahogy azonban kormányai ennek a gondolatnak költségeit fedezték: az magát a gondolatot is diskreditálta Olaszországban. Mert ami az olasz nagyság zálogának volt kigondolva, a gyakorlatban olybá tűnt föl, mintha a király költséges passziója volna. Szegény Umberto! Hogy neki lettek volna költséges passziói! De egyetlen okos pénzügyminiszter helyett megverte az ég töméntelen sok gyámoltalan miniszterrel, akik mind azt ígérték, hogy új pénzforrásokat nyitnak Itáliának, aztán pedig csak egyre koldusabbá tettek az ötleteikkel. Így halványodott a szimpátia a király politikai gondolata iránt, holott csak a minisztereinek gazdálkodása volt antipolitikus. Mi, akik messziről néztük és tisztábban láttuk: a népe javára dolgozó politikust is megbecsültük az olasz királyban.

De odahaza talán rossz dolga is lett volna a királynak, ha az ember tiszter is jóvá nem teszi naponkint, amit az uralkodó — a megfélemezett népek kedve és tetszése ellenére — mint politikus csinált. Ámbár hiszen a halála szempontjából mellékes volt mindez. Az a golyó nem a politikáját akarta megtörölni s a felséges emberhez való szeretet nem tudta megvédelmezni az áldozatul kiszemelt királyt.

És mialatt rózsákon pihen a halott Umberto, az olasz nép pedig szíve szerint siratja a legendás jó embert: utközben megszólal az új olasz király. S akik távolabb élünk, minden elfogódásunk dacára jobban figyelünk az eleven király szavára. Mit is mond? Röviden ennyit: — csak Umberto költözött el, az alkotmány nem hal meg! Így szól III. Viktor Emánuel s egy férfias, királyi lélek megnyilatkozása viszi előre a jó híret. Örvendezhet az olasz nép: az alkotmány nem hal meg. Most már csak egy másik megnyilatkozása kívánatos, amelyik megcáfolná azt a kissé ellenőrizetlenül szállongó hírt, mintha III. Viktor Emánuel nem volna éppen elragadtatva a hármasszövetség gondolatától. Lehet, hogy mendemonda az egész s ha az ifjú trónörökös olykor talán elítélte az olasz kormányok politikáját, azt vették a hármasszövetségre mondott kritikának. Mert hogy a kormányok politikája nem igen tetszett neki: elég valószínű. Umbertónak se tetszett, de senkinek sem. Lehet azonban, hogy a fiatal király komolyabban is demonstrált a hármasszövetség ellen s Umberto éppen azért szoritotta hátrébe, amíg élt. Mondják, hogy a fiatal király a feleségére is többet hallgat, mint ahogy politikában szokás s a Nikita leányáról föl lehet tenni, hogy ha már politikába ártja magát, csakugyan nem a hármasszövetséghez való szeretet lángol a szavaiban. De ez mind kőszá hir. S III. Viktor Emánuel, aki

TÁRCA.

A halál-démon.

— Egy orvos naplójából. —

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Ifjabb Hegedűs Sándor.

Nem egyszer néztem szembe a halállal, avval a démoni rémmel, amely eltorzítja az arcokat, míg a lelket csontkezeivel kiszakítja az élő ember testéből. Ugy ismertem már közeledését! Amint a homlok körül a bőr fölfelé nyult, az orr pedig lassan vékonyulni kezdett a haldokló arcán, akkor már tudtam, hogy a szemüregből a halál démona fog kimeredni rettenetes nézésével, mintha jelentené:

— Most szakítom ki ennek az embernek lelkét, most töröm le az életét.

Rettenetes ennek a démonnak a hatalma. Mikor az üvegesedő szemem át elő tekint, megdöbben az ember, mintha önkéntelenül érezné, hogy ez a sárka szörny egyszer azt a lelket is ki fogja markolni magának, amely az én testemben telepedett meg, hogy az én életemet irányítsa, fejlessze. Eleinte annyira hatott rám a halál-rém megjelenése, hogy mikor betegem utolsó perceit élte, rendszeren fejéhez üttem és pulzusát vizsgálva kerültem, hogy szembe nézsek azszal a mindent elpusztító ós-démonnal.

Evek hosszú során át sokszor találkoztunk egymással. Gyermekek-ágyánál éppúgy megjelent, ugyanazzal a nézéssel, mint ahogy az életen átjutott óregek szeméből előlénylett. Lassan aztán bizonyos megállapodás jött közöttünk létre és az

én félelmem megnyugvába ment át. Mikor a halál-rém kiült az emberszem üvegesedő hátyájára és azt kiáltotta felém:

— Itt vagyok, ez a csonthalmaz már az én birodalmam —

Akkor megnyugó lelke csendesen felelt rá:
— Tudom, erős vagy, mert csontkezed a végzet.

Aztán szembe néztünk egy pillanatra egymással, ő eltűnt, rám pedig a rendes feladat várt, hogy tudassam a másik szobában szorongókkal:

— Élete kialakult, elmúlt.

Egy orvos annyiszor átéli ezt az idegbontó jelenetet, hogy úgy megszokja, mint ahogy a halottkém közönyösen nyul a halott testhez. Már azt hittém, hogy soha hatással nem lesz rám a halál-rém, hogy ereje félelmetes hatalmát — bármint néz is felém a sárguló emberarc forgó szeméből, — nem érezhetem velem annyira, hogy nézését el ne bírjam viselni, és egyszer mégis szembetalálkoztunk és szuró nézésével megdöbentette a lelkemet; azóta a halál-démon erejét el nem viselhetem.

Egy delutáni operációhoz rendeltek be a professzorom mellé, aki akkor összes orvossegédei között legjobban szeretett; szeretetét úgy árasztotta felém, annyi melegséggel, hogy nem is fölelhalóm volt ő már nekem, hanem inkább atyai barátom. Valami nehéz eset volt előtünk — jól emlékszem — s öreg mesterem nagyon keményen nézett kék szemével maga elé, mintha egyik tervet a másik után mérlegelné, hogy aztán a legjobbnak tetszőt végrehajtsa.

Előszedte minden finom acél-műszerét, egybegyűjté minden tudományát s úgy láttam, elhatározta, hogy megmenti azt a szegény ember-lelket az életnek megmenti tudományával s

ügyessége minden erejével, de megmenti minden áron.

Hozzáfogtunk a műtéthez. A narkotizált beteg csöndesen lélekzett, s néha — inkább rángászzerűen az ajkizmok körül — nyöszörgögni kezdett. A műszerek gyorsan siklottak, a kis csontvész sercege működött, s mindkettőnk tekintete a kóros testdarabra szegeződött. Egyszer különösen vért láttam felbuggyanni, amely nem a lefojtott vérekből fakadt. Professzorom gyorsan dolgozott, kése félelmetes biztosággal működött... és kése mind gyorsabban mozgott, úgy, hogy látszott izommunkájából, milyen erős akaratall küzd betegéért. A műtétnek vége volt, a segédek munkához láttak, hogy az ereket és izmokat összekötve bevarrják a sebet. Csak amikor megmosdottunk, vettem észre öreg tanárom kezén a mély vágást, amelyet a műtét alatt szerzett. Erősen tisztogatta és mialatt lekötöttük, megkérdeztem tőle:

— Akkor sebesült meg, mikor a vért felszökni láttam?

Igenlőleg bólintott fejével.

— Miért nem hagyta abba, vagy bizta rám a metszést?

Csendesen felelt:

— Elhatároztam, hogy tervemet végrehajtom és megmentem szegényt a biztos pusztulástól s úgy látom, sikerült is a számításom. Különös metszést végeztem, majd elmondom részleteit, hogy jól megértsd az egészet.

Mind határozottabban mondotta:

— Megmentettem, biztos vagyok benne...

Szavai nagy örömet okoztak nekem, mint a kezdő orvosnak az első műtete, pedig ísült lelkeket nem ez lelkesítette, hanem valami érthetetlen érzés folytán mindegyre a halál-démonra

első nyilatkozatával meg tudta nyugtatni nemzetét, hogy az alkotmány nem hal meg: talán hamarosan talál rá módot, hogy a külső politikáról is olyan szellemben nyilatkozzék, mely ha nem is hajol meg a radikális olasz áramlat előtt, de annál tetszőbb lesz mindazoknak, akik a szép Olaszországnak igazi barátai. Ez a nyilatkozat még nincs meg, de talán nem fog elmaradni...

BELFÖLD.

A közigazgatási tanfolyamok szervezése. Ruffy Pál országgyűlési képviselő a közigazgatási tanfolyamok kormánybiztosa, most járja be a tanfolyamok kizemelt székhelyeit. Eddig Nagybacsán, Marosvásárhely, Kolozsvár, Marmaroszigeten és Kassán járt, mindenütt intézkedvén, hogy szeptember elsejére a törvényi intézkedések megfelelőleg a tanfolyamok felállításának. A kormánybiztos Kassáról, Pestre, majd pedig onnan Szombathelyre és Pozsonyba utazik a végleges szervezés végett.

A jogi oktatás decentralizációjáról. Az illetékes helyről nyert értesítés szerint Wlassics Gyula közoktatási miniszter törvényjavaslatot dolgoztatott ki a jogi oktatásnak és vizsálati rendszernek reformjáról, melyet már az őszi ülésszak elején a képviselőház elé terjeszt. Ez a törvénytervezet nagy fontosságú utat tartalmaz, mivel törvénynyelvi változás esetén decentralizálná a jogi oktatást oly módon, hogy több vidéki város is kapna jogakadémiát, részint azok a városok, melyeknek már volt a múltban jogi akadémiájuk, részint azok a városok, melyek népességükkel és kulturájukkal jogra erre igényt tarthatnak. Ezzel az intézkedéssel megszűnnek a budapesti jogi egyetem túlszűkösége és egyes vidéki városok új lendületet nyernének az odaseregülő ifjúság által. Papán, Szegeden már mozgolódnak a jogi akadémiák elnyeréséért.

A békeparlament.

Budapest, július 31.

A nemzetközi békeparlament, amely az európai törvényhozások békebarát tagjait most Párisba gyűjtötte össze, ma tartotta idej első tanácskozását, mely tegnapi királyi tragédia miatt elmaradt. A konferenciának ez az első napja nem kis dícsőséget hozott nekünk, magyaroknak. Ezen az első ülésen terjesztette elő gróf Apponyi Albert a békebarát sajtószerződés megalkotásáról szóló indítványát egy lényes beszéddel, amely arra az előkező gyülekezetre leirhatatlan hatással volt.

Ithon nem egyszer jegyzik fel a parlamenti tudósítások, a képviselőház egyik-másik üléséről szólván, hogy Apponyi napja volt. Csaknem ugyanannyiszor esik meg ez, a hány-

szor Apponyi nagyobb beszédet mond. Ma Párisban, a kultura fővárosában, a művelt világ törvényhozóinak nagyszámú társaságában történt, hogy Apponyi napja volt. Ahol szellemi erő, tekintély, előkelőség annyi van együtt, mint nagyon kevés gyülekezetben; az aktuális nagyságok nemzetközi sokadalmaiban ma nem volt más sommi nevezetesség, az elméket, lelkeket nem foglalkoztatta más semmi, csak Apponyi beszéde. Nagy dícsősége ez egy kis nemzetnek, amely szellemi előkelőségei által így fordítja lépésről lépésre maga felé a nagyvilág figyelmét. A minap Jókait ünnepezték Párisban, ma Apponyit. A költőkirály után ma az élőszó páratlan szuverénje tett hatalmas hódítást a magyarság számára. Buszkeséggel és hálával jegyezzük fel ezt is. Magyarországnak legnagyobb és Európának is egyik legelső politikai szónoka érdemessé tette magát nemzete hálájára.

Apponyi mai beszéde már csak azért is egyik legkiválóbb alkotása a nagy szónoknak, mert olyan eszme szolgáltatásán mondotta el, amely az utóbbi időben egész lelkét betölti. A világbeke idejének megvalósítására a világ sajtóit akarja szervezni a parlamentek urijának szövetséges társul. Ezt az eszméjét, amelynek itthon már sikerült is tetet adnia, most akarja az egész művelt világra kiterjedően foganatra juttatni és ha mai beszédének hatásából következni lehet, ez sikerülni is fog.

A beszéd abból a gondolatból indult ki, hogy az interparlamentaris unió nem teljesíthette eddig feladatát, nemzeti csoportjai nem működtek kellő hatással, mert nincs meg köztük és a népakarat között a kellő kapcsolat.

Ezt a kapcsolatot megteremteni és állandóan fenntartani, a sajtó hivatása. És hogy a sajtó teljesítse is ezt a hivatását, ehhez szükséges a békebarát sajtó szervezése, hogy a békebarátok rendszeres előmozdítása a sajtóban gyökeret verhessen. Például odaállította a már megszervezett magyar békebarát sajtószerződést, amelynek nyomán már a szerbek is szervezkednek — s a példa követésére felszólította a nyugati nemzeteket, első sorban Franciaország sajtóit.

A szövetségi beszéd hatása alatt felerősödött be a konferencia mai ülése, melyet Fallières, a szenátus elnöke nyitott meg szép beszéddel, átadva azután a szót Monis igazságügyi miniszternek, aki a francia kormány nevében üdvözölte az idegen parlamentek képviselőit.

Az ülésről a következő tudósítást kaptuk:

Páris, július 31.

Ma délelőtti nyitották meg Fallièresnek, a szenátus elnökének az előkeleté alatt az interparlamentaris konferenciát.

Fallières beszédében kiemelte azt a haladást, melyet a világ, hála a választott bíróságok eszméjének, tett és megemlékezett a hágai békekonferenciáról. Felhívta a konferencia tagjait, hogy folytassák művüket és értessek meg nemzetükkel, hogy nagyobb dícsőséggel meghajolni a választott bíróság ítélete előtt, mint véres diadalokat keresni a harcmezőn.

a halál-rém bosszúja keze keresi a lázmerget az én professzorom ereiben.

Szorongva mentem fel késő délután, hogy megnézzem tónkömet. Az előszobában üldögélő inas szomorúan jelentette:

— Sokat szenvedett egész éjen át, de most csendesebbnek, nyugodtabbnak látszik és úgy látom, hogy észnél van, nem beszél félre.

Amint beléptem a szobába és szembe kerültem professzorommal, megdöbentem, megdöbentem olyan erővel, hogy a hideg futott végig a hátamon. Annak a kedves embernek jószágos két szeme különös fényességben égett, mintha valaki a szegolyó mögött paraszal égetne. Ugy látszik, észrevette zavaromat és kitálta gondolatomat, mert egyszerre azon kezdte:

— Igen, végem van. Utolért a démon. Jól tudom, jól ismerem ezt a processzust, amelyen most átmegek, úgy hajnal felé elmúlik életem. Nem mertem közbeszólni és ő nyugodtan folytatta:

— Maradj estére mellettem — reggel aztán elmehetsz...

Mindketten doktorok voltunk és így nem igyekeztünk hazudolni, csak biztattam, hogy beleegyezem akaratába.

Rettenetes érzés volt, mikor leültem a hűs szobában, amelyben addig kell várakoznom, míg a halál kiszakítja az én atyai jó professzorom lelkét. Ugy éreztem magamat, mintha a halál birodalmában tepedtem volna le, amelyből csak egy emberélet árn szabadulhatok ki.

Ugy kiene óra lehetett este, amikor kitárgyoltam ágyból és két rövid lépéssel áthaladt a szobán, míg mosdójához ért, a vízbe merítette kezét és homlokát lesimította vele, aztán átment a másik szobába, ahol könyvtára és emlékei voltak egybegyűjtve, hangja reszketett, míg ennyit mondott:

Monis igazságügyi miniszter a kormány nevében üdvözölte az idegen kiküldötteket.

A konferencia egyhangúlag elhatározta, hogy az olasz kamara elnökéhez részvételméret intél.

Ezután áttértek a napirendre és ennek során elsőnek gróf Apponyi Albert emelkedett szóra, hogy megokolja a békebarát sajtó nemzetközi szövetségére vonatkozó határozati javaslatát.

Apponyi ezeket mondta:

A javaslat, melynek előadásával megbízlat, az interparlamentaris unió alapjainak szükségesszerű kiegészítése. Ez az alapjondolat egyszerűen a közhatalmak némas alkotó elemének föllépése a béke érdekében, mely a nepek egyik legfőbb érdeke. A háború tetszhetik becsavagyó fejedelmeknek, minisztereknek, hadvezéreknek, állhat egyes uralkodó osztályoknak érdekeinek, de a tömegekre nevezé mindig cs pas. Ez az állapot amely megtamadatlan, épp oly helyes logika arra a népképviselő érintkezését érteni, a béke megóvásának céljából; a szervezetnek pedig mely ezt az érintkezést közvetíti, ellenállhatatlan hatalommal kellene bírni.

Ez a szervezet az interparlamentaris unió, de kérdezzük, hogy bír-e tehát e hatalommal és ha e kérdésre nem a jubileum közgyűlések ünnepi szónoklatainak módorában, de komoly lelkiismeretességgel akarunk válaszolni, azt kell mondanunk, hogy nem. Honnan van ez? Talán onnan, hogy az egyes országos csoportok meglehetősen titlenek voltak? Igen, de honnan ez a titlenség? Talán csak nem merő indolenciából, a nagy lármával felekkolt ügy iránti valóságos érdeklődés hiányából.

Bizonyára nem. Ha szövetségi csoportjai nem fejtették ki elegendő munkásságot, ez inkább azért van, mert nem vártak eredményt, nem bíztak erejükben. A probléma megfordítva áll: nem azért nem letünk hatalmi tényezővé, mert csoportjaink nem dolgoztak, hanem csoportjaink nem dolgoztak azért, mert nem érezték magukat hatalmi tényezőnek. De akkor a ből felmerül az a további kérdés: honnan e tehetetlenség!

Talán a parlamentarizmus általános hanyatlásából származik, e erőssága akkor nem volna egybe, mint a beteg parlamentarizmus gyógyítása. Ennek utait, módjait kellene lenni megvizatnunk? E vita oly körben, ahol mintha európai parlament jelenléte talalkoznak, mindenesetre erőkes és tanulmányos volna, de messzi elvezetne tulajdonképpen kérdésünktől, melynek szempontja őt nincs is reá szükség. Bármily különbözők lehetnek nyvan a különböző országokban a modern parlamentarizmus bevezési tünetei, van egy közös jellemvonásuk, és ez a nép széles tömegeinek közömösége a parlament iránt. Ez általános tünét általános, mindenütt működő akra vezethető vissza, amely nem mas, mint az, hogy akár az intézmények, akár azok kezelésének hibájából a parlamentek igen tökéletlenül képviselnek a nép valódi érzelmeit, valódi akaratát. De merőjón őt valamely tény, törekvés vagy eszme, melyben a parlament a valódi nemzeti akarat képviselőit megragadja, akár csak valamely speciális kérdésben is, és a legmegvetettebb parlament is, — visszanyeri hatalmát, historiai tényezővé válik, mely minden ellentétet szétlör; mert akkor megfordított élete forrásában, felvette magába a nép erejét.

Ez az alapszükséglet kell a mi ügyünkre is alkalmazni. A parlamenti akció a béke érdekében rögtön ellenállhatatlan hatalommá fog válni, miúgy azt erős népakarat támogatja: de ez a támogatás ma meg hiányzik, és ez helyzetünk gyengeségének valódi oka.

— Mily szép itt, és most mindent itt kell hagynom.

Ezeket mondta és visszafeküdt ágyába, hogy többé soha föl ne keljen.

Soha kínosabb éjett! A haldokló minden tiz-husz percében rendelkezett az orvosfeleket, melyekről tudta, hogy milyen hatásokról kell beszélni a méregtől pusztulónak. Saját maga halálát vezényelte. Így jött el a reggel, akkor csak annyit kért:

— Tedd be a táblát és hagyj magamra.

Engedelmeskedtem. Mikor egy óra múlva a szobába léptem két társammal és felnyitottuk az ablaktáblákat, ott feküdt az ágyban a fehér párnába sápadva az én professzorom — holtan. Szemében riasztó fényvel ült még a halál-démon, amint kitépve az áldozat lelkét, előkémlelt az üveges szem buráján. Abban a kék szemben ott trónolt még a fekete szörny és olyan gonosz erővel, hogy megtört leikem menekülve üzött el arról a helyről, ahol a halál-démon gonosz szelleme szembeszállva velünk — újra megjelent. Ez volt a legrögtönesebb nézése annak a szörnynek, amelyvel csak valaha is rám hatott az a mezdöbentelt vigyorgás, amelyvel abból a kék szemből előtökölödött. Lehet, hogy a gyötrelmes éj még segített ahhoz, hogy oly erővel vegyen erőt rajtam a halál-démon ijesztő hatalma, de úgy elkábultam a fájdalomtól és a rémlátomány lidéromomásától, hogy mikor haza menekültem, a halott szeméből még akkor is rám vigyorgott a démon és én megtörtén roskadtam össze, érezve magam fölött azt az iszonyu hatalmat, amelyet kétségbeesésben szölogatni kezdtem:

— Te rettenetes szörny — te uralkodol feletünk a te kérlelhetetlen esontkezü hatalmaddal — te bosszúálló démon — te fekete halál!

De hát akkor el volna hibázva egész kiindulási pontunk — téves irányban indult volna egész akciónk?

Nem. Az interparlamentáris unió azon logikai épülete, melyet bevezetőleg bemutatam, megtámadhatlan; praemisza a és lényegében igaz, de hallgatag belövegítettünk egy föltevést, mely a tapasztalás előtti nem vált be. „A népek érdeke a béke, ostora a háború” — így mondánk és igazat mondtunk; de hallgatag és mintegy öntudatlanul, annyira világosnak és szükségeszerűnek látszott a földés — hozzátűztük ezt a további gondolatot is: „tehát a népek gyűlölik a háborút és szeretik a békét.” Ez a hallgatag feltevés pedig még tavol áll a megvalósulástól és ezen a ponton inognak épületünk alapjai.

Programunk csak ugy teljesülhet, a közhatalom népies elemével csak ugy foroghat rendelkezni, ha praemiszaiknak e hűzogat kitöltene sikerül.

Nagy munkát kell e célból végezni; a közszellemet utakra terelni, hagyományos előítéletekből és szenvedélyekből kivegyévtetni.

Itt van mindenkéltől a hazafiságnak egy ferde és durva feltevése, mely azt hiszi, hogy az erkölcs és az igazság elvett föltre lehet tenni, mihelyt országunkról, annak vélt dicsőségéről vagy előnyéről van szó; mely nemzete számára nem ismer nagyobb dicsőséget és mit sem kíván inkább, mint azt, hogy a háború kockáztatékában felülkeredjék. Ezen a téren is tisztázni kell a fogalmakat.

Ugy gondolom uraim, a mi fogalmunk a hazafiságról kiállja versenyt a háború barátainak a felfogásával; mi kik e fennséges erényt minden föltől tisztán akar ut tartani, batran sikra szállhatunk azok eszménye ellen, kik azt csak vére fűrésztve tudják elképzelni. De ha körülnéznék és ha szemügyre veszik a vad fanatizmus azon kitöréseit, melyeket utcáinkon még manapság is látunk, és melyek behatolnak a családi szentségbe is, avai, sőt anyai oktatás után betolakodnak a gyermek kedélyébe, akkor megismerhetik a munka nagyságát, melyet még el kell végezni, hogy a néplek a miénk legyen.

Mi magunk végezzük ezt az óriási munkát? Képesek vagyunk-e reá?

Világos, hogy nem. A mi érintkezésünk a közönséggel sokkal gyéribb, semhogy a lelkeket ilyen új gondolkodási irány elterelésére előkészíthetné; ehhez minden aji infiltráció, állandó és következetes befolyás szükséges; és — a népek tömegéhez aránytalan — sokkal szűkebb körrel érintkezhetünk, semhogy még sikereink is megfelelő kiterjedésben érvenyesüljenek. *Olyan erőre van szükségünk, mely mindenütt és mindig működik, mely legelőször képes a ter és az idő akadályait, mely mindenkihez hozzájárul és amely befolyásának forrtonosságával a szellemi lustaságot is gondolkodásra ébreszt.*

Ez a mindenütt és a mindig működő erő nem lehet más, mint a sajtó; és ha ehhez az evidens igazsághoz hozzáadalmis érvelés után vezettem el tőrelmüket, ha a logikai láncolat minden egyes személnél megálltam, azt csak azért tettem, hogy tételeim valódi jellegét kidomborítsam. Nem a sajtó közreműködésének hasznosságát akartam kimutatni, — ami irrtatózó locus communis volna, de ennek abszolút nélkülözhetetlenségét a mi szövetségünk alapszámjének megvalósítására, ebből folyólag azt, hogy nincs sürgősebb feladatunk, mint a sajtó közreműködését magunknak biztosítani.

Hogy erre előbb nem gondoltunk, az valóban csodálatos és csak ugy magyarázható, hogy eddig illuz ónk a sajtóra is kiterjedtek. Amint azt hittük, hogy a népek lelke már velünk van — mert észszerűen így kellene lennie — ugy a sajtó támogatását is magától értetődő dolognak vittük; és ebben a föltevésben épp ugy csalódtunk, mint amabban. Nem, a sajtó — nem beszélve a kevés számú és csak a hívők körében érvenyesülő speciális békesajtóról — az a politikai sajtó, melyből a nagyközönség a maga benyomásait és feltételeit meríti, mely tehát egyedül szolgálhatja ügyünket hatályosan, ma még nincs velünk. Mert nincs velünk az, aki ma egy békebarát cikket közöl — talán az alábbi hírneves író kedvéért — holnap a béke mozgalmat szokott módon lecsufolja, aki ma jó indulatú, holnap lenéz, ma reményt, holnap szkepticismust hirdet; ilyen szélesely, ismermitens, megbízhatatlan támogatással nincs mit csinálnunk. Nekünk következetes és rendszeres, visszaesésektől és ellenmondásoktól mentes támogatás kell, teljes hittel és odaadással ügyünk iránt: ezt pedig mindaddig a politikai sajtónak egy számbavehető részében sem találjuk. Ennek megnyerése a mi feladatunk.

Az anyag reá a sátonál bizonyára megvan, amint megvitt a parlamentekben szövetségünk léteztése előtt is; a béke eszméjéhez hajlandó elemek bizonyára vannak, és pedig valószínűleg nagy számban a sajtó munkásai közt is; csak öntudatra kell azokat ébresztenünk, a bevett szokásoknak és a környezetnek befolyásával szemben ügyünk szolgáltatara erkölcsileg lekötünk, hatályos és egyöntetű működés céljából egy szervezetben egyesíteniük, éppugy, a mint mindent a parlamentai tagok tömegében elszórtan elvisszátartással tenni kellett.

Mihelyt csak néhány lap ebbe a szervezetbe belépett, már van a közönségnek egy része, amely eszméinknek minnennapi befolyása a tál áll; és amely mertekben a szervezet terjed — pedig épp ugy terjedhet, mint az interparlamentáris szövetség is csekély kezdődtől emelkedett jelenlegi fejlettségi fokára — mindig több és több eime fog ennek a folytonos propagandának engedni; míg végre elérjük azt a nemzeti akaratot, amelyet a béke érdekében megszólaltathatunk, azt az öntudatos akaratot, mely nem csupán a celt akarja, hanem az eszközöket is és amely életet fog lehelni a béke fenntartására alkotott intézményekbe.

Uraim! Nem látjuk önk, hogy a sajtó ilyen szervezése nélkül csak továbbvetelünk, de életerős

akcióig, programunknak megvalósításáig, a közhatalmak népies elemének a béke érdekében való döntő súlya föllépéséig soha el nem jutunk? Nem érzik, hogy e kiegészítés nélkül a nép hatalmának csak megjelenséi formáját szerveztük, mert a parlamenti képviselőket csak ennyi, — de a nép lelkében működő valódi erők, az ott forrongó eszméket, érzelmeket, aspirációkat, — az ott alakuló meggyőződéseket, tehát azt a lényegét, amelynek egyéb abban a formában meg nem nyilvánulhat, elanyagoltuk és így — sok parlamenthez hasonlóan, magunk is csak formai életet élünk? Lehetetlen, hogy ne érezzék és hogy velem együtt ne lássák törekvésünk egy nagy aerájának, az élet és az erő aerájának a sajtó békeköszöveltségének megalakításában.

De lehetséges-e ez? Igenis, lehetséges; mert már megvan hazánkban. Amint az interparlamentáris szövetség magyar csoportja az eszmét megérlette, azonnal a telt mezejére lépett; a magyar sajtóhoz fordult az emberiség egy nagy eszméje nevében, és annak a hazafiságnak a nevében, amely győztesse akarja tenni nemzetét az emberiség szolgálatában kifejtett buzgalom nemes versenyében; hazafias büszkeséggel mondhatom: a legtöbbben meghallgattak, a sajtó békeköszöveltségének magyar csoportja ma már élő tény, működő valóság.

Nagy örömrünk szerb barátainkól értesítést nyertünk, hogy példánkat követni készülnek.

A mi lehetséges volt Európa keleti részeiben, miért ne volna lehetséges nyugaton? Uraim! Semmi nehézségtől sem szabad visszaradunk, semmi kétségkedésnek sem szabad engednünk, mikor annak a döntő fordulathoz előkészítéstől van szó, mely ügyünket a jámbor óhajások talajáról átültetheti az élő valósz országába. És ha a sajtóköszöveltség kezdetei szerények — ez sem baj; gondoljunk vissza arra, minő igénytelen volt az interparlamentáris szövetség 12 év előtt és minő tekintélyes szervezetté fejlődött e rövid idő alatt: ha a sajtóköszöveltség újabb 12 év múlva csak ugy aránylik az összes sajtóhoz, mint ma az interparlamentáris szövetség az összes parlamentek tagjainak letszámához, akkor ügyünk diadala biztosítva van.

Abban a tudában ajánlom az interparlamentáris gyűlést a sajtóköszöveltségre vonatkozó akció megindítását, abban a meggyőződésben kérem csoportjainkat, hogy ezt tekintés legfontosabb feladatának, hogy ennek a kezdeményezésnek sikerétől függ ügyünk jövője, ez a siker pedig a mi buzgóságunktól.

E francia szöszékről, melyre mély megilletődéssel léptem és melynek nagy hagyományai a pillanatban lelkeim betöltik, mindenkéltől önkökhöz fordulok, francia kolegák. Legyen dicső népük ma és mai ügyünkben is az, ami évszázadok viharain, tűzön, vízen át, óriási áldozatok, dicső sebbelyek árán volt: a haladó emberiségnek előcsapata. Ha ezt a dicső helyet pillanatig mi foglaltuk el, mi, kiesvni, de meleg szívű és büszke nemzet, mert elsőként ismerjük fel a stratégiai pontot és nem habozhatunk azt megszallani: ámde most készenesen engedjük vissza azoknak hagyományos pozíciójukat és tesszük ezt az ügy érdekében: mert ha ideális haladásról van szó, az emberiség Franciaország felé néz és a francia nemzetet akarja élen látni, vagy — ha önkökhöz így tetszik — nem engedjük át a helyet, de megosztjuk önkökhöz és a béke ügyének diadalmis előhaladásában örömmel és büszkeséggel latjuk majd lobogni zászlókat Franciaország zászlaja mellett.

A francia nemzet védnöksége alá helyezve ajánlom önkökhöz a békebarát sajtóköszöveltség ügyét.

A beszédet a tetszés és helyeslés zaja gyakran szakította feibe, végül hosszú taps jutalmazta a szónokot, akihez seregestől siettek gratulálni a külföldi kollégák.

KÜLFÖLD.

Délafrikai lecke. Winston Churchill ismert hadi tudósító írja a *Morning Post*-ban a következőket: Amikor háborút viselünk, rendszeren elbizakodottságunk sok vérünkbe és becsületünkbe kerül. Mindig föltétlenül meg vagyunk róla győződve, hogy az ellenség ugy sem mer megtámadni s amint előrehatolunk, azonnal menekül. Alig láttam harcot, amelyet bizonyos tisztek megvitt orrfintorgatás nélkül megkezdtek volna, mert semmire sem becsülük az ellenséget. Ha pedig verséget szenvedtünk, mindig hallottam később dicsőkeve emlegetni, hogy az ellenség megtráit, mielőtt visszavonulunk. A mi csapataink láthatók, az ellenség csapatai láthatatlanok s ebből azt következtetik, hogy nem lehetnek sokan. A mi csapataink nagyok, tehát az ellenség fél és menekül, ez az angol katonák és tisztek meggyőződése. Ezért az angoloknak nem kell félniük semmőtől, nem is kellett sohasem félni minden övintézkedés föltétele. Amíg harcolnak, addig még jól megy minden, de ha egyszer három napos szünet következik, akkor baj van. Az egész tábor unatkozik. A gyalogos tisztek az övintézkedéseket mosolyogva hajtják végre s látszó rajtuk, hogy megvetéssel gondolkoznak arról, aki ezeket a szabakat előírta. Mindenki befojeztetnek tartja a háborút mikor egyszerű megjelenik váratlanul az ellenség s az angol hadi történelemhez egy újabb dicsőséges lapot fűznek.

London, július 31.

A *Daily Telegraph* jelenti Laureço-Marquesból 29-iki kelettel: *Gurkól*, a boer hadsereghez kiküldött orosz katonai altasét, visszahívták. Az altasé tegnapi ideérkezett.

Sándor király házassága.

Belgrád, július 31.

A tegnapi fátylásmentet alkalmával a király teljes katonai díszben állt a földszinti étterem nyitott ablakában, jobban menyasszonyával. Mesinné asszony rózsaszínű, fekete szalaggal díszített ruhát viselt. Sándor király messzire hallatszó hangon beszélt. Besszédnek az a passzusa, amelyben az Obrenovic-ház örökös házassági viszálkodásáról szólt, amely márt már annyit szenvedett az ország, mely hatást keltett. A király és menyasszonya többszörös hajlongással köszöntek meg a nép hódolatát, végül mind a ketten zsebkendőjüket is lobogtatták. A király beszéde így hangzik:

Kedves testvéreim és polgártársaim! Soha sem jelentetek meg előttem örvendesebb alkalmomból, mint most, mert ma történt meg az az egyházi szertartás, amely összelűzött egész életemre azzal a nővel, akit szíven mélyből szeretek. Nemesak emberi jogom az, hogy élettársat keressek, aki életem boldogságát biztosítja, de meg vagyok győződve, hogy a királyi joga és kötelessége, hogy olyan feleséget szerezzem, aki családi békét visz a házba. Ez a pillanat nagy örömmel tölti el és ha lsten akarja, egész Szerbiára fontos és örvendetes. Ha eddig féreg rázódtot országunk élete fáján, ha eddig nem volt semmi nyugta népünknek és nem fejlődhetett szabadon, annak a királyi házunkban történtet viszálkodás az oka. Sokat szenvedtem e miatt gyermekkoromban és azt is tudjátok, hogy éppen e miatt országunk a meglepetések följö volt. Az a meglepetés, amelyről most értesítettek benneteket, az utolsó lesz. A politikának eddig egy befolyása volt a királyi családnak házi viszonyaira. Ennek végét kell vetni. Az én házamnak nyugodt otthonnak kell lennie. Jöttek hozzám emberek, akik azt mondták, hogy vejem el ezt meg ezt az asszonyt, mások ellenben más nőt ajánlottak. Mindenki a maga izlése szerint való királynét akart, én azonban olyan királynét választok magamnak, amilyent én akarok. Nyitán állok a nép előtt és megnevezem szíven választottját, akitől meg vagyok győződve, hogy hű élettársam lesz és hogy vele boldogság és megelégedés költözik házamba. Az udvari intrikának egyszer és mindenkorra meg kell szünnie és Szerbia bizonyosan rendszeren fejlődhetik. És ha magánéletemre ugy tekinthetek, mint egy csöndes folyóra, akkor abban a helyzetben leszek, hogy ötvenszeres tetterővel dolgozhatok országom üdvéért. Köszönöm nektek, hogy olyan melegen üdvözöltétek azt a nőt, akit szeretek. Éljenek az én kedves és hű belgrádi polgártársaim!

Belgrád, július 31.

Az orosz cár elvállalta az esketési tanu tisztjét Sándor király esküvőjén és képviselével Manurov belgrádi orosz ug, vivőt bizta meg.

Belgrád, július 31.

Csukics tábornok belgrádi kadtestparancsnok Sándor király eljegyzésének proklamálásakor abban a hitben volt, hogy mihelyt Milán eskirály a hírről tudomást szerez, azonnal Belgrádba siet, amikor is a hadtestparancsnok Milán rendellésére állott volna. Mikor azonban látta, hogy Milán nem jön Belgrádba, arra igyokezett birni a katonaságot, hogy Milán pártjára álljon. Aznap, mikor Sándor király a konakba rendelte a Belgrádban tartózkodó tiszteket, akiket esküjükre és a katonai törvényekre figyelmeztetett, Csukics tábornok a belgrádi várbán bizalmas értekezletet tartott a hadsereg föbb tiszteivel, hogy a jelenlegi helyzetet szemben mitevők legyenek? A tisztek legnagyobb része abban a nézetben volt, hogy nyitlan monák meg a királynak, hogy az adott viszonyok közepe Milán eskirályi főhadparancsnok mellé sorakoznak.

Sándor király időközben értesült arról a bizalmas értekezletéről s ez indította őt arra, hogy az összes katonatiszteket a konakba rendelje s a katonai törvényekkel a kezében erélyes hangon hűségösüjükre és a következményekre figyelmeztesse a tiszteket. A király erélyes felépés hatott s a tisztek ifjabb tagjai Sándor király pártjára állottak.

Ennek következtében Csukics tábornok hadtestparancsnok s még vagy tizenöt magasabb tiszt kénytelen volt lemondását benyújtani. A Milán-párti tisztek nyugdíjazása egyre folyik.

Belgrad, július 31.

Sándor király most vasárnap kiadott királyi ukázával kegyelmet adott mindama katonáknak kiket a katonai bíróságok a királyi ukáz kiadása napjáig elítéltek. Amesztiát nyerneek egyuttal az összes katonaszökevények, akik külföldre menekültek.

Belgrad, július 31.

Tausanovics Koszta exminiszter, akinek Sándor király a tavalyi merénylőpör alkalmával kirótt hat évi börtönt kegyelmi uton elengedte, most aziránt folyamodott az új kormányhoz, hogy a Beogradiska Zadruznál elkövetett sikkasztási pörben hozott ítéletet semmisíttesse meg s az egész pört ujítsa meg. Az új minisztérium a napokban határoz Tausanovics pörújítási kérvénye fölött.

A monzai királygyilkosság.

Budapest, július 31.

A legjobb olasz király ravatala még nedves Margit királyasszony könnyétől, Itália népe még alig ocsudott fel a monzai gaztett keltette rémületből és igaz, őszinte fájdalomából. Mindenütt gyász, mindenütt szomorúság. Fekete országba érkezett ma haza III. Viktor Emánuel, az új király és Heléna, az új királyné. A trónörökösök végezte, hogy az üdvözet, amely trónaléptükkor fogadja, a friss koporsó mellől jön.

És míg minden olasznak szíve a monzai ravatal felé fordul, a hazafiak elméje elszáll Reggio felé, ahol először lépett partra ma délben az új király. Keletről jött, az ígéret földjéről. Vajjon mit hoz Olaszország jövője számára? Azt mondják: nem fogja atyja politikáját követni. Ha ez talán arra vonatkozik, hogy rendet akar teremteni Itáliában s meg akarja gyógyítani a nagy ország súlyos gazdasági sebeit, akkor nem is kell atyja politikájával szakítania, csak félre kell töltnia az utból egy csomó politikust, akiket az alkotmány külső formái erőszakoltak Umberto királyra. Remélhetőleg így értelmezendő az új olasz kurzus. És remélhetőleg nem vonatkozik arra, hogy Olaszország kivonja magát a hármasszövetségből. Hisz alig van messi idöbke látó olasz politikus, aki ne ismerné fel, hogy Olaszországra nézve a hármasszövetség dinasztikus és gazdasági kérdés. Dinasztikus annyiban, hogy támaszt nyújt a pápaság világi aspirációi ellen és biztosítja Olaszország egységét. Gazdasági, amennyiben a hármasszövetség az európai béke legerősebb garanciája és Olaszország gazdasági föllendülése csak a béke jegyében lehetséges.

Ezt az igazságot bizonyára ismeri az ifjú király is. S azért remélhető, hogy országa érdekében lojálisan folytatja az olasz politika nagystilü tradícióit.

Ellenben igenis szükség van arra, hogy végre helyreálljon Itáliában a szociális rend és béke. Ennek beteges állapotából sarjadzott ki fattyuhajtásként az anarkia, amely a legjobb olasz király szívét gyilkos golyóval lötte át. A vizsgálat mindegyre valószínűbb teszi, hogy a monzai gyilkosság anarkista összeesküvés műve, amelynek szálai szétágaznak Amerikáig, Genfig, Brüsszelig, Spanyolországig. És csodálatos, mindenütt a beteg olasz társadalomnak egy-egy elvetemedett alakja szövi ezeket a szálakat, feni a kést, tölti a pisztolyt. Ezt a fajt végre ki kell irtani, de meddö munka volna a politikai szabadságok korlátozása, vagy valamely rendöri hadjárat az anarkia egyes képviselői ellen. Itt azt a társadalmat kell sterilizálni, amely ily kört terem magából. Nagy, nehéz föladat, isten segítse a fiatal királyt e föladat teljesítésében.

Umberto király a ravatalon.

Monza, július 31.

A királyné az egész éjszakát a halottasteremben imádkozva töltötte és csak reggel vonult vissza szobáiba. A király holtteste feketébe öltözve a királyi rendes ágyán fekszik, amelyet a királyné virágokkal díszített. A holttestnél Bignani udvari káplán virraszt.

Monza, július 31.

Mikor Saracco miniszterelnök a királyi nyaralóba érkezett, rögtön bevezették a királynéhoz. A találkozás nagyon megható volt. A királyné félóránál tovább beszélgetett Saraccoval. A királyi család összes hercegei tegnap és ma délelött ide-

érkeztek. Mária Pia portugál királyné az oportói herceggel ma reggel ideérkezett. A halálesetről ma veszik föl a jegyzőkönyvet.

Monza, július 31.

Az orvosok lemondtak a király holttestének bebalzsamozásáról. A holttestet injekciókkal fogják konzerválni.

A temetés és a kamarák egybehívása tárgyában teendő intézkedéseket Viktor Emánuel király megérkezése után azonnal megteszik.

Umberto király haláláról délután 1 órakor a király hálósobájában vették föl a jegyzőkönyvet. Közreműködtek az aktusnál Rudini és Ratazzi, a királyi ház volt minisztere mint tanuk. Finati, a szenátus alelnöke, mint a polgári hatóság képviselője és Saracco miniszterelnök, mint a korona jegyzője.

Umberto király vonásai nem változtak meg. A király úgy néz ki, mintha aludnék. A turini gróf és egy parancsörtszét állanak díszőrzéget a holttestnél. Saracco délután Rómába tér vissza.

Monza, július 31.

A kormány a királyi családdal együtt még ma meg fogja állapítani a temetés programját. Még ma összeül az urakodóház családi tanácsa, amelyben a miniszterek is részt fognak venni.

A holttestet Rómába viszik és a Pantheonban fogják eltemetni.

Róma lakossága impozáns gyászünnepre készül. Umberto király holtteste még ma is az ágyban fekszik. Köröskörül temérdek sok virágot szórtak az udvarhölgyek. A királyné ma pompás bokrétaát tett a holttest fejéhez s egyre díszítgette a halottas ágyat. Egy pillanatra sem mozdult el a kiterített holttest mellől s folyvást sirt. Kezét tördelve, minduntalan azt hajtogatja a mélyen megrendült királyné:

— Istenem! Istenem! Milyen gasság! Megölték a legjobb embert, aki soha senkinek sem ártott, mindenkivel jót tett!

Az udvari szolgáloményzet egész éjszaka őrt állott a halottas ágy körül. A rácskerítés körül elhelyezett lovasság szigorú parancsot kapott, hogy senkit sem szabad beocsátani.

A királyi kastélyon félfarocra bocsátották a zászlót. (N. W. T.)

Margit királyné állapota aggasztó. Egész nap sir, jajveszékkel, a raval körül járkál, szivettépően beszél a halotthoz.

A holttestet még nem balzsamozták be.

A gyilkos.

Patterson, (New-Yersey), július 31.

A rendörség kinyomozta az idevaló olaszok között, hogy egy Angelo Bresci nevü 32 éves selyemszövö május 7-éig egy idevaló selyemgyárban dolgozott és azután Olaszországba utazott. Elutazása óta semmit sem hallottak róla. Bresci körülbelül félévig volt itt. Ismerősei azt mondják, hogy nyugodt, csöndes ember volt. Azt mondják, hogy felesége és gyermekei Hobokenben laktak, de hogy most hol vannak, azt nem tudják.

Róma, július 31.

Abban a pillanatban, amikor a lövések egymásután eldördültek, a csendörök a királyi fogathoz rohantak s előbb egy ártatlan embert ragadtak meg. E közben egy Oati nevü hivatalnok rávetette magát a gyilkosra, aki most újra föl-emelte a revolverét, hogy magát agyonlöjje. Egy pillanat alatt a tornaegyesületek tagjai is rávetették magukat a merénylőre s ordítva teperték földre és menthetlenül el lett volna veszve, ha a csendörök valóságos harcot folytatva a néppel, el nem ragadták és biztosságba nem hozták volna. A gyilkosért folytatott harcban néhány rendör is megsebesült bot és köütéstől. Két karabélyos, Pragio és Salvatore husz percig állott ellen a tomboló nép rohamának, a míg végre sikerült a gyilkost kocsiira tenni és a csendörösi kaszárnyába vinni. A gyilkos szállóhelye Prato, az a csinos, kedves helység, amelynek lakossága királyhűség dolgában egész Olaszországban legelső helyen van.

A gyilkost tegnap éjjel és ma Alsassio milánói löprokurátor, Orullo kvesztor, Fontana ügyész és Chierosa törvényszéki elnök jelenlétében kihallgatták. A gyilkos a börtönör meglátására frissen és élénken uorott föl s minden igazatoltság nélkül követte a törvényszéki terembe. Itt azt mondta:

— Azért jöttem el Monzába, hogy a királyt megöljem.

— Miért ölte meg?

— Mert a király oly intézményt képvisel, amely nem felel meg az én élvemnek.

— Mi az ön elve?

A gyilkos erre könnyed mozdulatot tett és nem felelt.

— Megbánja-e a tettét? kérdezte tőle az ügyész.

— Oh nem, még egyszer elkövetném, ha módomban volna.

— Mióta van ön Monzában?

— Két nap óta.

— Mit tett ön ez alatt a két nap alatt?

— Lakásomon voltam s mikor megtudtam, hogy a király eljön a mai ünnepra, én is eljöttem ide.

— Honnét vette ezt a revolvert?

— Már régóta birtokomban van. Hogyha a királyt tegnap este nem tudtam volna megölni, úgy más jobb alkalmat vártam volna be.

Ily értelemben vallott a gyilkos tovább. Miként Luccheni, ő is mód nélkül örült annak, hogy most a birák és az egész világ vele foglalkoznak. Nagyon értelmes szeme van, de az arca közönséges. Ma reggelire levest és bort kért, amit természetesen nem kapott. A búlcinet egy pillanatra sem veszik le róla és folytonosan negyven csendör vigyáz rá.

Róma, július 31.

Kinos feltűnést kelt a palermói rendörségnek ma éjjel ideérkezett távirata, mely szerint Bresci hat év előtt anarkisztikus üzelmek miatt Pentelleria szigetére internálták. Óriási feltűnést kelt ennél fogva, hogy a milánói rendörség minden aggodalom nélkül adott Brescinek egy olaszországi utlevelet, míg a pratói rendörség megtagadta tőle a fegyverviselési engedélyt. Bolognában feltűnt a rendörségnek Bresci gyanus viselkedése, de nem tartóztatta őt fel továbbutazásában. Az olasz rendörhatóságoknak könnyelmü eljárása kinos feltűnést kelt.

Róma, július 31.

A tettes első kihallgatásáról a következő részletek szivárognak ki.

A biró azt kérdezte:

— Miért követte el a tettet?

— Mert nem szerettem a királyt. Én anarkista vagyok.

— Volt már büntetve?

— Igen, rendörség elleni felbujtás miatt. Nekem egyébként minden közömbös.

— Magával egy asszony is volt.

— Az az én dolgom.

A revolvere ballistip-patrónokkal volt megtöltve. A kihallgatása után a börtönben tejet és kenyert kapott. Azt jóízűen elfogyasztotta, aztán elaludt. Hét óra hosszat aludt.

Róma, július 31.

A rendörség Pratóban sok revolver-patrónt kobozott el.

A gyilkosnak testvére, aki hadnagy a tizedik tüzérezredben, azt vallotta a vizsgálóbíró előtt, hogy Gaetano néhány hét óta a cöllövésben gyakorolta magát és neki azt mondotta, hogy részt fog venni a cöllövés-versenyben.

Bresci már egyszer kiutasították hazájából.

A gyilkos éjjel hosszan aludt s a nap legnagyobb részét szintén átaludta. Ha ébren van, akkor nyugodtan viselkedik; jóízűen költötte el napi eledelét, a tejet és kenyert.

Fivére így szólt ma a börtön papjához:

— Ha sejtettem volna, hogy mit forral amikor cöllövésben gyakorolta magát, a magam kezével fojtottam volna meg!

Pozsony, július 31.

Umberto király gyilkosa, Bresci Gaetano ezelőtt nyolc évvel Pozsonyban dolgozott a danai hid építésénél, később a Lanfranconi cégnél kapott munkát. Akik emlékeznek rá, durva, erőszakos embernek mondják, akiknek folyton voltak munkástársaival összekocanásai.

Anarkista összeesküvés?

Milano, július 31.

Umberto király holttestének megvizsgálása kiderítette, hogy az egyik seb szélesebb, mint a többi kettő és ezért a három seb nem származhatik egyetlen revolver golyóbtól. Dazio orvos abból határozottan azt következteti, hogy a golyókat két revolverből lötték a király testébe. Tehát Dazio véleménye szerint két ember követte el a gyilkosságot két különböző revolverrel. Ezt a hitet támogatja az a körülmény, hogy a gyilkosság színhelyétől nem messze egy eldobott, gazdátlan revolvert találtak.

A fegyver, amely Bresci kezében volt, amerikai gyártmány, husz centiméter hosszú s a kalibere 9 milliméter. Az egyik lóvas a király mellén befuródva, áthatolt a negyedik bordán s egyenes vonalban a szívet érte.

Róma, július 31.

A Tribuna szerint azt gyanítják, hogy a király összeesküvésnek az áldozata. Egy anarkista

ugyanis, aki azonban nem tartozik a tett propagandájához, nemrég kijelentette, hogy Párisban nemrég anarkista gyűlés volt, amelyben kisorsolták annak a férfinak a nevét, akinek Umberto királyt meg kell ölnie.

New York, július 31.

Egy Berrandio Carboni nevű olasz munkás, aki a pattersoni selyemszövőgyárban dolgozott, július 17-én megölt egy Pessino nevű munkafelügyelőt. A munkás bevallotta, hogy a milánói anarkisták február 2-án át bízták meg azzal, hogy Umberto királyt megölje, de a nagy távolság miatt megengedték neki, hogy valaki mást öljön meg. Így történt aztán, hogy Pessinot gyilkolta meg.

Róma, július 31.

Hivatalosan megállapították, hogy Bresci két anarkista társaságában jött vissza. Bresci 1897-ben hagyta el Olaszországot, hová az idén május havában jött ismét vissza. Junius 4-én hagyta el Pratót, aztán Bolognába, majd Monzába ment. Bár nem dolgozott sehol és soha, mindig el volt látva pénzzel. A rendőrség nyomozza azt a két utitársát, akikkel Bresci visszatért.

Az anarkisták elleni felháborodás és ekkeseredés nőttön-nő. Bresciről tudódott, hogy Milanóban a Via San Pietroban lakott egy Ramelli nevű családnál. A rendőrség ezt a családot a cinkosság gyanúja miatt letartóztatta. Később a Ramelli-házaspárt szabadon bocsátották, miután ártatlanságuk kiderült.

Monza, július 31.

Azt mondják, hogy Bresci pénteken egy fiatal ember társaságában megjelent egy Rossi nevű özvegyasszonynál, akinél lakást akar fölvenni. A gyilkosnak ezt a társát most nyomozzák. Hiteles információk azonban nincsenek erről a dolgról. A merénylő fegyverének megvizsgálása megerősítette, hogy Bresci négyyszer lőtt a királyra.

Hír szerint a milánói rendőrség egy Ramella nevű asszonynál házműtőzást tartott és ez alkalommal iratokat foglalt le, amelyekből kiténik, hogy Bresci sűrű összeköttetésben állott Amerikában lakó emberekkel, még pedig a merénylet dolgában.

Brescinek lakótársa is volt Ramellánál egy Giussi nevű ember személyében. Ez a két ember egy korezmába járt, ahol a pincér állítása szerint valami nagyszerű terrort beszélgettek egymással, amely majd bámulatba ejti a világot. Giussit is letartóztatták.

Bresci állítólag egy ledér leánnyal is látták a monzai parkban. Mialatt Bresci Ramellánál lakott, franciának vallotta magát és csakis franciául beszélt. Minden jel arra vall, hogy Bresci régóta készült a merényletre.

Bécs, július 31.

Tegnap megtáviratoztam, hogy az osztrák hatóságok június közepe táján Pontafelben elfogtak egy embert, aki a saját vallomása szerint egy anarkista-csoporttól megbízást kapott az olasz király meggyilkolására. Az eset részleteiről a következő információkat szereztem:

Juniusban egy klagenfurti ember levelet kapott a fiától, amelyben ez megírta, hogy őt az anarkisták egy merénylet végrehajtására szembelték ki. Bejelentette, hogy e célból Olaszországba utazik.

A levelet a címzett rögtön a rendőrségre vitte, amely rögtön nyomozni kezdett. A keresett levélíró utközben Pontafel állomáson sikerült elfogni. A fogoly most Klagenfurtban van, ahol a vizsgálat folyik.

Róma, július 31.

A római anarkisták nyilatkozatot tettek közzé, amelyben tiltakoznak az ellen a ráfogás ellen, mintha ők cinkostársai volnának a királygyilkosnak. Az ő legfőbb társadalmi alapelvük — ugymond — a tisztá emberiség ápolása, az emberi élet tisztelése és megvédelmezése. Ők e részben nem tesznek különbséget király vagy proletár közt.

Itt és a vidéken nagyon sok anarkistát fogtak el.

Monza, július 31.

A rendőrségen beszélnek, hogy a királyi tribün közelében egy revolvert találtak. Ebből azt következtetik, hogy még egy más merénylet is készült a király ellen, de amikor a revolveres anarkista meghallotta a lövéseket, megijedt, elhajtotta fegyverét és elmenekült.

Milanóban a via San Pietro All-Otro 11. számú házában ma letartóztatták a Ramella-csa-

ladót, apát, anyát és leányukat. Ez az a nő, akivel Bresci a gyilkosság előtt együtt látták. A Ramella-család nemrég még jó módban élt, de elszegényedett s azóta szobák bérbeadásából tengődik.

Gaetano Bresci szordán eljött abba a házba és péntekig egy szobát bérelt. Ki is fizette előre. Azóta nem járt ott, nem is látták.

Beszélik, hogy egy szomszédos korezmában gyakran megfordult, pontosan fizetett, senkivel sem beszélt. Délutánoként a monzai parkban sétált, ahol nyilván Umberto királyt is leskelődött. Többször látták Bresci egy fiatal emberrel, akiről a rendőrség azt hiszi, hogy a gyilkosnak cinkostársa.

Frankfurt, július 31.

Egy milánói távirat megerősíti, hogy az olasz király meggyilkolása összeesküvés műve. Be van bizonyítva, hogy a gyilkosság után sokan ki akarták szabadítani Bresci a csendőrök kezéből.

Brüsszel, július 31.

Gaetano Bresci itteni anarkisták jól ismerik. Carnot meggyilkolása után Bresci ide jött, mert Párisban üldözött hajsztát indítottak az anarkisták ellen. Itt mindig anarkistákkal volt összeköttetésben. 1897-ben Bresci eltávozott Brüsszelből és Londonba ment. Az itteni olasz követ akkor notifikálta a londoni kormánynak Bresci utazását.

(Luccheni és Bresci.)

Páris, július 31.

A Matinnek írják Genfből, hogy a svájci rendőrség összefüggést talált a monzai merénylet és Erzsébet királyné meggyilkolása között.

Luccheni és Bresci a rendőrség kutatásai szerint pártások voltak és tagjai egy társaságnak, amely még több fejedelmek meggyilkolását tűzte ki magának célul.

A genfi rendőrség megállapította, hogy Bresci két év előtt ott időzött és mint anarkista felügyelet alatt is állt. Egy hónap hiján két esztendeje, hogy Erzsébet királyné Genfben merénylet áldozata lett.

Lucchenit tegnap kihallgatták börtönében, de arra a kérdésre, hogy hallotta-e hírt Brescinek, minden választ megtagadott.

Birái előtt annak idején azt vallotta Luccheni, hogy Carnot és Erzsébet királyné meggyilkolása csak első cselekedetei egy nagyszabású összeesküvésnek.

Luccheni akkor a többi közt ezt is mondta volt:

— Sokkal szivesebben öltem volna meg Umbertót; de amit én meg nem tettem, majd elvégzi helyettem más.

Már akkor sem szenvedhetett kétséget, hogy Luccheni, Caserio és Canova gyilkosa egy elterjedt szövetséget tagjai. Hozzájuk sorakozik most Bresci, aki végrehajtotta azt, ami Luccheninek nem sikerült.

A király orvosa a merényletről.

Milano, július 30.

Savio doktor a következőket mondja el a király utolsó perceiről:

— A tornaünnepély után a király nagyon jókedvű volt és így szólt Pennati képviselőhöz:

— Én már öreg vagyok és irigylem ezt az erőteljes ifjúságot. Valamikor én is sokat tornáztam. Később a király lelkes éljenek közepette kocsijába szállt. Mikor a zenekar rázendített a király-indulóra, megvadultak a lovak.

Ebben a pillanatban történt a merénylet. A király hanyatt dőlt és szívszaggató jajszékkésbe tört ki. Alig hogy a kastély kapujához értünk, meghalt.

A királyné, mílsem sejtje, a lpcsőházban várta fehér kivágott estélyruhában... Fájdalma leírhatatlan. Zokogva kiáltozta:

— Olyan jó voltál, soha senki ellen nem vétélél és mégis meggyilkoltak. Ez a század legszörnyűbb gaztette!

És így zokogott szüntelenül egész éjszaka, mindig újra meg újra ismételve:

Olyan jó voltál! Olyan jó voltál!

Amikor Umberto király utolsó lélegzett, még így szólott fohászdögdéhez:

— Ponzio-Vag idm, nincs semmi bajom!

A gyilkos büntetése.

Olaszország Svájc mintájára már régebben előírta a halálbüntetést. Helyébe lépett és a monzai gyilkost is sújtani fogja az ergastolo-nak nevezett életfogytig tartó szabadságvesztés. Ezt a rettenetes büntetést az új olasz büntetőtörvény az 1853-ik évi toszkánai kódexből vette át. E törvény szerint az ergastolo-ra ítélt jobb lábán 4 font súlyú börtöl körülfont gyűrűt hord éjjel-nappal s így dolgozik cellájában az első husz éven át folytonos magánelzárásban. Husz év múlva kivánságára más

elítéltek társaságában dolgozhat, de folytonos hallgatás kötelezettsége mellett. A büntetést Elba szigetén hajtották végre. Később a toszkánai büntetőtörvény az ergastolót annyiban enyhítette, hogy a husz évi folytonos éjjel-nappali elzárást tíz évre szorította s a vasgyűrűt megszüntette. A mostani olasz büntető-törvénykülönbség szerint az ergastolót külön, csak erre a célra rendelt intézetben hajtják végre, még pedig az első két éven folytonos éjjel-nappali magános elzárással. A következő években az elítélt közös munkára bocsátható, de folytonos hallgatásra köteles. Feltételes szabadonbocsátásnak e büntetésnél nincs helye.

Margit királyné halálsejtelme.

Róma, július 31.

Margit királyné azon a napon, amelyen férjét a halálos szerencsétlenség érte, valami sajtósági sejtelmén folytán nagyon aggodott férje életéért. A királyné az ebéd után könyörgött a királynak, hogy maradjon otthon a villában.

— Mit akarsz a díkjosztásnál? — kérde a királyné, mikor Umberto azt mondta, hogy a tornaünnepre megy. — Hisz ott heves, fiatal emberek közé kerülés, könnyen történhetik valami kellemetlenség.

— Oh dehogya, dehogya! — válaszolta a király. — Én megígértem, hogy elmegyek és meg is akarom tartani a szavamot.

— De akkor nagyon vigyázzon a királyra — szólt Margit királyné gróf Fenzio-Vaglia hadsegédhez.

Umberto erre mosolyogva fordult a királynéhoz:

— Hiszen, ha vendégül hívnak meg, akkor csak bartságosan fogadnak.

Ezek voltak Umberto utolsó szavai feleségéhez. Margit királyné már csak a holttestét látta viszont Umberto királynak.

A király környezete azt állítja, hogy Umberto akkor is elment volna az ünnepre, ha nem is lett volna oly kedvező hangulatban, mint halála napján volt.

A gyászoló Itália.

Róma, július 31.

A szélső baloldal ittlévő tagjai az egész párt nevében kimondták, hogy az átkozott gaztettet megbélyegzik.

A Kvirinálban nagy az izgatottság. Egész nap temérdek férfi és asszony tódul a Kvirinálba a lakosság minden osztályából, hogy nevét beleírja a kitett részvétiratokba. Tegnap este diákok jártak be a várost a savoyai házat elé. Az izgatottság nőttön-nő, de rendezavarás sehol sem volt.

Az olasz lapok mind hosszú cikkekben magasztalták az elhunyt király kiváló erejét. Az Osservatore Romano, a Vatikán lapja, a legkeményebb szavakkal ítéli el az undok gaztettet.

Monza, július 31.

Gyászos reggelre virradt Monza népe. A lakosság úgy jár-kel az utcákon, mintha mindenki családjának egy-egy szeretett tagját siratná. Minden házon gyászlobogó leng. A kis viskók tetejére lécekre erősített fekete posztót aggattak a szegények, akiknek nem telik zászlóra. A falakon ma megjelent a monzai polgármester proklamációja, amelyben megbotránkozását fejezi ki a gaztett felett és tudatja a lakossággal, hogy a város minden rendű népe nagy küldöttséggel fog a királyné elé járulni, hogy fájdalmas részvételt tolmácsolja.

Milánóból ma egy svadron lovasság érkezett, amely éjjel-nappal őrt áll a kastély körül.

Milánó, július 31.

A szocialista közszéptanács sindacoja ma kiáltványt bocsátott ki, amelyben mély részvételt szól Umberto király haláláról és a város lakossága nevében megbotránkozását fejezi ki az aljas merénylet felett.

A Vatikán.

Róma, július 31.

A Vatikánban már kora reggel érkezett a monzai tragédia híre. A főkamárás, Angeli monsignore megvárta a pápa ébredését és közölte vele, hogy Monzában a király ellen merénylet történt. A pápa fekvőhelyéről felpejtant és felkiáltott:

— Őn az egész igazsággal tartozik!

Erre Angeli elmondta az eset valamennyi részletét. A pápa megdöbbenve hallgatta a rémes esetet, végül pedig felszólitotta az összes jelenlevőket, hogy imádkozzanak Umberto lelkiüdvéért. Később a pápa megbízta Rampolla államtitkárbibornokot, hogy egy a királynőnek, mint a király nővérének, Klotild herecegnőnek fejezze ki a részvétét. Az államtitkár Klotild herecegnőnek közvetlenül, a királynőnek pedig Ferrara bibornok

révén kondoleált. Ma az egész bibornoki kar *Rampolland* tanácskozott, a temetésen való részvétel részleteire nézve.

Magyarország részvéte.

Páris, július 31.

Kossuth Ferenc országgyűlési képviselő Párisból a következő táviratot intézte a király főhadsegédéhez Monzába:

Az országos főellenlései párt nevében kifejezem szívódi eredő fájdalomkat a legjobb királyok egyikének halála fölött és mély megbotránkozásomat az elképzelhetetlen gonosztevén.

Páris, július 31.

Az interparlamentáris konferencia magyar csoportja *Klobusiczky* János országgyűlési képviselő indítványára elhatározta, hogy az Olaszországot ért nagy csapás alkalmából táviratilag részvételt fejezi ki a testvéremzetnek. A tegnapi értekezlet után a következő sürgönyt küldték *Saracco* miniszterelnöknek Rómába:

Az interparlamentáris unió magyar csoportja a magyar nemzeti képviselőknek ez időszerezt egvedül működésben levő tényezője, mély fájdalommal tolmacsolja exellenciádnak azon brutális büntény és rettenetes szerencsétlenség felett, mely grvászba borította Olaszországot. Legyenek meggyőződve, hogy Magyarország szíve mélyéből osztozik a testvéremzet gyászában. Kerjük exellenciádat, legyen tolmácsa érzelmeinknek a királyi család és a nemzet előtt.

Gróf *Apponyi* Albert elnök.
Erzevicsy Albert alelnök.

Bécs, július 31.

Gróf *Goluchowski* külügyminiszter Vittelből kondoleált *Vicenti-Venosta* olasz külügyminiszternek és ennek után *Viktor Emannel* királynak. Azonkívül részvétet fejezte ki gróf *Nigra* bécsi olasz nagykövetnek, a római osztrák-magyar nagykövetet pedig társította, hogy az olasz kormánynak fejezze ki a közös kormány részvétét.

A külföld.

Berlin, július 31.

Hire járt, hogy *Vilmos császár* maga megy el Rómába *Umberto* király temetésére. Ezt a hírt nem erősítik meg.

London, július 31.

Az alsóház tegnapi ülésén *Balfour*, a kincstár első lordja bejelentette, hogy holnap a királynőhöz intézendő táviratot fog benyújtani, amelyben a ház megbotránkozásait fogja kifejezni az olasz királynak, a királyi szövetséges-társának megalkodásán. Egyben megkérte a királynőt, hogy *III. Viktor Emannel* királynak fejezze ki az alsóháznak a gaztetten érzett főháborodását és a királyi család és az olasz nemzet iránti érzését. A felsőház mai ülésén *Salisbury* körülből ugyanolyan előterjesztést tett az olasz király halálára vonatkozólag, mint *Brodrick* az alsóházban.

Páris, július 31.

A lapok egyhangulag elítélik az olasz király ellen intézett merényletet.

A *Figaro* azt mondja: A közvélemény azt a kérdést veti föl, hogy az olasz királyságot nem érte-e soha többé jóvá nem tehető csapás a mostani eseményekkel. A lap azt hiszi, hogy az új király atya külügyi politikáját fogja folytatni és cikkét így fejezi be: Olaszországhoz való viszonyunk semmiben sem fog változni.

A *Gaulois* azt mondja, hogy *Viktor Emannel* király külügyi politikája arra fog irányulni, hogy lassan kiszabadítsa magát a hármasszövetség bilincseiből.

A *Rannel* azt tanácsolja az új királynak, hogy ne fogadjon közre nagyhatalmi politikával és hogy igazságos legyen a munkás-osztály és a parasztság iránt.

München, július 31.

Luitpold régens-herceg részvététviratot küldött *Margit* királynak. *Craushelm* báró bajor miniszterelnök tegnap a bajor kormány nevében kondoleált az olasz ügyvivőnek. A müncheni közélet tanács mai ülésén *Brunner* polgármester a polgárság megbotránkozásait és részvétét tolmacsolja. A városi hatóságok küldöttségét menesztettek az olasz követségre részvétük kifejezése végett. Az erlangeni 19. gyalogezred, amelynek főnöke *Umberto* király volt, küldöttséggel fogja magát képviseltetni a temetésen.

Petervár, július 31.

Umberto király meggyilkolása az egész sajtóban óriási felháborodást és undort keltett. A lapok mind melegbangu elismeréssel írnak *Umberto* királyról és azt mondják, hogy az iszonyu gaztetlenség csak Olaszországot, hanem az egész civilizált világot sújtotta.

London, július 31.

Az egész sajtó *Umberto* király halálában a hármasszövetségnek Olaszországban egyetlen támaszát gyászolja, sőt hangsúlyozzák, hogy esetleg meg is dől a hármasszövetség.

Cettinje, július 31.

Umberto király meggyilkolása az egész országban nagy izgatottságot okozott. A fejedelmi pár sietve visszatért ide. A fejedelmi palotán, a középületeken és sok magánházon gyászlobogó leng. A fejedelem számos részvétviratot kapott.

III. Viktor Emannel király.

Róma, július 31.

Viktor Emannel király és *Helena* királyné ma délelőtt 11 óra 35 perckor Reggióban partraszállt. A lakosság lelkesen üdvözölte a királyi párt, amely 12 óra 55 perckor utazott tovább Nápolyba.

A miniszterek, a szenátus és a kamara tagjai a király üdvözlésére Nápolyba mennek.

Ma délelőtt Róma és a többi város helyőrsége hűséget esküdött az új királynak.

Egész Olaszországban teljes nyugalom van. A gyász óriási arányokban nyilvánkozott meg.

Korfa, július 31.

III. Viktor Emannel király tegnap délelben elutazott Pireuszról. Az olasz konzul itt várta meg a király megérkezését, hogy vele a szomorú hírt közölje.

Reggio di Calabria, július 31.

A *Yela* yacht a királyi párral ma délelőtt 11 órakor ideérkezett. A hatóságok és a lakosság tiszteletteljesen üdvözölték a királyt és a királynét. Délután 1 órakor a királyi pár különvonaton folytatta utazását.

Róma, július 31.

Viktor Emannel király holnap reggel fél 7 órakor érkezik Rómába s mindiárt tovább utazik Monzába, ahová délután 4 órakor érkezik meg. Azt hiszik, hogy a kamarákat a legközelebbi napokban egybe hívják s közvetlen azután meglesz a temetés.

Róma, július 31.

Az olasz csapatok *III. Viktor Emannel*nek, az új olasz királynak ma délelőtt letették a zászló-esküét. A tüzérségi és lovassági kaszárnya előtt elterülő nagy terepen két hadosztály négyosztagban földölt. A csapatok előtt togláltak állást az összes tábornokok és törzstisztek a zászlókkal. *Cournon* vezérőrnagy olvasta föl az eskü szavait, mire valamennyi tiszt és az összes legénység fölemelte jobb kezét és így kiáltott:

— *Esküszöm!*

Az eskütétel után a katonai zenekarok a király-indulóit játszották, mire az ünnepély véget ért.

Róma, július 31.

Maga *Margit* királynő volt az, aki parancsot adott arra, hogy *Viktor Emannel*, az új király elébe hájorajt küldjenek. A királynő fivéréhez, *Tamás* génaui herceg tengernagyhoz Porto Stefanoba a következő táviratot küldte:

Vérző szívvel közlöm veled *Umberto* halálát, aki orgyilkos áldozata lett. Kérlek, utazzál elébe fiamaik.

Margerita.

A herceg a távirat vétele után rögtön elhagyta a kikötőt az olasz hajóhad egyrészevel.

Róma, július 31.

Mint hogy az udvari szertartások értelmében *Viktor Emannel* király és *Helena* királynő utazásának Reggióból Monzába teljesen magánjellege kell, hogy legyen, ennél fogva az utba eső községek hatóságai nem fognak a pályaudvarokon megjelenni, hogy a királyi pár előtt hódolatukat kifejezzék. Ehhez képest a miniszterek, szenátorok és képviselők sem utaznak Nápolyba. Szakadatlanul érkeznek részvétviratok a világ minden részéből. A községi képviselők és a lakosság összes rétegei minden lehető módon ünneplik

Umberto király emlékét és kifejezik fájdalmukat meggyilkolása felett. A csapatok mai teljesítésénél mindenütt tüntettek a savoyai ház és a hadsereg mellett.

Bécs, július 31.

A *N. W. J.* egy munkatársa, aki néhány nap előtt Rómában időzött, beszélgetést egy olasz államférfival, aki nemrég még tagja volt az olasz kormánynak. A volt miniszter, aki raiongó hive a királyi háznak, ennek ellenére is elfogulatlan véleményét mondott a királyi családnak a néphez való viszonyáról. Különösen bebatón nyilatkozott az akkori trónörököséről, aki most már Olaszország királya.

— Nem sokat tudunk általában a mi trónörökösünkről — mondta a volt miniszter. — Mi, akik ügyszólván napról-napra megfordultunk a Kvirinálban, alig láthattuk őt. Nem mondtam, hogy népszerű a trónörökös. Ezeidig ugyanis nem volt alkalom arra, hogy a herceg népszerűvé lehessen. Mindig visszavonultan élt, és a mennyire meg tudom ítélni, inkább a magányt szerető félnék ember benyomását kelti. A külseje is alkalmas ennek a véleménynek a felkeltésére. En például a nápolyi herceget még sohasem láttam egyenruhában. Mondták, hogy rendkívül alkalmas a fölveszi az egyenruhát, de azt is mondják, hogy az nem jól áll neki. A trónörökös alacsony, vékony ember, aki sokkal fiatalabbnak látszik, mint amint a valóságban. Inkább kereskedőnek, mint trónörökösnek látszik. *Viktor Emannel* gyakran sétálgat Rómában, anélkül, hogy bárki fölismerné.

Habár nem is volt alkalom vele személyesen érintkezni, úgy vélem, hogy több jellemző adatot mondhatok róla önmek, mint amennyit eddig ismert róla. Az a néhány ur, aki a trónörökös környezetéhez tartozik, azt mondja, hogy *Viktor Emannel* éppen nem hasonlít atyjához, de hű mása jellemére nézve nagytíjának. Ha lama van a csendes, zavartalan boldogság nyugodt élvetetére. Rendkívül jóindulatú és bár igen igénytelen a külseje, sokkita erélyesebb, mint édes atya, a király. Ha nem volna képtelenség, akkor bizony azt állíthatnám, hogy *Viktor Emannel* szinte köztársasági hajamú.

A mi politikai nézetét illeti, sohasem csinált abból titkot, hogy ellensége a politikának és éppen kiméletes kijelentései miatt nem adnak neki alkalmat, hogy a politikával foglalkozhassék. Mondják, hogy az olasz gyarmatpolitikáról is röviddel ezelőt én elítélőleg nyilatkozott a nápolyi herceg. Grúföli ezt a törekvést, és ennek az igénytelen kinézésű embernek tulajdonítják azt a gyakorlati használat olasz hírlapi kifejezést, amely Olaszország gyarmati politikáját *Italia kuan-dos politikájának* nevezi. Keményen nyilatkozott a nápolyi herceg a politikai últözésekről is, ami miatt atya keményen megdörgálta. Azt sem titkolta a trónörökös, hogy atya eljárását sok esetben erélytelennek tartja.

Arra a kérdésre, hogy a trónörökös mint vélekedik a hármasszövetségről, a meginterwievolt kitérőleg válaszolt: *Viktor Emannel* a nephanquát hive, ez pedig Olaszországban nem igen kedves a hármasszövetségnek és így a trónörökös sem véli benne föttalánatni Olaszország hajainak orvoslását. Ez azonban csak szóbeszéd és bizonyosat én sem tudok róla. Azt tudom csak, hogy a *Khma* elleni akcióban a trónörökös (ha kerülő uton is) kézzel-lábbal a beavatkozás ellen dolgozott. Nejelevé idilli boldogságban él. Csodálatlanul néz föl nojére és környezete ugy véli, hogy neje-nek nagy befolyása van rá, amely befolyásnak ő szívesen enged.

(Gróf *Romeo* és neje.)

Frankfurt, július 31.

Konstantinápolyból táviratozzák a *Frankfurter Zeitung*-nak:

Viktor Emannel, aki feleségével *Jaffa* és *Jeruzsálem* közt uton volt, először a szultánál értesült a gyászseletről. A szultán táviratban fejezte ki részvétét s egyuttal szerencsét kívánt *Viktor Emannel*nek trónralépése alkalmából.

A táviratban azt is közölte a szultán, hogy rendelkezésére áll s utasította a sziriai hatóságokat, hogy mindenben legyenek segítségére a királynak a hazatérés gyorsításában.

Konstantinápolyból tíz nap előtt utazott el két heti tartózkodás után a királyi pár. A lakosság nagyon megszerette *Viktor Emannel* és nejét, akik gróf *Romeo* és felesége név alatt utazgattak. Gyakran látták őket a Boszporusz partján karongva sétálni. Kedves szórakozásuk a fotográfálás volt. Naponkint utak haza Konstantinápolyból. *Viktor Emannel* a királyi pár, a trónörökös pedig *Margit* királynéval állott levelezésben.

„MORT” poloska irtószesz hatásában felülmúlja az összes eddig létező szerekét; nemcsak a poloskát, hanem a petéket is **kezesség** mellett véglegesen kiirtja. A „Mort” legcélszerűbb foltölő sem hagy hátra, tehát a legfinomabb butork és tapétáknál is bátran használható. 1 üveg 20, 40, 60 és 1 frt 25 kr. Kapható: **Majthényi-féle drogeriában** IV. Egyetem-utca 11., továbbá minden fűszer- és drogista-üzletben

A khinai háború.

Budapest, július 31.

A főszege *Li-Hung-Csang* alkirálynak az a biztatgatása, hogy a pekingi idegen követek július 29-ikén erős fedezet mellett Tiencinbe érkeznek, még nem teljesült. Ellenkezőleg, most az a hír érkezik, hogy a vén szószátyár azt a tanácsot adta a pekingi kormánynak, hogy küldjék az idegen követeket a kellő fegyveres fedezettel Tiencinbe. A pekingi idegenek sorsán érzett aggodalmat *Li-Hung-Csang* hazudósága nem növelheti, már azért sem, mert ma újabb biztató hír érkezett a követekről. Az angol tengerészeti hivatal *Bruce* ellentengernagy útján állítólag magától *Macdonald* amerikai követőtől táviratot kapott, amely július 21-én keltezte azt jelenti, hogy július 16-ika óta a boxerek felhagytak az angol követéssel ostromával és most fegyverszünet van. Tiencinben attól tartanak, hogy kiút az éhínség. A csillí tartományban nagyon rossz volt a termés. Szegény khinaiak tömegekben özönlenek Tiencinbe, hogy élelmi szerekkel segítsék őket. A helyzetet súlyosbitja az is, hogy a déli vidékekről a rizsszállítás elmarad. Élvezhető élelmiszereket még drága pénzen sem lehet kapni.

Pétervári, július 31.

Lincies tábornok jelenti Port-Arturból 24-iki kelettel: A mandzsuországi kiaiak mozgólódása következtében *Alexjev* tengernagy *Dombrowski* ezredet egy csapatkülönítményével Desiosába, Inku mellé küldte, a vasúti raktárak megvédésére, nehogy a khinaiak fölgnyútsák a raktárakat. Mukden környékén *issak* fel annyira terjedt most a forragnak, hogy a védőőrség déli különítménynek parancsnoka, *Lincsenko* ezredes, kénytelen volt folytonos harcok között Mukdentől délfelé *Lidonjáng* visszavonulni. E hónap nyolcadikán a védőcsapatok harcolva visszavonultak az ajszanziáni állomásra, ahol a khinaiak bekerítették őket. A 7. lövésvezetnek egy százada segítőkülönítményét jött és megkönyvitette visszavonulásukat. Az oroszok vesztesége 48 ember volt, akik részint elestek, részint megsebesültek, részint eltűntek. *Lincsenko* ezredes jelenti, hogy Mukden, Telin és *Dasioau* között teljesen elpusztították a vasutat, a fahidakat fölgnyújtották és a vashidakat megrongálták. A Mukdentől északra eső vonal vasúti alkalmazottairól és munkásairól semmit sem tud az ezredes. Attól tartanak, hogy a khinaiak megtámadják Infou orosz várost. Kémek jelentik, hogy *Focsuo*, *Szinjndsen*, *Gaikjusz* városokban és másutt khinai csapatok és boxerek léptek föl ágyúkkal és fölizzgatták a népet. Július 17-én a khinaiak lövöldöztek a szinjdzeni őrségre és 8 embert megsebesítettek. Az inkui konzul megerősíti, hogy Inkut a khinaiak a legelső alkalommal elpusztították. Ez okból elrendelték, hogy a vasúti őrség *Miscsenko* parancsnoksága alatt *Dasioauból* Inkuba menjen, hogy a várost és a vasutat megvédjék. Július 15-ikén a csillai ezrednek egy századát *Bizovó*ól *Dazusanon* és *Sziczonon* át a jaodáni felszérre rendelték ki hirszerzésre véget. Visszajövet a khinaiak a századot lesből megtámadták, bekerítették és lövöldöztek, de az oroszok visszaverték őket. Az oroszok elszéttették parancsnokukat, azonkívül elesett 8 és megsebesült 10 kőzak. A század visszatért *Bizovó*ba.

London, július 31.

Az admirális *Bruce* ellentengernagy útján *Csemulpon* at a következő táviratot kapta *Macdonald* pekingi követőtől:

A pekingiangol követészetet június 20-ától július 16-áig minden oldalról támadták a khinai csapatok ágyú- és puskatűzzel. Július 16-ika óta fegyverszünet van, de a khinaiak mindkét oldalról elzártak bennünket és a khinai toraszok közvetlenül a miénk mellett vannak. Az asszonyok és gyermekek mind a követészetben vannak. Eddig 62 személy esett el, köztük *Sironis* tengerészkapitány. Ugyanannyi ember fekszik a kórházban, köztük *Holday* tengerészkapitány. A követészet többi tagjai *Olphant David* és *Warren* kivételével mind egészségesek. *Macdonald*, jul. 21.

London, július 31.

Az idevaló khinai követ értesítette a *Times*-t, hogy táviratot kapott, amely szerint *Li-Hung-Csang* a többi alkirályival és kormányzóval együtt *Peking*-be intézett a trónhoz, amelyben azt tanácsolják, hogy az idegen követeket azonnal földzét alatt Tiencinbe küldjék, vagy engedjék meg nekik, hogy kormányaikkal szabadon érintkezzenek. Mihelyt az eszár ebbe beleegyezik, rögtön értesítik a követeket a határozatról.

London, július 31.

Az alsóház tegnapi ülésén *Brodrick* parlamenti államtitkár kijelentette, hogy a tengernagyok július 16-án tartott értekezletükön elhatározták, hogy a taktiencini vasutat a csapatok védelmére és vezetésére bizzák. Anglia közölte az orosz kormánynyal, hogy a mai viszonyok között ez a legjobb megállapodás és azért Anglia nem is akar ellene kifogást tenni. De teljesen tisztázni kellene azt a dolgot, hogy a vonal az ellenségeskedések megszűnése után ismét a régi vezetés alá kerül.

Ashmead Barlett azt kérdezi, ki lesz a Peking fölmentésére kiküldött csapatok parancsnoka és milyen csapatok lesznek a fölmentő seregben?

Brodrick parlamenti államtitkár azt válaszolja, hogy a távirati összeköttetés megszakadása miatt a kormány nem tudja pontosan, milyen csapatok érkeztek meg a harcotra. Ugyanez okból a csapatok főparancsnokságáról sem adhat fölvilágosítást. Több más kérdésre azt válaszolja, hogy a követészet sorsáról a kormány nem kapott közvetlen hírt, de kapott két táviratot, amelyek közvetve erre a kérdésre vonatkoznak. A táviratok a tiencini angol konzultól valók és július 25-ikéről és 27-éről szólnak. Az első távirat így szól:

Egy futár, a kinek nem sikerült Pekingben egy levelet címére juttatni, azt mondja, hogy a szerint, amit Pekingben hallott, július 15-e és 19-e között nem létek a követészetekre. A követészeteket nagy sereg veszi körül, amelyben csaknem kizárólag *Junglu* tábornok emberei vannak. A futár azt mondta továbbá, hogy *Peicsangban* a khinaiak száma igen nagy. A folyót elsüllyesztett hajókkal zárták el. A folyó gátját a balparton keresztülörték, hogy az országot kelet felé elárasszák.

A másik távirat azt mondja, hogy a japáni ezredes *Pekingből* e hónap 22-én kelt levelet kapott, amely szerint július 17-e óta nem bombázzák többé a követészeteket.

Berlin, július 31.

Pétervárról távirják a *Berliner Neueste Nachrichten*-nek: Abból a körülményből, hogy eddig még semmit sem lehetett hallani arról, hogy *Oroszország* is kapott felhívást a khinai kormánytól a béke közvetítése tárgyában, különböző következéseket vontak le a külföldi lapok *Oroszország* magatartását illetőleg. Hivatalos helyről eredő értesülés szerint ugyanakkor, amikor az Egyesült Államok kapták a közvetítést kérő khinai táviratot, *Oroszország* szintén kapott ily értelmű felszólítást, amelyre ugyanolyan elutasítón válaszolt, mint Német- és Franciaország.

Berzszel, július 31.

Shanghaiből táviratozzák, hogy *Li-Hung-Csang* siettetni elutazását, mert attól fél, hogy *Seymour* tengernagy tussul fogja őt tartani.

Taosita-ban 71 misszionáriust meggyilkoltak.

Róma, július 31.

Az *Agenzia Stefani* jelenti *Takuból* *Csifun* keresztül tegnapi kelettel:

Az *Elba* parancsnoka Tiencinből ezt a hírt kapta, hogy július 21-ig az összes *Pekingben* időző olaszok sértetlenek voltak.

Ugyanez az igénykéség jelenti *Takuból* mai kelettel: Az *Elba* parancsnok a következőket jelentette kaptá: A pekingi japán katonai attasé e hó 22-én azt írta, hogy az idegen követészetek *osroma junus 13-án* kezdődött. A támadások a követészetek ellen június 24-től július 17-ig tartottak. Az ostromotoknak kevés eleségük és lőszerük van és várják sóvárogva a felmentést, mert már nem sokáig állhatnak ellen. A Pekingben megölt európaiak száma e hó 22-ig 60-ra rugott. Egy *Pekingből* e hó 21-én eindult futár jelenti, hogy a Pekingben időző összes olaszok sértetlenek.

Páris, július 31.

Lanessan tengerészeti miniszter *Courrejoles* tengernagy következő táviratát kapta *Csifuból* július 26-áról:

Komoly jelenségek merültek fel arra nézve, hogy a nyuzs'uom lassanként helyreáll. Egy eszázri ediktumot kapunk, amelyben a khinai kormány kijelenti, hogy a dolgok jelenlegi állásáért nem felelős, mert összes cselekedetei a béke helyreállítására irányult és mert még ma is az a szándéka, hogy a szerződéseket az idegenekkel és a missziókkal szemben megtartja.

Boroszló, július 31.

A *Kassowitzer Zeitung* közli: Az orosz tüzérszázalajból, amely a szibériai vasuton utazik *Khinába*, hat közlegény megszökött. A szökvényeket elfogták és agyonlőtték.

Moszkva, július 31.

Az odesszai vadász-dandáron kívül utban van *Khina* felé a 3. tüzér-dandár négy ezrede, a vársóli

tüzér-dandár és az 1. és 2. vadász- és tüzéruadosztályok, összesen 75.000 ember. Annak a 2000 főnyi zásdó katonaságnak, akik Odesszából indultak *Khinába*, a lakosság ajándékol egy *thorát* adott.

HIREK.

Budapest, július 31.

— BUDAPESTI NAPLO. Július 31-én új előfize és nyit a *Budapesti Napló*. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Azoknak a tisztelt előfizetőinknek, kik a nyári hónapok alatt furdőre vagy nyaralóhelyre szándékoznak menni, vagy pedig hosszabb utra kelnek, szolgájon szives tudomásul, hogy kiadóhivatalunk, amint a címváltozásról értesül, nyomban az új tartózkodási helyre küldi a lapot. Ne méltóztassanak tehát egy rövid levelezőlapnak fölhasználdásától akkor se visszaradni, ha a nyári szezon alatt talán többször is változtatják lakásukat. A *Budapesti Napló* kiadóhivatala minden bejelentésre rögtön intézkedik és szigoruan megfelel a szerkesztőség intencióinak, midőn az a nyári hónapok alatt is állandó érintkezésben óhajt lenni kedves közönségével.

— Személyl htr. *Beniczky* Ferenc Pestmegye főispánja ma hosszabb szabadságra ment. Tavelléteben a fontosabb és halasztatlan teendők elvégzésében dr. *Kludik* Imre, főispáni titkár helyettesíti.

— Az ischli udvar. *Ischliből* táviratozzák: *Ferenc Szalvator* főherceg és *Mária Valéria* főhercegnő ma ünnepelték egybekelésüknek tizedik évfordulóját. Ez alkalomból ő felsége és az itt időző felelmi személyek üdvözölték őket. Délután *Erszsbé* főhercegnő, gróf *Bellegarde* főudvarmestere és *Coudenho*ve grófnő kamarai előlárónó kíséretében *Traunkirchen*-ből ideérkezett és résztvett a családi ebéden. Ma éjjel 2 órakor *Lipót* és *Konrad* bajor hercegek gróf *Paar* főhadsegéd és dr. *Kerzi* udvari orvos kíséretében *Ebensee-Rimbachba* mentek vadászni, honnét délelőt 1/10-kor tértek vissza.

— A primás udvarból. *Vassary* Kólos bíboros herceprimás dr. *Kohl* Medárd pápai prelatus esztergomi kanonok társaságában *Balaton-Füred*-en nyaral. Egészsége teljesen beyreállott és a bíboros főpásztor az eddigi megállapodások szerint e hó 14-ikén érkezik *Esztergomba*, hogy ott a katolicizmus jubiláris ünnepségeit vezesse. Az egyházfejedelem ezután augusztus 17-ikére a fővárosba jön, hogy itt mint a katolikus nagygyűlés fővédője jelen lehessen. Augusztus 18-ikán a herceprimás nagy és fényes pápi segédlettel pontifikáláni fog a budavári Mátyás-templomban a király születése napján tartandó hálaadó istentiszteleten, amkorra *Esztergomból* az udvari papság is lejön a fővárosba. Szent-István-napián, ha csak az idő engedi, a herceprimás személyesen akarja a körmenetet vezetni. A főpap az ünnepségek lezajlása után ismét *Balaton-Füredre* tér vissza, ahol addig marad, amíg az idő-áras engedi.

— Az özvegy olasz királynéről. Az özvegygyé lett *Margu* királyné kiváló tapintatoságáról és táalálékonyaságáról tesz tanubizonyságot az alábbi kis történet, mely egy udvari fogadó-esetén játszódott le.

A bemutatásra várók nagy félkörében egy alkalommal egy fiatal amerikai is állott, ki nem csekély izratottsággal tekintett ő felsége magas megszólítása elé. A királyné lassu előrehaladásában végre hozzáér és megáll előtte. A fiatal ember fölle zugott és térde roskadozott, amint nevet hallja kimondani. A királyné szülővárosa nevéért kérdezi tőle, mire ő nagy zavarában azt dadogja: nem tudom. — Az egész kör elmosolyodott, csak a királyné maradt nyugodtan.

— Azt akarja ön ezzel mondani, hogy a mi gyönyörű Itáliánk még szülővárosa nevéért is elfelejtette önnel? Ah, signor, ön ügyes udvaronc! Ön tulságosan hizeleg nekünk!

S ezzel könnyedén játszva legyőzőjével, tovább haladt, magára hagyva az ámuló amerikai, ki csak azon töprengött, hogy mikép is adhattott ő tulajdonképpen oly szellemes választ.

— Hegedűs miniszter *Flumében*. *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter, mint *Fluméből* írják, a jövő hó 20-án odaérkezik. Ezen a napon fogják ugyanis ünnepélyesen fölszentelni a nevérelt elke-reztelt új gőzhajót, mely a *Fiume-Venencia* közti vonalon fog szolgálatot végezni. A gőzös *Németor-*

számban készült és egyik legszebb személyszállító hajója a magyar tengerhajózatnak. A miniszterrel együtt a kereskedelmi minisztérium több előkelő tisztviselője is lerándul Fiuméba.

— **A nemzetközi sajtókongresszus.** A nemzetközi sajtókongresszus — mint Párisból telegrafálják — ma délelőtt nyitották meg a sajtó kiállítási pavilonjában. Singer Vilmos a nemzetközi sajtósövetség elnöke megnyitó beszédében fájalmat fejezte ki Umberto király meggyilkolása felett és kiemelte, hogy a sajtó közelebb hozza egymáshoz a nemzeteket. Ezután sajnálkozását fejezte ki a köztársaság elnökének távollmaradása felett, aki az olaszországi események miatt kénytelen volt lemondani a már megígért megjelenéséről. *Luatti* és *Ferrari* olasz képviselők táviratban tudatták, hogy az összes olasz képviselők elhatározták, hogy gyászuk kifejezésül nem vesznek részt a kongresszuson. *Taunay* vezértitkár viharos tetszés közt felolvasta az igazgatóválasztmány működéséről szóló jelentést és meglehetősen felházt intezett az összes külföldi kollégáknak, hogy mindenkor tettekkel dokumentálják az összes újságírók egybetartozandóságának érzetét. A délutáni ülésen megválasztották az alelnököket, még pedig Németországból *Fournier*, Amerikából *De Young*, Svédországból *Beckmann*, Magyarországból *Vései József* országgyűlési képviselőt, a *Budapesti Napló* főszerkesztőjét, Franciaországból *Hebrard*-t, Angliából *Campion*-t. *Luatti* olasz képviselőt díszelnökké választották.

— **Horánszky Rátóton.** A *Pol. Ért.* szerint *Horánszky* Nándor országgyűlési képviselő holnap Balatonfüredre, ahol családjával nyaral, Rátóra utazik *Szék* Kálmán miniszterelnök látogatására. Rövid időtartás után *Horánszky* ismét visszatér Balatonfüredre.

— **Petőfi halálának évfordulója.** Ma volt ötvenedik évfordulója a segesvári csatának, amelyben Petőfi Sándor is elesett. A nagy költő emlékét az idén is kegyelettel ülte meg az egyetemi ifjuság. Délután 6 órakor gyűlekeztek a Petőfi szobornál, ahol *Brázovay* Kálmán elhelyezte az Egyetemi-Kör hatalmas babérszuszorját. Közönsége alig volt a kegyeletlen ünnepnek és az egyetemi ifjuságon kívül bizony senki sem szoszoruzta meg a szabadság köljőnek szobrát.

— **A kőburgi fejedelem meghalt.** Váratlanul érkezik *Coburgból* a hír, hogy *Alfréd szász-kőburgi góthai* uralkodó herceg tegnap este 10 órakor a rosenau kastélyban meghalt. Az elhunyt fejedelem hosszas, kínos szenvedéstől váltotta meg a halált. Az elmúlt júniusban több hétig *Herkulesfürdőn* tartózkodott, ahol reumatikus fájdmalaira keresett enyhülést. Onnan hazatérőben június 22-ikén *Bécsben* több professzor tanácsát kérte, akik rákádaganatok képződését konstataáltak a herceg nyelvén. Családját értesítették a veszedelmes betegségről, mire a herceg nejeinek óhajására a rosenau kastélyába ment, ahol tegnap este szívszélhűdés hirtelen kioltotta életét. Egyetlen fia *Alfréd trónörökös* tavaly február 16-ikán meghalt, a szász-kőburgi góthai fejedelem trónja a walesi herceget. Nagybritánia trónörökösét illette volna meg, de az *Windsorban* családi tanácsban lemondott igényeiről és az elhunyt *Albany herceg* fiát, *Alfréd Károly Lipót* *Albany herceget* jelölték a kőburgi trón örökösévé. Németországban nagy port vert föl az angol dinasztiának az egyoldalú eljárása és épp annyit vitatják a trónutódlás jogosultságát, mint annak idején a most elhunyt hercegegyenyeit a német fejedelmi trónra. A tizenhét éves *Albany herceg* most *Postdamban* végzi katonai tanulmányait és kis-korúsága alatt régenség fogja intézni a fejedelemség ügyeit.

Alfréd herceg, *Viktória királynő* másodszülött fia 1844. augusztus 6-án született. Tizennégy éves korában a haditengerészethez került s már serdülő ifjuságában nagy utat tett a világtengereken. 1862 decemberében hirtelen politikai előtérbe lépett. Az *Ottó király* lemondása után alakult ideiglenes görög kormány a népet új királyválasztásra hívta föl, és a görög nép 230.016 szóval 249.701 közül *Alfréd herceget* választotta meg királyának. De minthogy a hatalmak 1830-iki egyezménye elzárta uralkodóházaik bármely tagját a görög trón elől, *Alfréd herceg* visszatartotta a hellén koronát és erre választották meg *Vilmos dán herceget* görög királynak, aki *I. György* néven elfoglalta a trónt. 1866-ban az angol parlament 15.000 font sterling évi dotációt szavazott meg részére, amely összeget nőülése után 10.000 fonttal félévelte. 1866. májusában az „*edinburghi herceg*” méltóságát kapta és nemcsak a *Windsorban* helyét az angol felsőházban is. A következő évben, mint a *Galatea* fregatta parancsnoka nagy tengeri utat tett és ekkor először látogatta meg Ausztráliát. Lelkes fogadtatását megzavarta, hogy *O'Farrell* nevű ír merénylőt követelt el ellene, de csak könnyű sebet kapott. A merénylőt kivégezték. Nagy utazásokat tett Japánban, Kínában és Indiában is. 1874-ben nőül vette *Mária* nagy-

hercegnőt, *II. Sándor* cár leányát. A házasságból öt gyermeke származott. Midőn nagybátyja, *II. Ernő, Szász-Koburg-Gotha hercege* 1893. augusztus 22-én gyermekelentül hunyt el, a hercegség 6 reá szállott. Trónraléptekor a német fejedelmi méltósággal ösze nem férő angol hivatalairól és pedig a tenger nagyságról s a titkos tanácsosi méltóságról lemondott. Uralkodása alatt nem igen elégitette ki a hozzá fűzött reményeket, mert mindenben a reakcionárius híri *Strengre* miniszterelnökre hallgatott.

Az elhunyt herceg öt leánya közül *Mária Ferdinánd* román trónörökösöz, *Viktória Ernő Lajos* hesszoni nagyhercegehez, *Alexandra Hohenthohe-Langenburg* Ernő hercegehez ment feleségül. A legifjabb leány, *Beatrix* hercegnő még nem ment férjhez.

— **Az egyház katonái.** A misszionáriusok párisi szemínáriumának kápolnájába, holnap szombaton menethet, leghorgasztott föl vonulnak fel az egyház ifju katonái, fiatal misszionáriusok, akik csatába indulnak a hitért. Elutazásuk előtt megegyeznek megjelennek abban a kápolnában, ahol az ereklyék és kintő szerszámok halomba gyűjtve, a kétséges és szörnyű jövő szimbolumaként néznek le rájuk. Az utolsó próbat jelenteti ez a ceremónia, az utolsó erő és bátorság próbat. Aki gyenge és megretten a jövőtől, az még visszalephet, de akinek a keresztény szeretet mélyen gyökeret vert a szívében és a kinszenvedésre is megedzette erejét, az már holnap elutazik rendeltetése helyére. A fiatal misszionáriusok legnagyobb része *Khinába* indul s folytatja az egyház nehéz háborúját a hitetlenek ellen.

— **A román zsidók Budapesten.** A Kanadába készülő romániai zsidó kivándorlók még Budapesten vannak, ahol a segélybizottság és hitorsosaik bőségesen gondoskodnak ellátásukról. Ma dében az egész segély-bizottság *Sándor* Pál vezetése alatt fölment a belügyminisztériumba *Gulner* Gyula államtitkárhoz, hogy tudassák vele, hogy a szükséges pénz okvetlen együtt lesz és hogy erre való tekintettel anyai tartózkodási haladékok adjon, míg a kanadai kormány válasza megérkezik. Az államtitkár megengedte, hogy a romániai zsidók e hét végéig maradhassanak Budapesten.

Ma a következő felhivatalos kommunikékaptuk: *Szék* Kálmán miniszterelnök már régen folytat tárgyalást a külügyminiszter útján a román kormánnyal azon tömeges kivándorlás ügyében, amely Romániából az országon keresztül vette útját. A múlt héten az ez irányban beállott mozzanatok következtében az egész kérdéstről s a magyar kormánynak eljárásáról kimerítő átiratot intézett a külügyminiszterhez, amelyben arra kérte, hogy *Romániát* a *leghelyesebben* szólítsa fel, hogy azon sajnós állapotokat, amelyek a román határszélén elődőltek, mihamarabb szüntesse meg, mivel a *humanitással* és a *civilizációval* ösze nem egyeztethető, hogy azok a kivándorlók, akik utlevél és utiköltségek hiányában a határszélén át nem bocsáthatók, hazajökbá be ne fogadtassanak és kényszeritessenek a határszélén vesztegelni. Ilyen irányban most a miniszterelnök *Rátótról* újból *sürgős* megkeresést intézett a külügyminiszterhez.

A romániai zsidók ügye, mint egy *londoni* távirat jelenti, az angol alsóházat is foglalkoztatta. *Brodric* parlamenti államtitkár ugyanis egy hozzá intézett kérdésre az állítólagos romániai zsidó-üldözésre vonatkozólag azt válaszolja, hogy a lapok jelentései szerint a romániai zsidók legutóbbi kivándorlásának oka a hatóságoknak a zsidókkal való rossz bánásmódja volt. A kormányhoz érkezett információk szerint azonban ezt az állítást nem támogatják *alapos* okok. A zsidók tudvalevőleg Romániában nem naturalizálódtak. A *brit* kormányhoz nem érkezett panasz és azért nem is *szóla*hatok föl ebben a *dologban* a romániai kormánnyal.

— **Spaun tengernagy balesete.** *Spaun* tengernagyot *Pólaból* Bécsbe való visszautazása közben a triestri hajógyárban baleset érte, amely most az ágyhoz köti. Szeptember 9-én megy ugyanis végbe a *Habsburg* új csatahajó vízrebozásása s a tengernagy az előkészületeket meg skarta tekinteni. A vizsgálat alkalmával a tengernagy megcsuszott és térdével egy vascsavarra esett. A szenvedett sérülést kezdetben nem vette figyelembe, de amidőn Bécsbe érkezett, már éles fájdmalmat érzett és orvosa tanácsára ágyba kellett fektünie. A tengernagy ma már jobban érzi magát és orvosa reméli, hogy pár nap múlva teljesen felépül.

— **A feygház halottja.** Az illavai feygházban halottja van. Egy élethossziglani feygházra ítélt gonosztér, *Hradil* Alfonz tudósvészben kinszenvedett. A feygház igazgatósága ma értesítette az ügyészséget az esetéről. *Hradil* 1897. január havában meggyilkolta és kirabolta *Koch* József budapesti kömüves feleségét, azonkívül Bécsben is követelt el rablójlikosságot.

— **Politika a tudományban.** A román politikuskok, tudóskok és írók, ahol csak szerétt lehetik, megrágalmazták Magyarországot a külföld előtt és propagandát csinálnak ott is a dákó-román eszméknek. Még a párisi nemzetközi történelmi kongresszusba is belevitték a nagyfész dákó-román hóbortját. A jassyi zug-egyetem *Xenopol* nevű professzora a magyarországi oláhok eredetéről tartott előadást és természetesen azt akarta bebizonyítani a dicső férfiú, hogy az oláhok már Trajanus császár ideje óta szakadatlanul lakják azt a magyar földet, amelyen ma vannak, tehát Erdélyt is. A tudóskok nagyot néztek, hogy egy komoly tudományos tanácskozást félművelt „tudóskok” politikai agitáció céljaira akarják kihasználni és lelkes tetszéssel adóztott egy magyar tudós, dr. *Darvai* Móric felolvasásának, aki *Magyarország és első román hűbéresi* című forrástanulmányával öszezozte a román professzor ur állításait. Okmányokra támaszkodva pontról-pontra mutatta ki *Darvai*, hogy *Xenopol* erőszakos feltevésekből indult ki s csakis az volt a célja, hogy felolvasása révén a román folytonosság politikailag is veszedelmes tanát a kongresszusba beösméssze. Kisebreléssel azonban esuf kudarcot vallott, mert a kongresszuson megjelent magyar történetírók tudományos becsü fejtegetései meggyőzték a külföldi tudós képviselőit a román történetírás értékéről és a magyarországi oláhok római származása belefult egy nagy hatóhatá. A magyar történet-tudomány hírnevét öregbítették a kongresszuson *Iraknói* Vilmos püspök *Petrarca nagykövet* című művével, *Lánczy* Gyula V. Colesztin pápáról tartott felolvasásával, továbbá *Aldásky* Antal, *Márki* Sándor és *Bertha* Sándor.

— **A mentők rózsáünnep.** Káprázatosan szép ünnepség lesz holnap, szerdán délután a Városligetben. A Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület tartja meg a rózsáünnepségét, amelyen előreláthatólag részt fog venni egész Budapest. A Városliget már ünnepi ruhát öltött; az artziai fürdőből kiinduló fővonalat elzárták és tíz nagy sátrat állítottak föl. A sátrakban a tóváros legszebb leányai fogják az elárúsítás munkáját végezni, egy egyzetek meg, hogy mindent olcsó pénzért adnak és tehát senki sem fog csupa előzenyességből tönkre menni. Délután négy órakor kezdődik az ünnep. És éjjeli tizenkét óráig tartanak az érdekesebbnél érdekesebb előadások, amelyek legelőkelőbb művészeink működnek közre. A rózsáünnepnek alkalmi lapja is lesz. A lap címe: *A mentők*. Minden látogató ingyen kapja.

— **Nincs még veszve Oránzs!** Anglia a lehető legkomolyabban azt hiszi, hogy Oránzs már nincs is a világon. A győző elfogult szemé nem látja meg a másik fél igazát s azt hiszi, hogy amit ő nem akar látni, az már nincs is a világon. A párisi nemzetközi interparlamentáris konferenciára *Stanhope*, az oránzs állam képviselője is jelentkezett. Az angol csoport elnöke hevesen tiltakozott az ellen, hogy egy nem létező ország is küldhessen képviselőt. Oránzsot — ugymond — elfoglalták az angolok. Oránzs tehát nincs, következésképpen képviselője sem lehet. A konferencia elnökének azonban egészen más véleménye volt a dologról. Elismerte ugyan, hogy *Roberts* katonailag elfoglalta már Oránzsot, de az angol parlament még nem tud hódításról, csak *Lord Roberts* proklamációja alapján. *Stanhope* maga is fölszólat s hosszan vitatta Oránzs azt a jogát, hogy képviseltesse magát a konferencián, míg végre elfogadták az érvelését s tagja lett a parlamentnek.

Szóval: Nincs még veszve Oránzs!

— **Három rózsabimbó.** A *Petőfi-Társaság* megbízásából *Kéry* Gyula kollégának, az ismert dalköltő gyűjti az eddig ismeretlen adatokat, amelyek *Petőfi*re vagy a családjára vonatkoznak. *Kéry* Gyula értékes *Petőfi*-emlékei között van többek közt *Sendrey* Julia egy eddig ismeretlen verse is, amelyben *Petőfi* Sándort és *Petőfi* Zoltánt is aposztrofálja. Az egyszerű kis költeménynek *Három rózsabimbó* a címe és *Petőfi* Zoltánról meg *Sendrey* Julia második férjéről származó két gyermekéről szól. Az édes anyai szív *Petőfi* Zoltánnak ezt mondja:

Először te rólad,
Szerelem virága,
Kihalt boldogságom
Egyetlen söld ága.

Az eltöppött multnak
Élő bizonyága,
A lehullott csillag
Fönmaradt sugára!

— **Sakkverseny.** A müncheni sakkverseny hetedik fordulójának eredménye a következő: *Pillsbury* játszmat nyert *Jacob* ellen, *Schlechter* *Bardeleben* ellen, *Poppel* *Janowski* ellen, *Cohn* *Halprin* ellen, *Maróczy* *Marco* ellen, *Showalter* *Berger* ellen, *Wolf* *Gottschall* ellen. A *Billecard-Burn* játszmat a nem fejezték be.

— **A halál átvitele.** Egy öreg leváltáros élt nemrégiben az oroszországi Karkovban. Nagyon becsületes ember volt szegény, önzetlen munkában töltötte az életét s talán egyebet sem tett egész életében, mint a városi leváltárat rendezte. Széjjelhányta a nagy, sárga levelű, cirill betűs könyveket, aztán lapozgatott bennük. Közben feltolta a szemén a szemüveget, beledugta az orrát, a nagy könyvbe aztán minden lapnál hűségeesen megnyázta az újját s tovább lapozott. Ebben volt minden gyönyörűsége. Végre is becsületben megöregedett s ámbár nagyon sokat köhögött s tödővizes volt szörnyen, öreg ember lett belőle s becsületben halt meg.

— Még a légynek sem ártott soha — mondták a pajtásai, mikor kikísérték a temetőbe. Minket nagyon szeretett és alázatos volt szegény. Jó fiu volt, az Isten nyugossa!

Igy halt meg az öreg leváltáros immár néhány esztendeje. Senki sem hitte volna el, hogy ez a csendes ember a halála után halomra gyilkolja le a tisztviselő társait. Pedig úgy történt, az öreg leváltáros csunya, kegyetlen halált lehelt bele a cirill-betűs foliásokba és vékony, kiaszott ujjaival halált hagyott a papirlapokon.

A karkovi városi tisztviselők közt ugyanis valóságos tüdővész-epidémia tört ki. Az orvosok kuttatták a betegség forrását s kitűnt, hogy az öreg leváltáros a megnyázott ujjaival megfertőztette az egész leváltárat s vele a kollegiát.

— **A kétszínű Li-Hung-Osang.** Eddig azt hittük, hogy egy jó barátunk van Kínában. Most vége ennek az illúzióknak is. Mert kisuült, hogy az európai modoru Li, aki mindaddig a Kínába szorult európaiak oltalmazójának tartottunk, semmivel sem különb a többinél. Ravasz, kétszínű, akár oopfos társai valamennyien. Mert a jó híreket eddig önmaga terjesztette úgy látszik maga felől, de azért együtt érzett a kínaiakkal. Csak látszólag állt az európaiak pártján, titokban pedig egyetért a kínai kormányval. Diplomata ügyességgel hallgat el mindent, pedig tudomása van mindarról, ami *Pekingben* történik. *Li-Hung-Osang* már öreg ember s régóta van a diplomácia szolgálatában. *Cu-Hopi* császárné kegyeltje volt, akinek fiát, a három éves *Cai-Fent* minden jog ellenére a trónra juttatta. Elyomta a kitört palotaforradalmat és megtette *Cu-Hopit* regens-császárnénak. Most a ceungliámen tagja és a birodalom kancellárja. Európai értelemben is képzett ember s igen előkelő megjelenésű.

— **Házaság.** *Teleszky Dező* huszárifőhadnagy augusztus 9-ikén a nagyszombeni evangélikus templomban tartja esküvőjét gróf *Liechtenberg-Mordax* Karinával.

— **Ur és szolgálja.** Megrendítő esetről ad hírt gyulafehérvári levelezőnk: *Gáll Béla* diódi földbirtokos lakasáról elűntek az ezüzt evőeszközök. *Gáll Béla* szolgáját, *Papp Belát* gyanúsította, amit ez annyira szívére vett, hogy fölment a padlásra és ott felakasztotta magát. Apja levágta a kötélről, de már nem tudták életre kelteni. *Gáll Béla* időközben meggyőződött, hogy alaptalanul gyanúsította szolgáját s a szerencsétlen ember öngyilkossága annyira felizgatta, hogy szívészélhűdés érte és meghalt.

— **A katonai szigorú áldozata.** *Radna-Lippán*, ahol most folyik a nagy tűzérési gyakorlatok, *Popa György* tűzérőnkéntes, egyik előkelő temesvári család sarja, tegnap délelőtt agyonlőtte magát és pár órai kínlás után meghalt. Az öngyilkos ruhaneműje között két levelet találtak, amelyek arról tesznek tanubizonyosságot, hogy a katonai szigorúságnak lett áldozata *Popa György*. Az öngyilkos egyik levelét az apjának írta és a következőket mondja benne:

— **A sok kínzást, gyötrelmet, szakatart nem bírom tovább.** Kénytelen vagyok az öldöklő fegyverhez folyamodni.

A levél többi részében vigasztalja a szüleit és bocsánatot kér, hogy oly szomorúságot okoz nekik. A másik levél az ütegaranosoknak volt címezve. Átkozódik benne a szerencsétlen ifju és ezeket írja:

Százados ur! Azt a fájdalmat, amit szüleim éreznek majd az én halálom által, százasorsosan érezze a kapitány ur! Ha ugyan föl tudja fogni a szülő fajtámat...

Popa György tűzérőnkéntes öngyilkossága nagyon meglepte a radna-lippaiakat. Az ottani ur családoknak régi ismerőse volt az öngyilkos fiatal ember, ki néhány esztendővel ezelőtt ott végezte a felső kereskedelmi iskolát. Kedves, szerény modoráért szerették s most, hogy katonai gyakorlatra Radna-Lippára érkezett, a régi barátság felújult.

Az öngyilkosság okán azt is emlegették, hogy *Popa* valami szabálytalanságot tizenkét napi szigorított börtönt kapott; arról is beszéltek, hogy rosszul bánt vele az őrmester, mert egy ízben az utcán nem jól szalutált neki az önkéntes.

A hadtisparancsnokság szigorú vizsgálatot indított az öngyilkosság ügyében.

— **Mulatság Kis-Sebesen.** A kis-sebesi ifjuság e hó 29-én a szevény iskolás gyermekek felesegélyezésére az ottani EMKE iskola termében szépen sikerült gyermek-előadást rendezett. A kis-sebesi gránitkőbányán ott nyaraló igazgatósága és az ottani tisztviselők családjukkal megjelentek, azonkívül *Gyarmathy Zeigáné*, az ismert íróné is, kinek egyik darabját adták a kis műkedvelők. Az előadás és rendezés sikerében *Neumann Béla* és *Schuck Lajos* urak buzgólkodtak.

— **A szolidaritás.** A párisi községtanács a napokban illő tisztelettel meghívta *Loubet*-t a köztársaság elnökét legközelebbi innességeire. Az elnök, mielőtt a meghívást elfogadta, megkérdezte, hogy a kormányt meghívhatt-e már. A községtanács erős nacionalistái bevallották, hogy bizony a kormányt nem invitálták be.

— **E szerint — szót röviden az elnök — legnagyobb sajnálatomra nem fogadhatom el a meghívást. A parlamentáris szokások megkövetelik, hogy ha az elnök hivatalos minőségben megjelenik valahol, a miniszterek körülötte legyenek!**

A községtanács tagjai megnyúlt orral elmélkednek most dugába dőlt csintevésükről és a szolidaritásról.

— **Eltűnt gyógyszerész.** Említettük, hogy a Margitszigetnek a pesti oldalra tekintő alsó partján egy térfelhöltre akadtak tegnapelőt este. Többen a teljesen feloszlásnak indult holtestben az eltűnt margitszigeti gyógyszerészt, *Paritsot* vették felismerni. A holtestet az új temető halottszázába szállították és ott ma felboncolták. A holtest annyira ozslásnak indult, hogy sem a személyazonosságát, sem pedig a halál okát megállapítani nem lehetett és így ma is kétséges, hogy az eltűnt margitszigeti gyógyszerész volt-e, vagy sem. A felismerés azért lehetetlen, mert a holtest fejéről a haj és a bőr teljesen lemállott.

— **Mentő asztaltársaság.** A fővárosban a napokban alakult meg a *Mentő asztaltársaság*, azaz a céllal, hogy az önkéntes mentőegyesületek támogatása. Bármintemő felvilágosítással készséggel szolgál az elnök B. Szabó Béla (Huszár-utca 5. l. 15.)

— **Rablógyilkosság Szászországban.** A főkapitányságot táviratban értesítették, hogy e hó 22-én reggel Allenbach mellett, Szászországban meggyilkolta és kirabolva találták *Feige Márton* 19 éves szijgyártó inat. A rablógyilkos 10 marka készpénztől és papirokkal telt pénztárcájától fosztotta meg áldozatát. A gyanúsított közepetermetű, nyulánk, mintegy 26 éves lehet, szeméi feketék, haja sötét, bajsa serkedző. Sötétzöld zakott ruhát, kalapot és csizmát viselt. Az ellopott pénztárcában volt papírok jegyzéke a következő: Görlizi nyerges ipartestület által *Feige Márton* nevére kiállított szabadulóléví, munkakönyv, biztosítási nyuzta, a görlizi betegsegítő pénztár tagsági könyve, Szilázia térképe, amelyen több város van aláhuzva. A gyilkosságot a tettes a szijgyártónál használt késsel követte el. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket.

— **Összedőlő állvány.** Esztergomból táviratolozák. A *Mária Valéria* hidhoz vezető uton egy épülő háznál nagy szerencsétlenség történt. Az állvány összedőlött, négy munkás alázuhant és súlyosan megsérült. Az állvány ozslopa rothadt és repedezett volt.

— **Rácz Laot** kitűnő cigányprímás jól szervezett zenekarával, augusztus 1-jétől naponként *Rosenberg Lajosnak*, *Andrássy-ut 27. sz.* a levő kávéházában, a Budapestben leg hangversenyezi. Legújabb *Poika-Mazurját* is itt fogja bemutatni *Rácz Laot*.

— **Az Eötvös-alap gyűjtő és kezelő országos bizottsága** augusztus 1-én szerdán délután 6 órakor a Wesselényi-utcai elemi iskola irodájában sürgős ügyben gyűlést tart, melyre az egyesület tiszteletbeli, valamint a gyűjtő és kezelő országos bizottság tagjait meghívja.

— **A hőség örültje.** A rekondó hőség tegnap megint áldozatot követelt. *Kapodi* Sándor gyümölcsárús ugyanis *Garay-utca 18. szám* alatt levő lakásán a nagy hősegtől esztét vesztette; mindent összezuzott, tombolt, míg végre az orvosok ustatására a Rókuskórházba vittek.

— **Lövöldöző löpölő.** Könnyen végzetessé válhatott volna *Dömötör István* löpölőnek tegnap este az Erzsébet királyné-ut 61. szám alatt levő omnibusztelepen való lövöldözése. Az illető már régebb időn át rossz viszonyban áll feleségével született *Németh Mariával*. Tegnap megint összeveszett vele s e közben két revolvert is vett elő, amelyekből *hét lövést* intézett feleségére. Szerencsére a golyók nem találtak és *Dömötör* futásnak eredt. A járőrök a felbőszült embert hamarosan eloltgát s most a börtönben ül.

— **Katonai- és cigányzene** közvetítés a *Telefon Hírmondóban*. A becsülő *Wagner* ma este 8 órától 11-ig — mint mindnap — előzetűnknek szórakoztatására felváltva katonai- és cigányzenét közvetít. A zenekövetés mellett 1/2 órákora felváltva a *frankfurti, párisi és londoni* tözsdék kurzusait, 16 10 órától 10-ig pedig a legújabb híreket és táviratokat. Ugy a zenének, mint a felolvasásnak kezdetét mindig riadójel előzi meg, hogy ezáltal az érdeklődők figyelmét felhívja.

(x) **Bur kalapok** urak és hölgyeknek fehér, szürke és drap színűen, darabja 1 frt 25 kr. Ismét eladóknak árendmény. A Népszinházal szemben *Kertész Pál* divat-áruházában Kerepesi-ut 44.

(x) **Emke-gyűjtő a legjobb!**

SZÍNHÁZ, ZENE.

— **Fővárosi Nyári Színház.** Harmadszor adták ma este a Gésákat a budai színházban. A gyönyörű előadást sürű tapsokkal honorálta a szép szömu közönség. — Holnap, szerdán *Herceg Ferenc* 5 felvonásos színművét, *A dolovai nádor leányát* adják a budai színházban. A főbb szerepek a következőképp vannak kiosztva: *Jób* — Sándor Emil, *Viima* — Tóth Ilonka, *Domaházis* — T. Hadrik Anna, *Szentirmai* — Klenovits György, *Janka* — Tárnoky Giza, *Tarján* — Pethes Imre, *Loránt* — Faragó Ödön, *Bilicki* — Papp Mihály, *Merlin* — Sebestény Géza, *Szklabonyai* — Virágási Lajos, *Miska* — Krém Jeno. — Nagy érdeklődés várja a budai közönség *Sulamit* pénteki előadását, a társulat napnap mellett próbákat tart a daljátékból. A címszerepet *Sugár Aranka* fogja játszani.

— **Városligeti színház.** A városligeti színházban holnap a *Bur háború* főszerepét *Hazal Manó* *Ferenci* Frigyes, a szabadkai színház komikusja játssa. *A koldus barát* és a *megradult szabó* (*Bruder Martin*) című 4 felvonásos énekes életkép csütörtöki premióre iránt nagy érdeklődés nyilvánul. Az ujdonság szerzője, *Costa Károly* különben is régi jó ismerőse a magyar közönségnek. Darabjai, a *Huszár káplár Bécsben* és *A tűzről pattant leány* annak idején nagy sikert arattak a magyar színpadon.

— **Verdi vendége.** *Montecatini* olasz fűrdőben nyaral *Verdi*. A hirneves komponistának a napokban előkelő vendége volt. A turini gróf, az aostai herceg fia, automobilon rándult ki a mesterhez *Viareggio*-ból és első utja volt a *Rivafresco* nyaralóba menni, hogy *Verdi* üdvözölje. *Verdi* t, akinél éppen nagy társaság volt, nagyon meglepte a herceg látogatása és tiszteletteljesen meghajította magát a herceg előtt. A turini gróf nevetve szolt az agg maestornak:

— Csak semmi ceremónia, kedves mester!

És *Verdi* nyakába borult és összevissza csókolt. Aztán elmondta a herceg, hogy egyenesen a maestro üdvözlésére jött oda és örömet fejezte ki a felett, hogy pompás egészséggnek örvend. *Vagy két órá* teltől ott a herceg, aztán felült automobiljára és haza kocsiázott *Viareggio*-ba. A látogatásnak hamar híre terjedt a fűrdőben és az egész fűrdő-közönség összegyűlt *Verdi* nyaralója előtt, a hol lelkes ovációban részesítette a turini gróft és *Verdi*.

— **Műkedvelői előadás.** *Kőröshygyen* Szeremlei *Szabó Lajos* sikerült műkedvelői előadást rendezett. Előadták a *Robinsonok* és a *Niobe* vígjátékokat, végül a *Szent-e vagy örült* drámát. A közönség a szereplőket elhalmozta tetszésnyilvánításával.

— **Uránia színház.** Az *Uránia* színházban holnap *Milóker* bájos operetteje *A viceadmirális* kerül színpadra. Az előadás érdekességét emeli, hogy ez estén lép fel először mint vendég *Nyárai Antal* *Puntó* matróz szerepében.

— **Vidéki színészet.** *Szabadhegyi Aladár* kitűnő színtársulata nagy erkölcsi sikerrrel vált meg *Abudabánya* közönségétől. A társulat *Abudabányáról* egy másik románlakta vidékre, *Petrozényba* ment.

Judit asszony.

Páris, július 27.

Catulle *Menés* elvált felesége szomorkodik. Nem az ura miatt, — ah, hiszen már évek multak el, amióta a hasisevőtől elbuzosított. Nem, — *Gautier* *Judit* lelke a messziségbe száll, — a mennyei birodalomba és szíve sajog annak a gondolatára, hogy testvérei oda át ezernyi sebből vérzenek. Az ő testvérei alatt azonban nem szabad a franciákat érteni, hanem a kínaiakat, leginkább pedig a boxerokat.

Gautier *Judit* lelke minden gyöngédségével árasztja el a nap fiai, akik *Buddhához* imádkoznak és *Confucius*stól kapták világosságuk szövetnekét.

Szomorú száműzött ez az asszony a hideg Nyugaton, ahol nincsen se mámor, se szín, se virág, sem illat. De meg művészet se, amióta *Wagner* *Richard* elhunyt, — se költészet.

— Mit szól *Ibsen*hez? ... *Vagy Rostand*hoz? ... *Vagy Maeterlinck*hez? ... *Vagy d'Annunzio*hoz? ... — kérkdi tőle.

Nem is válaszol, de finom, átlátszó, és halkán suhogó papírolalakból álló könyv után nyul és ő kérdez:

— Ismeri ön *Luc-San-Tient*?

Ugy hívják az ő kedvenc annamita költőjét, akinek verseit mint valami vizasztaló imát mormolja, amikor lelkére ráborul az egyedülvalósága köde ebben a pompás, zajos Párisban.

Luc-San-Tiennel és egyéb annamita poétákkal elmerül az álom világában, ahová az ő világát építi és ahol *Caokia-Murival* látományaiában társalog.

Le livre de la Foi Nouvelle című könyvében, megírta nemrég mindazt, amit *Caokia-Muritól* megtudott. Csaknem egészen ismeretlen ez a könyv, amely nem is került a könyvpiacra: nem a tömeg

számára íródott, hanem a kiválasztottaknak, akik magasságait és mélységeit megértik.

Judit asszony *Gautier* Theofil, a nagy regényíró, az „isteni Theo” leánya, amint barátai hívták, mert istenség módjára szüntelenül tudott alkotni féktelen, szindus, mámoros fantáziájával. A színek szeretetét atyjától örökölte Judit asszony, valamint „isteni mivoltát” is, amely eszményi női szépségében nyilatkozott meg. Valamikor Páris legszebb asszonyának tartották; ma már elhízott és még mindig szép aróat szürküllő haj övezi. De ismeretek képei, amelyekből gyönyörködő szemünk alig tud megválni, — és így szépségének dioskörében látja őket a párisiak emlékezése, akik azóta nem is látták.

Mert a mióta *Catulle Mendès* elvált és ismét fölvette leánykori nevét, nem hagyta el többé Kelet-Ázsia ezer kincsével ékeskedő házát és csak nyaranta száll le a kissé magasságából az emberekhez a dinardi tengerfürdő fővenyartáján. Ha Párisban van, nem hagyja el négy falát, Buddha torzképeit, mitológiai faragványait, — és jó maga is keleti ruhákat hűtven, beletemetkezik Kelet álomvilágába.

És pedig alaposan. Folyékonyan beszél Japán és Kína nyelvén, irt is japán és kínai lírai költeményeket több kötettszámban. Ez az ő világa, itt van ő itthon. „A nap nővére, Iskender, és „A császár sárkány” című három regényében gyönyörűen írta le a mennyei birodalmat. Különösen az utóbbi regény aktuális manapság, minthogy a cselekmény bonyolalma az óségi, szent és természetesen sokkal különb kínai kultúrának barcaból keletkezik az európai indushidismus barbársága ellen. Cudarul kapunk ki ebben a könnyven, mi európaiak.

A színpadnak is dolgozott *Gautier* Judit. Vagy hat év előtt adták az *Odéonban* *Barynia* című darabját, — egy orosz falusi históriát, tele mindenféle jobbágykodással. Megbukott; Oroszország tudniillik csak félig Ázsia és ez a vidék még mindig telésősen nyugati volt a költőnek. Sokkal nagyobb sikert aratott ugyancsak az *Odéonban* *La marchande de Souvires* című japán legendájával, amely később durva német fordításban a német színpadokon sorra bukott.

Pedig *Gautier* Judit éppen Németországban különös bánásmódot érdemelt volna, már csak hálaképpen is azért az önfeláldozó lelkességeért, amelyvel Franciaországban *Wagner* Richard ügyét szolgáltatta. Mert ő volt az élethalálharc napjaiban a komponista nagy szerelme, — és ha valamikor azok a levelek, amelyeket most egy kelet-ázsiai ereklyeszekrény őriz, napvilágra jutnak, kitűnik, hogy minő szenvedélyes akcentusokra volt képes *Wagner* a zenén kívül is. *Judit* asszony hűséges barátja maradt mindvégig. Olyan időben, amikor még *Wagner* nevét se volt szabad emlegetni Párisban, teljes erővel exponálta magát Bayreuth tanai mellett, és így történt, hogy mielőtt még a tömeg kitombolta volna magát, a jobb szellemek már meghódították *Wagner* előtt. Még emberek közé is tudott menni ez a magányos asszony, ha a szent ügyért kellett cselekedni, — és azokon az esteken, a mikor nála — jóval megelőzve *Lamoureux* — a trilógiából töredékeket adtak elő, színelője a legegységesebb közönséggel telt meg, amelynek kedvéért még az ő szeretett Buddha bálványainak is egy-egy szögletben kellett megvonulniok.

Wagner legalább is becsüli annyira, mint *Buddhát*, a kinek híveit különben a német mester kultuszának akarta megteríteni.

Felédhetetlen egy látványosság volt, amikor *Judit* asszony egy kínai küldöttséget az azóta megszünt *Théâtre-Lyrique*be vezetett egy *Rienzi*-előadásra. Az idegenek ríktó ruháikban a közepső páholyt foglalták el és közöttük trónolt, ugyancsak kínai ruhában és várakozó arccal a rajongó asszony. Kiváncsi volt, minő hatással lesz ez a zene az ő vendégeire.

A hatás csakhamar mutatkozott. Már a nyitány alatt valóságos delirium fogta el a páholyt. Az ázsiai urak és hölgyek csak úgy vonaglottak a gyönyörűségtől, folyton tapsoltak, bólogattak a fejükkel, karjaikkal handa-bandáztak, csupa gyönyörűségtől közbe-közbe vonítottak és nyöszörgöttek, az előadás végéig pedig tisztára dühöngéssé fajult paroxizmusuk. A közönség hátat fordított a színpadnak és folyton látszóvonta a boldog jelenetet, amely a házat fejedelmileg mulattatta. Csak *Judit* asszony maradt komoly és szeméből csöndes boldogság sugárzott elő.

Nem is tudta elgondolni, hogy másként is történhetett volna. Elvégre ő előre megmondta copfos barátainak, hogy a legnagyobb gyönyörűségben, a mit csak ember elérhet, részkül lesz, — és nem is gondolt arra, hogy a kínaiak merő udvariasságból ilyen tébolydába való viselkedéssel lesznek szívesek jóakaró barátjójuk ígértét honorálni.

Gautier Judit szentül meg volt arról győződve,

hogy meghódította Kínát *Wagner*nek; irt is erről hosszú cikket valami kínai lapba.

Mit éreztet most a háborúság idején Kínának az a lelkes híve?!

F. S.

MŰVÉSZET.

□ **A gödöllői Erzsébet-szobor.** A boldogult királyné kedves nyaralóhelye, Gödöllő elsőnek fogja leróni a kegyelet és a hála adóit egy nagyszobrászú szobor-alkotással a megdícsőült Erzsébet királyné iránt. Még ez idén állítják fel Gödöllőn Erzsébet királyné szobrát az új Erzsébet parkban, ahol annyiszor látták magányos sétákon a megboldogult királyasszonyt. Ugy volt eleinte megállapítva, hogy az idén októberben lesz a szobormű ünnepélyes leleplezése az egész királyi család jelenlétében, fényes, országos ünnep keretében. A szoborbizottság serényen buzgólkodott s idejében megtett minden előkészületet, de azért a program most hajótörést szenvedett. Az történt ugyanis, hogy *Zala György*, akit a bizottság a szobor mintázásával megbízott, a minap bejelentette, hogy az emlékművet a meghatározott időre nem képes elkészíteni. Erre nyomban tanácskozásra ült össze a gödöllői szobor-bizottság s egyhangú határozattal kimondta, hogy a megkötött szerződést felbontja, a művészt feloldja kötelezettsége alól és *Róna József*et bízza meg Erzsébet királyné szobrának megalkotásával s egyben felkéri a művészt, hogy lehetőleg október végéig leleplezésre készen adja át művét a bizottságnak. A bizottság hónapokkal ezelőtt jelentést tett a királynak, hogy októberben lesz az ünnepélyes leleplezés, tehát akkor, amikor ő felsége még Gödöllőn tartózkodik. *Róna József*, a kitűnő művész vállalkozta a feladatra s nyomban hozzáfogott a mű megmintázásához. Augusztus 10-ikén be fogja mutatni a szobor két mintáját a bizottságnak és október 28-án a király és az egész udvar jelenlétében fogják leleplezni az emlékművet.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **Magyar Szalon.** *Hevesi József* kitűnő havi folyóiratának augusztusi száma érdekes tartalommal jelent meg. A szövegrészben van *Hegedűs* Sandorné egy poétikus, színes cikke, a címe: *Huszonkilenc év múlva!* A cikkben a kereskedelemügyi miniszter finom lelkű neje azokat a közeli impressziókat örökíti meg, amelyek legutóbbi erdélyi útja alatt hatottak rá. Értékesek *Kéry Gyula* Petőfi-élméletei, amelyeket érdekes illusztrációk is tarkítanak. A füzet egyéb cikkei és képei szintén érdekesek.

SPORT.

□ **Gyalogverseny Budapesttől—Párisig.** A közoktatásügyi kormány 600 korona díjat tűzött ki annak a középiszkolai tanulóknak, aki Budapestről gyalog legelőnek érkezik Párisba a kiállításra. A versenyre hat tanuló jelentkezett, kiket két csoportra osztva az egyiket Bécs, a másikat Fiume felé utnak bocsájtottak. A fiumei csoport három tagja (16—17 éves budapesti főreáliskolai tanulók) szombaton este Nagy-Kanizsára érkezett. Másnap reggel már folytatták is útjukat. Utirányuk: Fiume—Milano—Dijou—Páris s az egészet 40 nap alatt szándékoznak megtenni. Budapestről 5 napig jöttek Kanizsára, van még 35 napjuk a hátralevő nagy ut megtételére. Fejenként minden napra 1 korona költséget kapnak és ebből kell magukat fenntartaniok egész Párisig, ahol jelentkezniök kell a magyar kiállítási bizottságnak.

□ **A kottíngbrunni versenyek** mai hatodik napján több kisverseny keretében futottak a kottíngbrunni nagy handikapot. A verseny a fogadókra nézve nagy meglepetéssel végződött, amit a győztes *Dreyfus*ra kifizetett huszoros osztalék fejez ki legjobban. A győztes csak néhány nappal ezelőtt nyerte meg a kottíngbrunni Urlovas-versenyt, de ekkor a sportkörök győzelmét csak *Kreutzbruck* százados mesteri lovaglásának akarták beünnepelni, holott most a ló is igazolnia jelenségét. A mai futamok részletes eredményéről következő távirati tudósításunk számol be:

I. **Eladók gátversenye.** Díj 1800 korona. Távoleség 2800 méter. *Mr. Redgrey Driver*je első, báró *Oresson Futarja* második, *Mautner V. Tartuffe*je harmadik, azután *Arkádias* és *Termoder*. — *Bírói* ítélet: Könnyen 7 hosszal nyerve, rossz harmadik. Totalizátor: 10: 17. Helyrefogadások: 50: 59. 50: 65.

II. **Kétévesek handikapja.** Díj 2000 korona, távoleség 1000 méter. *Mautner V. Nelsusa* első, *Egyedi A. Taoskója* második, *Trauttmannsdorf L. A. B. C.*-je

harmadik. Azután *Kozma Jósosa*, *Csitt, Ifj.* Itélet: Egy hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 37. Helyrefogadások: I. 50: 77, II. 50: 69.

III. **Nagy kottíngbrunni handikap.** Díj 10,000 korona, távoleség 2000 méter. *Mautner V. D. evfus* első, *Dreher A. Häng di au*-ja második, gróf *Sternberg Aldomása* harmadik, báró *Springer G. Leader*je negyedik. Azután *Jablancia, Küllö, Da komnt sie, Ladro, Allandó, Honour Bright, Contrás*. Itélet: Biztonsan két hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 13. Helyrefogadások: I. 50: 239, II. 50: 264. III. 50: 318.

IV. **Kétévesek eladóversenye.** Díj 4000 korona. Távoleség 1200 méter. *Lovag Lederer S. Aká-hogy*-ja első, *Ferdinánd B. Biri*-je második, *Schneeberger K. Versuch*-ja harmadik, azután *Casimir, Danseuse, Bírói* itélet: Könnyen 2 hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 23. Helyrefogadások: I. 50: 52, II. 50: 52.

V. **Eladók versenye.** Díj 2000 korona. Távoleség 1600 méter. *Mr. Roberts Proponent*-e első, *Schindler L. Alois*-je második, *Zangen J. Kynas*-ja harmadik, azután *Vak-Bottyán, Pimasz, Monza, Bró* itélet: Egy hosszal nyerve, 2 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 23. Helyrefogadások: I. 50: 78, II. 50: 142.

VI. **Eladók akadályversenye.** Díj 1800 korona. Távoleség: 3 00 méter. *Br. Morpurgo A. Jour* fixje első, *Mautner N. Triblyje* második, *Pongrácz A. szaz, Clarionja* harmadik. Azután *Ma petite, De lujo*. Itélet: Könnyen két hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 32. Helyrefogadások: I. 50: 68, II. 50: 61.

VII. **Leobersdorf díj.** Díj 3000 korona. Távoleség 1400 méter. *Br. Ücstritz Zs. Alfredja* első, *Szászboreki Lenes Faconia* második, *G. Trauttmannsdorf L. Glen d'orja* harmadik. Azután: *Paragraf, Isalco, Horizont, Du nur, Kontár*. Itélet: Könnyen két és fél hosszal nyerve, félhosszal 3-dik, Totalizátor: 10: 57. Helyrefogadások: I. 50: 110, II. 50: 160. III. 50: 91.

Nyiltér.

Testgyenyészeti műintézet.

Tám- és járógének, Hosszú-rendszerű műmellfűzők, műkezek-műlábak stb. háskötők elhízás és vándorvise ellen, görnősharigany, kezesség mellett kész ítetik **K. KELETI J.** orvos, sebész, műszerek gyárában, Budapest, IV., Koronaharog-utca 17. Allandó nagy raktár irrigátorokban és blükkben. Kép s árjegyzék nyílen.

„ESZKULAP“ De Dion-Bouton' motoros automobil kocsit.

Oránkénti 8 krajcár benzín-szükséglet.

A legeszményibb automobil kocsit, a legökéletesebb és legegyszerűbb gépezettel. Súlyja 240 kiló.

2¹/₂ lóerőjű. Vízűtő készülékkel. A kocsit minden gépészti ismeret nélkül is kezelhető s egy órai gyakorlat után a gépkezelés föltétlenül elsajátítható. A kocsin két, szükség esetén még egy harmadik, gyermekülés is van. Acél csövekkel, ruganyokból van fölépítve s kerekei kitűnő pneumatikon járnak. Oránkénti sebessége harminchárom kilométer és magaslatokra is fölvezethető. Homokos vagy sáros utakon egyaránt működik.

Julius 4-én az „Eszkulap“ automobil a **Criterion du Sudi** nagy versenyben **2°** alsó díjat nyerte el, **2°** miután a kitűzött 100 kilométeres utról **Camus** vezetése alatt 1 óra 58 perc alatt mint első érkezett be.

Továbbá a Páris-Rouen közti 240 kilométeres versenyen ez az automobil kocsit érkezett be elsőnek. Menetideje: 7:20 perc. A Bordeaux-Périgeux-Bordeauxi 260 kilométeres uton második. Menetideje: 5:10 perc.

A párisi, londoni, berlini, liposai, lyoni, baieni kiállításokon nagy feltűnést keltett s a legutóbbi hamburgi kiállítás az első díjat nyerte!

Aranyérem! Diszoklevél! Érdemkereszt!

Bővebb felvilágosítást ár- és fizetési módokról a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában

VIII., József-körút 18. Hartmann József urnál.

— Képes árjegyzékeket különböző nagyságú- és áru kocsikról ingyen és bérmentve. —

Dr. Kovács Jenő

Ügyvédi irodáját

VII., Kertész-utca 43. szám alá helyezte át.

(Az e rovat alatt közöltetnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZEK.

§§ A tábla elnök szabadsága. *Sárkány József.* A budapesti tábla alelnöke, két hónapi szabadságaró Wienből, hazatérkezett s ma átvette hivatala vezetését.

§§ Papp Béla válópör. *Nagy Klementina.* A szatmári testvérvilkos Papp Béla felesége, válópört indított férje ellen a szatmári törvényszék előtt. A bíróság ki is mondta a házassági viszony megszűnését és ezt megerősítette a debreceni királyi tábla is. A logeifő bíróság szüneti tanácsa *Gyárfás* Ferenc bíró előadásában a mai napra tűzte ki a válópör tárgyalását. A szerencsétlen asszony apjának sürgős kérelmére azonban, mivel a testvérvilkos semmiféle panaszával csak szeptember tizenharmadikán foglalkozik a Kuria s így a reá kiszabott halálos büntetés még nem jogerős: a válópör tárgyalását szeptemberre halasztotta.

§§ József főherceg pör. *József főherceg* a múlt évben arveresen megveto Cirkvenica fürdőt s azután tizezer forint évi bérösszeget bérbe adta a *Cirkvenica építő-társaságnak*. A bíró részvénytársaság a bérleti szerződés egyes pontjait nem tartotta be s ezért a főherceg jogi képviselője ez év május havában közjegyzői okirat alapján végrehajtást utat a részvénytársaságnak a bérletből való elmozdítást kérte. A bíróság helyet adott a főherceg kérelmére, de a részvénytársaság jogorvoslatát élt. A tábla szüneti tanácsa mai tárgyalása nyomán kedvezett a főhercegnek, amennyiben *Hanák* Kólos bíró előadásban megváltoztatta az elsőbíróság ítéletét és József főherceget elutasította kérésével, a felmerült költségeket pedig kölcsönösen megszüntette.

§§ A Vasonkegy-pör. *Brunkala* Lászlóné s társainak bűnyűgyében a védők *Eötvös* Karoly és *Fried* Vilmos drt, minthogy a kuria isentusította pörújítási kérelmüket, egyenesen a királyhoz folyamodtak kegyelmért a büntetés elengedése miatt. A bud pesti ügyészség az igazságügyminisztériumhoz terjesztette a kegyelmi kérvényeket, ahol — mint értesülünk — elrendelték ezek leírását. Addig is azonban, amíg a kérvények sorsa elől, a minisztérium úgy intézkedett, hogy a vádlottak közül kettőnek és pedig *Brunkalané* és *Spiegel Bernátnak* meg kell kezdeniök büntetésüket. A minisztérium határozata folytán a budapesti ügyészség, melyhöz kéhez veszi a miniszteri rendeletet, haladéktalanul be fogja vitetni a két elíteltet a prűjtőfogházba.

§§ A Palizzolo-pör. *Római* tudósítónk táviratolja, hogy a palermói ügyészség elhatározta, hogy *Palizzolonak* és társainak bűnpírát a *firenzei* esküdtszék elé utasítja. *Palizzolo* és társait már a napokban elszállítják a firenzei Murate fogházba, ahol el is kezítették számukra a cellákat. A tárgyalást nem sokára megtartják.

Legujabb.

Róma, július 31.

A milánói *Persoveranza* című lap aláírását nyitott meg *Umberto király emlékszóbrára*. Hir szerint *Margherita királyné* a királyi családdal *Umberto király* holttestét Rómába fogja kisélni, hol a Pantheonba fogják eltemetni. A színházak zárva maradnak. Azt mondják, hogy *Viktor Emánuel* király *Saracco* miniszterelnöknek táviratban kifejezte helyeslését a minisztérium által tett intézkedések felett és bizalmáról biztosította a kormányt. Már megkezdtek az előmunkálatokat a parlament amaz ülésére, melyen *Viktor Emánuel* király le fogja tenni az esküt. A számtalan részvételtávirat közt van *Li-Hung-Csangé* is. Az *Italia* azt írja, hogy, ugylátszik, bebizonyul, hogy *Umberto király* meggyilkolása összeesküvés műve.

Triest, július 30.

A *közégtáncos* *Umberto király* meggyilkolása alkalmából rendkívüli ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy az olasz királyi háznak és az olasz kormánytalmácsolják a város gyászát, és hogy a gyásznapon, amelyet az olasz konzulátus rendez, a közégtáncos testületileg részt vesz, végül, hogy az elhunyt király ravatalára a közseg nevében koszorút tesszenek.

TÁVIRATOK

Ferenc Ferdinánd Helgolandban.

Hamburg, július 31. *Ferenc Ferdinánd* főherceg, nejével, *Hohenberg* hercegnővel ma délután szigorú lakóutóban Helgolandba érkezett.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, július 31. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A külföldi jelentések lánynán szóltak, itt azonban buza szállár irányzattal indult s zárlatok 8 fillér-

rel emelkedett; ennek az volt az oka, hogy a csekély kínálat következtében fedezeti vásárlások jelentkeztek. Rozs 2 fillérrel javult, zab ellenben 1—2 fillérrel hanyatlott. Tengeri szállár volt; tavalyi áru a tegnapi árfoylamon maradt, idei azonban az esős időjárás miatt bágyaltabb volt és 3 fillért vesztett. Eladott: Buza észre 7.84—7.89, rozs észre 7.18—7.19, zab észre 5.50—5.49, tengeri május—júniusra 5.17—5.15 koronán kelt. Egyébként jegyzettek: tengeri július—augusztusra 6.36—6.39, szeptember—októberre 6.40—6.42, repce augusztus—szeptemberre 13.50—13.60 koronán. A készárak piacán majdnem teljesen szűcett a forgalom a vásárlási kedv hiányában. Gabonaművekben szállár volt az irányzat. Buzáért 6 fillérrel többet kellett volna fizetni, mint a múlt héten. Árpában várakozó volt a magatartás. Zárlatok maradtak: Tengeri szeptember—októberre 6.50. május—júniusra 7.18—7.17, július—augusztusra 6.46—6.48 korona.

New York, július 31. (Terménylőszede.) (Zárlat.) *Gyapot:* New Yorkban helyben 10.1/4 (10.1/4). Aug-ra 9.10 (—). Októberre 8.26 (8.82). New-Orleansban helyben 10.1/4 (10.1/4). — *Petroleum* Stand white New Yorkban 8.05 (8.05). Stand white Philadelphianban 8.— (8.—). Refined in Cases 9.35 (9.35). Credit Balances at Oil City 1.27 (1.27). — *Zsír:* Western steam 7.15 (7.12). Robe és Brothers 7.40 (7.80). — *Tengeri* irányzata állandó, júliusra 44.1/2 (—). — Szeptemberre 44.1/4 (44.1/4). Okt-re — (—). — *Buza* irányzata állandó, Páros őszi helyben 82.1/2 (82.1/2), júliusra 80.— (—). Szeptemberre 80.1/2 (80.1/2). Okt-re 80.1/2 (80.1/2). Decemberre 81.1/2 (81.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3.1/2 (3.1/2). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 9.1/2 (9.1/2). Aug-ra 7.95 (8.10). Októberre 8.05 (8.20). — *Liszt:* Spring Wheat clears 2.85 (2.85). — *Cukor:* 4.1/2 (4.1/2). — *On:* 32.75 (33.26). — *Réz:* 16.10 (16.10). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, július 31. (Terménylőszede.) (Zárlat.) *Buza* irányzata állandó. — júliusra 74.— (74.1/2). Aug-ra 73.1/2 (74.1/2). — *Tengeri* irányzata állandó Aug-ra 88.1/2 (88.1/2). — *Zsír:* júliusra 6.82 (6.72). Szept-re 6.82 (6.75). — *Szalonna* short clear 7.45 (7.40). — *Serfésus:* Februarra — (—). júliusra 11.97 (11.70). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Keziratokat nem adunk vissza. —

K. G. Kassa. 1. Elég a jeles matura és kiténtetéssel letett szigorlatok. 2. Teljes nyugdíjat egy miniszter nem kaphat, míg 40 évi állami szolgálat után sem. Mert a miniszter fizetése évi 24 000 korona, a nyugdíjtörvény értelmében pedig, a nyugdíj maximális összege a 16 000 koronát egyáltalán nem haladhatja meg. A nyugdíjtörvény azonban a miniszterekre néve azt a kivételes intézkedést tartalmazza, hogy három évi szolgálat után évi 8000 korona nyugdíjra van igényük.

U. L. I. A jegyzők fizetése ugyszólván minden megvőben különböző. Szintugy a jövedelmek is. 2. Most már nemesenek jegyzői tanfolyamok, mert a belügyminiszterium közigazgatási tanfolyamokat léptet életbe szeptemberben. 3. A vonatkozó hirdetésny *Budapesti* Napló ujdonsága. közt július 24-én jelent meg, tessék olvasni. 4. Minden tornaszer használatra edzi a testet. Ilyen a kérdéset angol rendszer is, mely különösen az izomerősítésre van alapítva.

K. E. A-Abrány. A kérdéses esetben feladott áruminta küldemény levezetés jellezével bírói írásbeli közeményt tartalmaz; t. i. „X ur ajánlata folytán ajánlok önnek” stb. továbbá: Szállító edény dímentesen visszaszállítandók és mint ilyen a felvő hivatal közege jogosan letelezte meg jövedéki áthágást. A postafizetési szabályok 9. §. 1. a pontja értelmében áruminta küldeményhez rovatolt cédulán egyéb megjegyzést tenni nem szabad, mint a feladó nevét és társadalmi állását, a címzett nevét és lakását, a gyár vagy kereskedő jegyet, folyó számokat, továbbá, melyek árakra, súlyra, mértékre, kiterjedésre, a készletre, az áruszármazására és természetének meghatározására vonatkoznak.

Soh. J. Szászregén. Igen, kaphat fölmentést, de csak a vallás-és közoktatásügyi miniszteritől.

Dr. R. I. Budapest. Őszinte sajnálatunkra, nem szolgálhatunk vele, hogy hol van még hely. Itt nincs más hátra, mint tessék kocsiába ülni és végigjárni az összes tanintézeteket.

W. F. Temesvár. Folyamodjék a cs. és kir. közös hadügyminisztériumhoz. Ha alkalmasnak találják, előbb próbaszolgálatra osztják be s csak aztan véglegesítik. Belepele mostani rangjával és fizetésével történik, azonkívül ut-átalányt és mértőid-pótléket kap.

T. Gy. Székely. Semmiféle visszatérítésre nem számíthatnak.

E. Za. Garam-Kövesd. A postamester levélpostai küldeményeknek hához való kézbesítéséért külön díjat nem szedhet. — A kézbesítési átálányt a magas postakiosztártól azért kapja, hogy abból felfogadott kézbesítő közege által a levelek kézbesítésül a levelező nagy közönségnek akadálytalanul teljesítse. Kiosiposta küldeményekért 4 fillér, pénzes levelekért pedig 6 fillér értesítési illeték jár. Fiókot is bérelhet az ottani poszhivatálnál, azaz kikötheti magának, hogy levelezése ne hához kézbesítessék, hanem a postahivataltban áddig gyűjtsessék, míg azt vagy maga, vagy közege által el nem viteti. A fiók-illeték havonként 1 korona, melyet előre kell fizetni. Ugyanazon árért több egyén is bérelhet közös fiókot, ily esetben beérkezett postát egyszerűre kell elvitetni, mert a postamester egyik-egy másik felnek szóló levelezését nem adhatja ki. Szóval leveleiben jelzett küldeményekért a postamester semmiféle díjbeszedésre nem orosult. Hasonló eset előfordultával bélyegmentes panaszos beadvánnyal forduljon az illetékes posta és távirati igazgatóságokhoz, hol jogosult panaszra bizonyára mindenkor kellő jogorvoslatást fog nyerni.

Önkéntes. Igen, álláphet s ha a próbaidőn át alkalmasnak bizonyul, ugyanabban az előléptetésben részesül, mint az erőtségit tett önkéntesek. Csendőrségi iskolák minden csendőrséketi paranosnokság-székhelyen vannak.

F. Gy. Budapest. A urnak föltétlenül elégteltelt kell kérnie. Ha nem teszi, mint önkéntest, tisztí vizsgára sem bocsátják. Az nem mentheti, hogy egy huszárszádosnak mi a privát véleménye az esek felől. Ilyen kérdésekben nem a privátvételek döntőnek, hanem az általános szabály (cv.)

P. Sz. Nem kell annak közelebbi címzés, a neve után is megtalálják.

Anonymus. Vallási kérdésekbe nem szeretünk s nem is hivatusunk beleavatkozni. Ha nem tudnak megferni a papokkal, vádolják be az Országos Izraelita Irodánál (V., Fűrdő-utca 10.), az majd igazságot tesz köztük.

R. D. Minden rendszeresített fizetés után adó kell fizetni. 1200 korona törzsfizetéssel szavazati jog jár.

R. D. 1. Nem tartozik önt kifízetni, mert egyenes tiltalma ellenére, botot használt a gyermekei megfenyítésére. 2. Attól van közelebb, a megjelölt rész. 3. Ha követeli, igenis tartozik a háralévő időt kitölteni. 4. Az nem mentesség a törvény előtt. 5. Érzkény pénzbüntetés. 6. Nem itéli meg a bíróság. 7. Semmit sem követelhet. 8. Nagyon sajnáljuk, hanem mi, akiknek semmi közük a dologhoz, nem interválnálunk a szolgabírónál.

Marosvásárhely. 1. A közigazgatási tanfolyamokat: Budapeston, Debrecenben, Kassán, Kolozsvárott, Maramaros-Szigeten, Marosvásárhelyen, Pécsen, Pozsonyban, Szombathelyen és Nagy-Bacsakerekben állítják föl. 2. Az illető tanfolyamok igazgatóságaihoz kell folyamodni 1900. szeptember 5-ig beazórolag. 3. A tanfolyam egy évig tart. 4. Tandij 40 korona. Ha a bennlakást is igénybe akarja venni, ezért 440 koronát fizet. 5. Minden közigazgatási hivatalra képesít. Az állások folyamodás után érhetők el. 6. Addig, míg a közigazgatást államossítják, a jegyző továbbra is választatik. 7. A tanfolyamok a tanfolyam halgatónak kell beszerezniök. 8. Magánuton nem végezheti a tanfolyamot.

G. J. Verbőc. 1. Belső a levélben: Exzellenz! Kivül a borítékon: Seiner Exzellenz dan Grafen Erich von Kiehmanszegg, Stadthalter von Unter-Oesterreich, Generalmajor Rath, Minister ausser Dienst etc. Wien, I. Herrngasse Nr. 11. A levelet mindenesetre valamely jó némettel írassa meg. 2. Egy koronás bélyeg kell a bizonyítványra. Egyéb kérdéseire közelebb szüneten megszapi a választ.

Jogász. Egész nyugodtan folyamodhatik azzal a tudományos képzettséggel, amelylyel bir, kétségtelenül fölvezik. Egy évi közjegyzői gyakorlata mindenesetre igen jó ajánló levél.

Szorgalmas olvasó. Igen, folyamodhatik. Ha a tanfolyamot elvezi, minden közigazgatási hivatalra pályázhatik, amely magasabb kvalifikációt nem követel.

Triest. Vegye meg a *Glück-Somogyi* főle könyvet: *Praktisches Lehrbuch der ungarischen Sprache. A Budapesti Napló* kiadónivatalánál két koronáért megkaphatja.

Csavoly D. Mind a három praktikus pályá. Igazán nehéz köztük választani. Eppen azért óvna bizzuk a döntést, mint aki a legjobban van érdekelve.

Örk mondony. Ugy az angol, mint a francia és német tudományos akadémiákon óriási összegsek vannak letéve jutalmul annak, aki annyira megismeri a természet törvényeit, hogy megoldani képes az örk mondony kérdését. Századok óta a szaktudósoknak ez a legszebb álma. Azóta kísérleteznek folyvást, de eddig még mindig eredménytelenül. Aki ezt valaha felfalta, annak nem kell folyamodnia semmiféle jutalomért semmiféle államhoz, a világ maga teszi le labai elé a megszámlálhatatlan milliókat, amit ez a találmány — érne.

K. L. Aranyos-Maróth. Meltóztatessék vagy a komáromi rendőrségnél vagy a komáromgyeiri kir. tanfelügyelőségénél kérdésöködni, itt megmondják. Mi is csak onnan tudhatók meg.

Barcsitepti pogári olvasó. Egészen önálló császárság, nem hűbérese Angliának.

KÜLÖNFÉLÉK.

Bűnös szerelem.

Hetára a perényi őrm.,
Mely a legelső utca-sarknál
Hűtlenül elhagy.
Hasztalan idősed azt vissza;
Az elmúlás gondolata
Bús haloványan
Tör elbéd.

Vad haragomban körmeimet
Vívom a multba.
Visszakérem a bűnt,
Mely picit, mint a pillanatot,
De karjai hosszúk
Végtelemtől.
Mindenüvé elkísérnek űk
S tépnek, sebeznek a romig.

Nagy Endre.

† Balsac-ünnep. Augusztus huszadikán lesz ötvenedik évfordulója Balsac halálának. Ezt a napot megünnepeleendő, már hetek óta készülődnek Tours, a nagy francia regényíró szülővárosa, és Páris irodalmi körök. Ezen a napon kellett volna Balsac hantait a Pantheonba vinni, de sajnos a kamara szétoszlott, mielőtt még erről határozatot hozott volna. Így tehát Balsac hamvaitnak a Pantheonban való leféléle későbbre marad. Nevezetesen még ez a nap azért is, mert ekkor válnak köztulajdonná Balsac művei. Lehetséges lesz tehát majd olcsó kiadásokat rendezni a nagy író regényeiből, úgy hogy azok mindenki számára hozzáférhetőek lesznek. Az első ilyen olcsó kiadás már jövő héten napvilágot lát; egy-egy kötet hatvan centimbe fog kerülni, míg eddig negyedik frankba kerültek Balsac regényei.

† Régi magyar labdajátékok. Az angolos labdarúgás divatjában időszerű néhány régi, de jó magyar labdajátékra visszaemlékezni. Rátkay József sorolja fel a következőket: *Labda-párbaj*: Kell hozzá vagy öt méter széles, tíz méter hosszú udvar, három-huszonhat diák, két-hat ökölnyi bőrlabda. Egy diák kezébe vesz egymáshoz majdnem mindenben hasonló, de parányi jelben mégis különböző bőrlabdát. A diákok, nagyság szerint, választott ellenfelikkel szembeállnak. A szembeállókat négy számlálással beosztják, s azzal a pályatest két végére vonulva, onnan várják a vezényelést. Minden négy-négy csapatnyi diákra egy intező számláló, aki a különböző jelű labdákat egyiket az egyik négy, másikat a másik négy diáknak mutatja meg, különösen figyelmeztetve őket a labda jelére. Ekkor az intező félrefordul, zsebkezdőbe rejt az egyik, vagy a másik, vagy

mindkét labdát, vagy egyiket sem — de hogy eszméje legyen, összegyűrt papírt, zsebkezdőt rejt a zsebkezdőbe — s azt a két párt között a közép-pontra elhelyezi. Háromra mindenki középre fut, ki-ki csak a saját labdájával üthet s a megüthőt a vesztes. — *Hívogató*: A diákosapatból valaki feldobja a labdát s a dobás pillanatában elkijátja a játékos valamelyikének nevét. A kikijátott a labda alá fut, megkapja, feldobja s ő hív valakit kapásra. Aki el nem kapja a labdát, az ütni tartozik. Akit kétszer megütnék, vagy aki kétszer nem talál, az vesztes s kiáll. — *Sapka-róka*. A labdát a sapka alá rejt az ütőpárt egyike, a többi pedig alattomosan közeleg a körbe fogott csapat felé, tetteve, hogy nála a labda. A körbe esett labdával bárki megdobhatja a könnyevők bármelyikét, akit megdobtak, kiáll s így kell kiirtani a körben állókat egy szálig. — *Susster*. Egy diák a labdát magasan a falhoz üti. A labda félkör alakban hátrarepül, s az, aki megkapja, üti a fal mellett álló diákok, aki minden felhasznált csak hogy a négy-öt méter távolból meg ne üssék. Ha megütnék, benn marad tovább is. Ha az ütést kivédte, az megegyen falhoz golyó elé, aki ráhibázott.

† Nyári kérdés egy amerikai újságban. Egy amerikai újság, a Stampeton Gazette, érdekes kérdést intézett az olvasóhoz. Nem érdemelne meg, hogy amerikai újság legyen, ha nem foglalkozott volna ezzel a kérdéssel. És díjat is tűzött ki, ezer dollárt, annak a számára, aki a legjobb választ küldi be. Hát a kérdés ez volt: Miképpen lehet egy újság olvasóit a legjobban mulattatni a nyári hónapokban, eltekintve a regényektől és a novelláktól?

A beérkezett válaszok meghaladták eddig a négyezeret s a díjat még mindig nem adták ki. Néhány figyelemreméltó válasz azonban már idáig is akadt. Jim Becksniff Chikagoból például ezt írja:

— Hazugságokkal. Nyáron a legtöbb ember azt kívánja, hogy hazudjanak neki. Nekem ugyan átkozottul mindegy, hogy mi történt valahol a világban, amikor én a tengerben fürdöm. Ámulni akarok és nevelni. A tengeri kígyó még mindig nem a legutolsó állat. Fogjátok rá, hogy megfiadott, ha ügyes fickók vagytok.

Egészen másképpen vélekedik Mo. Morgan szenátor Washingtonban. A következőképpen:

— A nyár az az időszak, amelyben a mi népünk a politikára készül fel. Nem tudom, hogyan van másutt, de nálunk nem könnyű a politika. Minden csinált-binjárt érteni kell. Éppen azért ezt indítványozom, hogy a pártlapok a nyári hónapokra cseréljék ki a politikai irányzatukat. Mindegyik lap három hónapot át védelmezze azt, amit az esetendő többi részében cseszart és fordítva: szidja azt, ami egyébként kedves neki. Ez nagyon mulatságos és tanulságos volna. És a közönség a fejét törhetné rajta.

Miss Florence Vhimpledimple Ohio államban másképp látja a megoldást.

— Ki kell választani valami híres polgárt, államférfiút, művészt, kereskedőt, akinek ellensége egy másik polgár, illetőleg államférfiút, művész, kereskedő, vagy tudós. Ez gyakran előfordul. Ki kell nyomtatni azt a sok rosszat, amit az egyik ellenség a másiktól mond és viszont. Ha asszonyt lehet bele keverni a dologba, annál jobb. A harmadik cikkben már a büntetőtörvénykönyvet kell majd citálni. Az ilyen dolog, ha ügyesen csinálják, egész nyáron át ki lehet húzni és mert mindenki szeret rosszat hallani másról, a szerkesztőségek és az olvasók is jól járnak. Állítólag ez a válasz is érkezett:

Nagyrabecsült szerkesztőség!

Tessék a nyárra beszűntetni lapja megjelenését. Ezzel a legjobban mulattatja majd olvasóit.

Öszinte.

† Telefon a tenger alatt. Edison és Holzer Vilmos új találmányon dolgozik. Tengeralatti telefonról van szó, amelynek segítségével az oceanok két partján levők beszélgethetnek egymással. Erre vonatkozólag maga Edison úgy nyilatkozik:

— Az általános nézettel szemben azt találjuk, hogy nincs is olyan erős áramra szükség, hogy az oceanon átbeszélgethessünk. Több mint háromezer mérföldnyi drótot vittünk és azt ugyanolyan nyomásnak és lehetőleg ugyanolyan viszonyoknak tettük ki, mint amilyen az oceanok alatt van és állításunkat igazolva találjuk. Elhelyeztetjük az orsót, amelyen a drót volt és alátettük a drótot a nagy nyomásnak, egyúttal az orsó peremekénti tíz-tizenkét fordulattal sebességgel forgattuk és azt találjuk, hogy a hangokat érthetően tovább vezette. Mintán már ennyire jutottunk a dologgal, nem talált többé hitet előtünk az a gondolat, hogy a hanghullámoknak a tenger alatt való továbbítására nagyon erős áram szükséges. Természetesen, nem várjuk találmányunktól azt, hogy az ocean két partján levők direkte fognak beszélgetni közbeneső állomások nélkül, ez jelenlegi berendezésünk szerint lehetetlen, de az bizonyos, hogy az oceanon néhány közbeneső állomás eléréséig lesz és azokról a hang mechanikai berendezések segítségével továbbítható lesz.

† A boxerek örültje. A minap este a párisi Avenue des Champs Elyséesen a rendőrök letartóztatnak egy embert, aki kétségbeesetten kiáltozott a járókelőknek, hogy védelmezzék őt a boxerek ellen, akik meg akarják ölni. A szerencsétlen örült a rendőrségen azt felelte a rendőrtiszt kérdésére, hogy ő Franciaország pekingi nagykövete. Annyit olvasott az újságokban a kínai vérengzésekről, hogy beleőrült.

REGÉNY.

A rádza nyaklánc

— REGÉNY —

Írta: RUDYARD KIPLING

(15)

A pénz csakhamar oda veszett, hanem cserébe megtanulta, hogy a marhahajtáshoz nem való a lovagló esztor s ezt az okulást több más hasznos ismerettel együtt mint cowboy*) értékesítette az időtájt egy szomszédos telepen. Harminc dollárt keresett havonként és sorsát azzal a bölcs szelíd-séggel viselte, amely épp úgy jellemzi a nyugat bennszülött, mint bevándorolt polgárait. Ketty becsülte benne azt a büszkeséget, amely visszartotta őt attól, hogy kényelmesebb uton szerezzen magának pénzt, tudniillik, hogy hazulról küldesse magának, s szeretete üde, bizalomgerjesztő lényét. Az első félórában egymás mellett is lovagoltak, míg Tarvin Mutriékat figyelmeztette a csipkés szélű sziklára, amelyekhez rohamosan közeledtek. Megmutatta neki a bányafolyásokat, amelyek nagy magasságban húzódtak bele a kőzetekbe, s magyarázta a hegylánc geológiai alkatát az olyan embernek tisztán praktikus szakértelmével, aki vásárolt is, meg eladott is bányákat. Az ut a Topazt már érintő vasutnak kell majd rajta áthaladnia. Egyszer egy tehervonat robotgott el előttük és fujva, prűskölve kapaszkodott fel a magasba. Keskeny bolthajlás volt az első bejárat a hegyvidékbe, azután a szirtetek mind tágabbra váltak szét, hogy azután husz

mértföldnyivel odébb hatalmas völgytorokba záruljanak össze a mélység felett. A kanyargó vonalakban fölmeredő sziklacsucok hol bütykös ormokat alkottak, hol mélyen bevágtak, hogy ismét megnyulva és kihagyedve törjenek az ég fele. Nagyobbrészt kopár kőzet volt mindez, amelynek sötétvörös, barna, okkersárga és violaszín tónusai majd szeliden kerültek egymás mellé, majd világosabb színek utján egybeolvadtak. Tarvin most elmaradt és Ketty mellé irányította a lovat, Carmathan pedig barátságos viszonyban volt, rögtön átengedte a helyét és az első csoportba csatlakozott. Ketty beszédes szeme ugyan világosan kifejezte azt az eszéklést, hogy kimélje meg Tarvin úgy őt, mint magát az ura és uja vég nélkül ismétlődő vitaközlését, de Tarvin area sötét elszántságot mutatott. Még egy anyagnak a szava sem téríthette volna el a szándékától.

— Jól tudom ugyan Ketty, hogy terhedre vagyok, de kell beszélnem az ügyünkről, meg kell, hogy mentselek.

— Oh Nick, kérlek, ne tégy több kísérletet — szólott a leány szeliden. — Kérlek, kérlek, ne tedd! Te meg akarsz menteni s nekem az az üdvösségem, hogy megyek! Akarok menni, kell mennem! Ha gondolkozom a dologról, úgy érzem gyakran, hogy ezért kerültem a világba. Hiszen mindenkinek megvan a maga hivatása ezen a földön, nem gondolod Nick, még ha akármilyen szerény, észrevétlen, csekély jelentőségű is? Nekem a magamét be kell töltenem, ne neheztisd, hanem inkább könnyítsd meg nekem Nick!

— Pokolra jussak, ha megselekezsem ezt! Nagyon is megakarom nehezíteni neked, mázsányi akadályokat akarok eléd gördíteni! Ezért is vagyok a világon! Hiszen mindenki más engedékeny irántad, apád, anyád engedi, hogy azt tégy, amit akarsz, a te makacs akaratom mindent véghez visz! De hát neked nincs helyes fogalmuk arról, miben is töröd te kedves fejceskédet, s ha egyszer már bele mentél a dologba, nem hozhatlak ki belőle. Azért kell cselekednem

addig, amig nincs késő, s kell elviselnem, hogy utálatosnak tartsz engem!

Ketty nevetett.

— Igen Nick, kiállhatatlan vagy, de azért nem neheztelek rád! Azt hiszem, jól is esik nekem, hogy annyira a lelkedre veszed a dolgot és ha én valakinek a kedvéért itt maradhatnék, akkor az bizonyára te volnál. Ezt csak elhiszed nekem.

— Mindent elhiszek és köszönöm is neked ezt a jó szót, de mit érek vele? Amikor elmégy.

— Jól tudom, Nick, jól tudom. De Indiának még nagyobb szüksége van rám, mint neked, azaz hogy nem rám, hanem arra, amivel az olyan nők, mint én, használhatnak. A segélykiállítás, hiába, a fülemhez jutott és a szívemhez s amíg hallom, csak úgy lehetek boldog, ha követem. Hiszen lehetnék én a te feleséged Nick, ez nem kerülnék nekem áldozatomba, hanem azzal a segélykiállással a fülemben gyötrelmem volna ez rám nézve.

— Nagyon keményen bánssz velem — mondotta Nick — fájdalmasan felpillantva az áthajló sziklára.

— Nem, nem, nem te rólad van itt szó.

— Hiszen ez az éppen — nyögte Tarvin összeszorított ajakkal.

A leánynak akaratlanul is nevetnie kellett, amikor ránézett.

— Ha jól esik neked Nick, tud meg, hogy soha másra nem mennék feleségül, csakis hozzád — mondotta hirtelen elrészkegyedéssel.

— De hozzád azért szintén nem jössz.

— Nem! — felelte a leány egyenesen, szilárdan.

Egyideig mély keserűséggel gondolkozott Tarvin ezen a válaszon. A lovak lépésben mentek, a kantár hanyagul lógott a nyakukon.

(Folytatása következik.)

*) Lovas esztorás, aki a prairiekon összeterebi a marhákat, ha elszélednek. A legvakmerőbb lovasok.

† Az orvosnők száma. A nőemancipációnak történetéről irt egy Lipinska nevével lengyel nő, aki a párisi egyetemem pár év előtt orvosi diplomát szerzett, egy könyvet, amely néhány nappal ezelőtt jelent meg és sok érdeklődést kelt a párisi könyvtárban. Ebből való az orvosnőkre vonatkozó alábbi néhány statisztikai kimutatás. Az orvosi pálya tudvaleg Európában minden államában nyitva áll már a nők számára. Svájcban 1890/91-ben az orvosi egyetemeken tanuló hölgyek száma negyvenöt volt, az 1899/1900. évben már háromszázötvenöt. Oroszországban 1872—1882-ig hétszáz nő kapott orvosi diplomát, a következő tíz évben több mint kétszerannyi. Az angol orvostudományi főiskolákban százkilencvenhat volt a diáknők száma. Lengyelországban hetvenöt orvosnő van. Ázsiában tizenegy.

† A baba illetlenkedett. Párisban eset történt egy gőzösön, amely nemrégiben indult el New Yorkból Angliába. Egy előkelő angol nő utazott egy első osztályú fülkében három kis gyermekével, akik közül a legidősebb négy, a legkisebb alig másfél éves volt. Megesett, hogy a baba valami illetlenséget követett el és édes anyja tréfásan korholta:

— Ha még egyszer illetlenkedel, kidoblak az ablakon a tengerbe.

Az asszonynak valami dolga akadt később és egy pillanatra magára hagyta a kajütben a gyermekeket. De iszonyu volt a rémülete, amikor visszatért és kicsiny gyermekét nem találta többé. Kérdezte a testvérkéket, mire azok csaknem egyszerre felelték, hogy a baba megint illetlenkedett, hát bedobták a tengerbe, amint a mama is ígérte neki.

† Postások a kiküldetésben. Az óriási hőség-től, amely csaknem elviselhetetlen volt néhány napon át Párisban, talán legtöbbször szenvedtek a szegény párisi levelezők, akiknek a tropikus melege mellett éjszaka is talpon kellett lenniük. A francia postaügyi miniszter úgy igyekezett segíteni a hivatalnokain, hogy régi, nehéz egyenruhájuk helyett, könnyű vászonruhát adott nekik és a postaposták helyett szalmakalapot *Poste vagy Telegraph* felirattal. A miniszternek humánus intézkedését nagy megelégedéssel fogadták a postások, akik most büszkén mutogatják az utcaikon új egyenruhájukat.

tek: 10235 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 3469 darab fiatal sertést, 6516 darab magyar hizott sertést, — nehéz sertést, összesen 9985 darabot. Gyenge.

Jegyzések: kékent élők sulyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 83—85 fillér, kivételesen 86 filléren, középmínőségű sertés 76—82 fillér, könnyű sertés 68—74 fillér, fiatal sertés 64—86 fillér.

A budapesti gabonafőzsde.

Budapest, július 31.

A hangulat ma nyugodt volt. Összesen 15.000 métermázs buza került forgalomba változatlan áron. Rozs tartott, tengeri 10 fillérral magasabb.

Eladatott:

Új buza. Tiszavidéki: 400 mm. 82 k. 7 K. 75 1/2 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 60 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 55 f., 500 mm. 79 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 78 1/2 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 1/2 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 78 1/2 k. 7 K. 45 f., 600 mm. 78 1/2 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 78 1/2 k. 7 K. 55 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 69 f., 100 mm. 77 1/2 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 77 1/2 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 77 1/2 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 77 1/2 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 77 1/2 k. 7 K. 20 f., 400 mm. 77 k. 7 K. 65 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 50 f., 300 mm. 76 1/2 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 40 f.

Pest megyei: 200 mm. 80 1/2 k. 7 K. 50 f., 240 mm. 80 k. 7 K. 50 f., 150 mm. 80 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 50 f., 100 mm. 77 1/2 k. 7 K. 40 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 77 1/2 k. 7 K. 25 f., 100 mm. 75 k. 7 K. 32 1/2 f.

Bácskai: 200 mm. 77 k. 7 K. 50 f., 300 mm. 72 1/2 k. 7 K. — f.

O-buza. Tiszavidéki: 250 mm. 79 1/2 k. 7 K. 55 f., 200 mm. 79 1/2 k. 7 K. 57 1/2 f., 1200 mm. 79 k. 7 K. 62 1/2 f., 700 mm. 78 1/2 k. 7 K. 85 f., 850 mm. 77 1/2 k. 7 K. 45 f.

Raktárarú: 1850 mm. 74 1/2 k. 7 K. 45 f.
Duna vidéki: 4400 mm. 74 k. 7 K. 05 f.

Aug. 3. hónapra.
Új rozs: 100 mm. 6 K. 62 1/2 f., 200 mm. 6 K. 60 f., 100 mm. 6 K. 60 f., 100 mm. 6 K. 58 f., 100 mm. 6 K. 57 1/2 f., 300 mm. 6 K. 57 1/2 f.

Tengeri: 700 mm. 6 K. 30 f.
(Kiszépenfizetés mellett.)

A készru hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hekloliterenként 50 kilogrammonként.

B u z a	kilő	100 kgr.-mm árra		100 kgr.-mm árra	
		K-10	K-12	K-10	K-12
liszavidéki	6	75	7,04	7,11	7,20
"	7	77	7,15	7,22	7,30
"	8	78	7,26	7,33	7,41
"	9	79	7,37	7,44	7,52
fehértanyai	6	73	7,10	7,17	7,25
"	7	74	7,21	7,28	7,36
"	8	75	7,32	7,39	7,47
"	9	76	7,43	7,50	7,58
pestvidéki	6	78	7,35	7,42	7,50
"	7	79	7,46	7,53	7,61
"	8	80	7,57	7,64	7,72
"	9	81	7,68	7,75	7,83
bánási	6	74	7,05	7,12	7,20
"	7	75	7,16	7,23	7,31
"	8	76	7,27	7,34	7,42
"	9	77	7,38	7,45	7,53
bácskai	6	72	6,96	7,03	7,11
"	7	73	7,07	7,14	7,22
"	8	74	7,18	7,25	7,33
"	9	75	7,29	7,36	7,44

Egyéb gabonafajták		kilő		100 kgr.-mm árra	
		K-10	K-12	K-10	K-12
Rozs	új elsőrendű	79-72	6,0	6,06	6,12
"	másodrendű	80-73	5,90	5,96	6,02
Arpa	új elsőrendű	66-62	5,40	5,46	5,52
"	másodrendű	67-63	5,30	5,36	5,42
Zab	új elsőrendű	39-41	5,20	5,26	5,32
"	másodrendű	40-42	5,10	5,16	5,22
Tengeri	új elsőrendű	—	12,75	12,81	12,87
"	másodrendű	—	12,65	12,71	12,77
Repece	új elsőrendű	—	13,40	13,46	13,52
"	másodrendű	—	13,30	13,36	13,42

A határidőslet: folyamán a következő kötések történtek:

Buza októberre	7,52—7,53—7,59—7,60—7,61
Buza áprilisra	7,84—7,85—7,87—7,90—7,94
Rozs októberre	6,77—6,78—6,79—6,81—6,77
Zab októberre	5,17—5,18
Tengeri júliusra	—
Tengeri augusztusra	6,10—6,17—6,18—6,20—6,21
Tengeri májusra (1901.)	4,80—4,81—4,82—4,81
Repece augusztusra	13,40—13,50

Déli egy orakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre	7,57	pénz 7,58	áru
Buza áprilisra	7,89	7,90	
Rozs októberre	6,76	6,77	
Zab októberre	5,17	5,18	
Tengeri júliusra	0,00	0,00	
Tengeri augusztusra	6,20	6,21	
Tengeri májusra (1901.)	4,81	4,82	
Repece augusztusra	13,40	13,45	

Délután fél 5 órakor zárni:

Buza októberre	7,59	7,60
Buza áprilisra	7,92	7,93
Rozs októberre	6,78	6,79
Tengeri augusztusra	6,22	6,23
Tengeri májusra (1901.)	4,84	4,85
Zab októberre	5,17	5,18
Repece augusztusra	13,40	13,50

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsde kezdettől végig szilárd maradt. Az összes nemzetközi értékek magasabb árfolyamokkal küzdöttek és igen szilárdan zártak.

A helyi piac tartott, de üzletlenn volt. A déli tőzsde kedvező külföld befolyása alatt mindvégig szilárd volt és kellemes zárlatot tüntetett fel.

A helyi piac a déli tőzsdén el volt hanyagolva.

A valutapiac változatlan.
Az előtőzsde: kedvező.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 687—688,50. Osztrák hitelrészvény 666.—668.—. Osztrák-Magyar államvasut 656,25—658,50. Rimamurányi 518—519. Közúti vasut 607.—608.—. korona.

A déli tőzsde: változatlan.
Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 667,25—668.—. Osztrák-magyar államvasut 657,75.—. Rimamurányi 518.—519.—. Közúti vasut 607.—607,50 korona.

Forgalomba került: 4%-os agyar koronaárjék 90,80. Budapesti Bankgyeuleset részvény 179.—. Városi villamos vasut részvény 292 korona árfolyammal.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:
Osztrák hitelrészvény 667,25—668.—. Magyar hitelrészvény 689.—. Leszámítoló bank részvény 451.—. Rimamurányi vasúti részvény 518.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 659.—. Közúti vasut részvény 607.—. Villamos vasut 291.— korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar —.—. korona, vörös aprószemű —.—. korona, vörös erdélyi —.—. korona, vörös bánási —.—. korona, középszemű —.—. korona, nagyszemű —.—. korona. Disznózsír: budapesti 54.—54,50 korona, vidéki —.—. korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki —.—. korona, városi 4 darabos 46.—46,50 korona, 3 darabos 51.—52.—. korona, füstölt —.—. korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.—13,50 korona, 120 darabos —.—. korona, 100 darabos 16.—16,50 korona, 85 darabos 20.—20,50 korona azonnali szállásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12,50—13.—. korona, 100 darabos 15,50—16.—. korona, 85 darabos 19,50—20.—. korona. Szilvaiz: szilvóniai —.—. korona, szerbiai 18.—18,50 korona azonnali való szállásra.

A bécsi értéktözsde.

Az előtőzsde barátságos.
Déli tőzsde gyengébb.
Zárlat csendes, de tartott. Magánadóntó 3 1/2 %.

Bécs, július 31. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 115,50. Tízal és azeredi kőszén sorsjegy 139.—. Magyar vasúti kölcsön elzártban 29,30. Magyar keleti vasúti állami költség 117,75. Magyar leszámítoló és pénzügybank 448.—. Rimamurányi vasút részvény 516,50. Magyar koronajárdék 90,90. 4%-os Magyar földt. nem. költség 90,80. Magyar hitelbank részvény 687.—. Magyar nyeregmény kölcsön sorsjegy 158.—. Kassa-oderbergi vasúti részvény 346.—. Magyar kereskedelmi bank —.—.

Bécs, július 31. (Osztrák értékek zárlata.) 4 1/2% papírjárdék 97,60. 4%-os osztrák aranyjárdék 115,90. 1860-iki sorsjegy —.—. Osztrák hitelsorsjegy 384.—. Angol-osztrák bank 278,50. Bécsi bankgyeuleset 492.—. Osztrák-magyar bank 1711. Déli vasut 108,50. Dunagőzhajózási részvény 750.—. Dohányrészvény 286.—. Császári és királyi arany 11,40. Német bankváltók 118,50. 4 1/2% osztrák arany 192.—. Osztrák koronajárdék 97,40. 1864-iki sorsjegy 152.—. Osztrák hitelintézeti részvény 667.—. Unionbank 532.—. Osztrák Länderbank 415.—. Osztrák-magyar államvasut 659.—. Elbavölgyi vasut 460.—. Alpesi bányarészvény 456.—. 20 frankos arany 19,33 Londoni váltóár 242,30. Bécsi Tramway Litt A 283.—. Bécsi Tramway Litt B —.—. Lipót kohó —.—. Az irányzat nyugodt.

Bécs, július 31. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 667.—. Magyar hitelrészvény 688.—. Angol-Osztrák bank 277.—. Bécsi bank egyeület 493.—. Union bank 534.—. Länderbank 415.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 490.—. Lombard 109.—. Elbavölgyi vasut 460.—. Északnyugati vasut részv. 452.—. Dohányrészvény 286,50. rimamurányi vasút 516,50. Alpesi bányarészvény 456.—. Májusi járdék 97,60. Magyar koronajárdék 90,90. Török sorsjegyek 104.—. Német birodalmi márka 118,82. Napoleón d'or 13,33.

Külföldi értéktözsdék.

Berlin, július 31. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde szilárdan nyílt meg. Bank és közpénzrészvények iránt némi vételkedv mutatkozott. Keletporosz. déli és marienburgi vasut Oroszország kedvező aratási kilátásai és az ennek nyomán várható nagy gabonaszállításokra élénkebb és magasabb. Prinz Heinrich vasut és vasc-bécsi vasut emelkedés. Amerikai vasutak New-Yorkra gyengébbek. Olasz papírok javultak. A második tőzsdéorában az árfolyamok a nagy üzleti esemény miatt kissé gyöngyöttek. Különösen Laura részvények hanyattottak. Magánleszámítólási kamatláb 3 1/2%.

Berlin, július 31. (Zárás.) 4 1/2% os papírjárdék 96,40. 4% osztrák aranyjárdék 97,50. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajárdék 90,50. Osztrák-magyar államvasut 139,40. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Csemegekereskedők mozgalma. Eddig azon csemegekereskedők, kiknek italmérségi engedélyük is volt, vasárnap egész nap nyitva tarthattak. Ujabb azonban az V., VI., VII. és VIII. kerületi rendőrkapitányságok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy ez a vasárnapi munkaszünetről szóló törvénybe ütközik, s mindazokat a csemegekereskedőket, kik vasárnap délután üzletüket be nem zárták, értekezni megbírásgolták. E tárgyban a csemegekereskedők gyűlést is tartottak, melyen elhatározták, hogy memorandumot adnak be a kereskedelemügyi miniszterhez. Ügyvédjük, dr. Ödönf Miksa járt is már dr. Nagy Ferenc államtitkárnál, ki megígérte neki, hogy a küldöttséget még e héten fogadjá. A csemegekereskedők joggal reménykednek, hogy céljukat elérik.

Egy vidéki fakereskedő cég bukása. Haasz Adolf egy fakereskedő cég, amely a magyar kincstár összes felvidéki erdeit bérlé, fizetésképtelen lett. A céget a bécsi Haasz cég bukása rántotta magával. Szeszarak. A kontingens nyersesze ára Budapestben 40 korona pénzben, 40-50 korona áruban, Bécsben 44,60, illetole 45.— korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár arjegyzése 1900. évi július 31. Készlet 173 darab. Erkezett 1522 darab. Összesen: 1695 darab. — Eladatott 1173 darab. Maradt 522 darab. — **Napi árak:** 120—180 kgr. sulyban 90—96 koronára, 220—280 kgr. sulyban 92—98 koronára, 320—380 kgr. sulyban 90—98 k.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 82—91 koronára, Malac 64—70 korona 100 kilonként. A vásár élénk volt.

Borjувásár. 1900. évi július hó 31-ikén. (A budapesti marhavásártéri vásári pénzár részvenytársaságtól). Felhatis: Belföldi élő borju 669 drb, leölt borju — db, bécsi élő borju — db, — db, horvát, növendék marha 13 darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Arjegyzés azonos tételekből: Arjegyzések. Belföldi élő borju — f.-ig, l. r. 74—88 l.-ig, kivételes 90— f. 1 kilonként, leölt borju l.-ig, ll. r. — f.-ig, kivét. — f. kilonként, levonás nélkül. Bécsi leölt borju — f.-ig. Növendék marha — f.-ig 1 kilonként, l. r. — 53 f.-ig. Bárány élő — k., leölt bárány — k., kivételes ár — k.-ig páronkint. Keeseke — k.-tól — k.-ig. A nagyobb heű szükséglet folytán az irányzat élénk volt, az árak változatlanok maradtak.

Bécsi sertésvásár. A st.-marzi központi vásárocsarnokban tegnapi megtartott sertésvásáron bejelentet-

APRÓ HIRDETÉSEK

Minden szó egyszeri belvitelnek... 4 ill. vastagabb betűkből 3 illér.

A hirdésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-kört 18. szám.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Olcson vásárolni mindent

Drágán eladni mindent

Alkalmazást kapni

Munkaerőt találni

Potom pénzzen

Például: Ez a hirdetés csak 20 illérbe kerül:

Keresek ócska konzoltükröt. Fejér, József-u. 9.

Ez 28 illérbe: Olcsón kínálók jói konzervált varrogót. Zimmermann, Váci-ut 117.

Ez 32 illérbe: 12 olcsó nádszék veszek. Schwarz, Nádtel-utca 12.

Ez is 32 illérbe: Keresek hívós hónapos szobát. Ligeti, Vörösvári-ut 8.

Ez 48 illérbe: Elmennék nevelőnek, kitűnően képzett tanítónővel. Székely, Gyöngyös-utca 1.

Apró hirdetéseket... 100 sz. 1000

Breuer műveket... 100 sz. 1000

Engelmann Mór... 100 sz. 1000

Franko Pál... 100 sz. 1000

Jambrikovits... 100 sz. 1000

Koröndy Rozália... 100 sz. 1000

IV. J. Nagel Ottó... 100 sz. 1000

Nemetsek A. J... 100 sz. 1000

Rohoncz Hona... 100 sz. 1000

Szántó Mór... 100 sz. 1000

Sopronyi V. dohánynagyás... 100 sz. 1000

Tóth Lajos... 100 sz. 1000

Zipser és König... 100 sz. 1000

Benda József... 100 sz. 1000

Deutsch Miksáné... 100 sz. 1000

Weitzenfeld Jakab... 100 sz. 1000

Blocher J. dohánypalota... 100 sz. 1000

Eckstein Bernát... 100 sz. 1000

Fischer J. D. dohánypalota... 100 sz. 1000

Goldberger A. V. dohánypalota... 100 sz. 1000

Haasenstein és Vogler... 100 sz. 1000

Leopold Gyula... 100 sz. 1000

Mosse Rudolf... 100 sz. 1000

Schwarz József... 100 sz. 1000

Tenezer Gyula... 100 sz. 1000

Goldgruber Mór... 100 sz. 1000

Uram! Fialat elsőkel hölgy, ki pillanatnyilag pénzvarban van, 100 korona kölcsönt kér. Szives ajánlatokat „Háts redőly” jellegű alatt fősztá restanté kérek. 6704

„Anna” Abony. Levele van. 6712

Egy nemes szivű urholgy támogatást keresem. Ajánlatok „Szini növények” kiadóhivatal. 6709

KERESLET. Segédet keresek! A rövid, norinbergi és diszmitáruban tökéletesen jártas, jó detailista, fiatal, szép külsejű, magyarul, németül és szerbül beszél, azonnal alkalmazást kaphat Klein Adolfnál Ó-Becsen. 6712

Tanuló szétessel azonnal felvétetik. Cim: S. könyvkereskedőnél. Kecskeméti-utca 6. sz. 3057

Mérlegképes könyvelő, ki az osztálysorsítást kezelésben is jártas, felvétetik Kunetz Mór banküzletében Szabadkán. 8055

Könyvelő ki a kézműárt is teljesen érti, felvétetik Halasz Nóránl Szatmáron. 3056

Egy irodai gyakornok Pápai és Nátlán cégnél, Budapest Andrássy-ut 2. sz. azonnal felvétetik. 6703

Egy ügyes mamsell azonnal felvétetik Hekshoz Herminónál divatárú üzletben, Király-utca 38. sz.

Jókarban levő használt trikiklit (osomagszállítás) keresek megvételre. Kertész Pál divatkereskedése. Kerepesi-ut 44. 3038

Izr. vendéglőben a főzés elajátítása végelt csekély fizetésért és teljes ellátásért alkalmazást keresek. Leveleket „ABC” jelleggel a kiadóhivatal továbbítja. 6699

Garzon berendezéshez butort keresek. Árjelölt ajánlatokat „X” címen továbbít a kiadó. 6692

Alkalmazást nyor, izr. okleveles magyar-német, zongorában és oktató tanító, pusztán IV. elemi osztályt végző leányka mellé. Cim a kiadóhivatalban. 3036

Használt előszoba szekrényt tükrökkel és botlívánnyal venni óhajtok. Ajánlatokat H. J. alatt a lap kiadóhivatalához kérek. 2993.

Műterem kisebbszert, esetleg egy-két nagy világos szoba kerestetik fiatal festő részére. Damjanich-n. 41. II. 34. 3049

Váltókölcsönt mely törleszthető, ajánl földbirtokosoknak, vagy kereskedőknek „Lloyd” intézet, Budapest VII/14. Kölcsön bejelentélapot levéldőlyeg ellen. 6691

Irodaszolga v. portás, esetleg magános urnőhöz inasi állást keresek elsőjére. Kósa, Vác. Horváth Mihály-u. 25. 6695

Haszonbérbe keresek Heves vagy Bihar megyében 100 vagy 150 hold körüli földet. Közvetítők nincsenek kizárva. Alapos felvilágosítás kériük. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6692

KINÁLAT. Zongora gyönyörű kivitelben, sűrűgösen olcsón eladó. Dohány-u. 69/a II. em. 10. 6707

Művelt férfi, ki a magyar, német, francia, angol és olasz nyelvet birja, irodalmilag is képzet, bármint, tudományhoz illő foglalkozást, szerény feltételek mellett elvállalna, esetleg oktatást adna. Ajánlatokat kérek „F. S.” címe VII. Bethlen-utca 10. I. emelet ajtó 10. 3047

Butor alkalmi eladás! Fabutorok, valamint kártyos-butorok, készpénzért olcsón eladhatók VII. Erzsébet-kört 23. földszint ajtó 2. 6634

Olcso lakás kiadó! 2 szoba, konyha, esetleg 1 szoba és konyha. Esetleg Kertész Pál divatkereskedésében Kerepesi-ut 44. a Népszínházal szemben. 3045

Tartósau készített bicikli kosár, a mely a biciklinek egy utbonáló birto eltarására, mint különösen utazás alkalmával a cőtra igen alkalmas eszköznek bizonyult, — kapható 15 koronáért Szekeres Jánosnál Galgócán. (Nyitram.) Ugyanitt megrendelhető ósinos kiállítású gumótelős szőlőkörant 20 drbonárknt 8 koronáért, a pénz előleges beküldése utánvétel mellett. 6552

Háló- és ebédlő-berendezés teljesen új, még nem használt állapotban átélvezés miatt sűrűgösen rendkívüli olcsón eladó. Podmaniczky-utca 19. földsz. 3. 3052

Emléknek, ajándéknak kiválóan alkalmas. Egy életnagyságu nagyított fénykép bármily berendezés után művészi énkészítetik, megelépsésem ajándéknak nász, név, születésnapra legalkalmasabb, mintán egy ill. nagyságú nemcsak pillanatnra, hanem örök időkre illő szobadísz, a legszebb és örök emlék kedves halottainkól a fénykép sőt-telentl visszadátik, a hű másolatát kereskedő, a vidéki rendeléseket pontosan eszközöl. Grosz József, VI. Proféta-utca 5. 3011

Elegánsan butorozott, külbőbejárta szép nagy szoba 1 vagy 2 ur részére nagyon olcsón azonnal kiadó. Dessewffy-utca 25. I. em. 21.

Kiadó szoba. A Kerepesi-uton a Népszínház szomszédságában, egy újonnan berendezett, világos, kőtalakos utcai szoba, külön bejárattal a lépcsőházalól, tágas előszobával, jutányosan kiadó. Kerepesi-ut 34. III. em. ajtó 20.

Kérvényeket beadványokat bármely ügyben írok 50 krajcárért levéldőlyeg. Eljárók minden ügyben és megbízásban. Ungár Budapestben, Práter-utca 61. 6667

Tisztavérű 4 hónapos sötétvörös írszetter kanvizsa 25 forintért eladó. Szőlői törzskönyvezettek. Cim Sziklai Nógrád-Bercelen. 6668

Vadászfegyver két darab alig használt Lancaster 16-os kézimunka és egy 12 mellőlyre való kinevezést evőeszközök talon jutányosan eladó. Krausz Mór, Orodá-utca 22. I. 7. 6662

!!!Biciklisták!!! legkedveltebb esaklapja a tisznaponkint Péssett megjelenő „Kerek pár - Sport” Nagyedőlyre 1 frt.

Eladó vagy bérbeadó gőzmalom, háromjárta jó forgalommal, üzemből látható. Értekezni Gyömrőn, Restmegya, Buth Jánosnál.

Nagy selyem-maradékok eladása különböző színekben és minőségekben: 80 kr. 150 és feljebb; plüss bársony maradékok 80 kr. és feljebb; selyem bársonymaradékok 140 és feljebb; divatszövetek 90 centiméter széles: 24 kr. és feljebb. — 120 centim. széles: 40 kr. és feljebb. Selyem láster, fekete és Tegethoff színekben, 120 centiméter széles 90 kr. és feljebb; posztó-maradékok 120 centim. széles: 50 kr. és feljebb; foulard-satin 12 krajcár és feljebb; mosó-kelmék 14 krajcár és feljebb; (az ár mindentűl méterenként értendő). Zsebkendők darabja 4 krajcár. Kapható: SZEKULESZNÁL. Király-u. 8. az udvarban, — nem az áttárlóházban. 6710

Elegáns istálló kocsiszinnel és két földszintes utcai lakás kiadó, VII. Csengery-utca 22. sz. házban. 6708

Mázoló munkákat Elvállal Jutányos árban Tamásits András. József-kört 18. szám. 6666

Mérlegképes könyvelő kinek 7 éves gyakorlata van és teljesen jártas a kereskedelmi levelezésben és minden nemű ügyiratok fogalmazásában, okt. 1-i belépésre állást keres. Cime Fábian Béla, Tatrag, Brassó mellett. 6689

Nevelőnök, magyar és idegen nemzetiségűek, zenében, nyelvtanban képzettek, gyermekterápiások, bonneok elhelyeztetnek, öz. Nietzsche Gerson Anna által, Budapest, Erzsébet-kört 52.

Mindenki eredeti sorsjegyek részletfizetésre való eladásával igen jó, biztos állandó keresetre tehet szert. Magas jutalék, esetleg fix fizetés. Fuchs H. váltóháza. Budapest IV., Kecskeméti-utba 1.

Vendéglő főváros legelőkelőbb üzleteinek egyike, pazar fényesen berendezve, melyet kizárólagosan csakis finomabb közönség látogat, az első és legjobb üzlet itten, hol évente 800 hektón felüli sör fogyasztatik, csakis család víszálykodások miatt lesz eladva. Minden elfogadható árért, továbbá egy kisebb vendéglő gyáraközött hol mindennemű hitelezés kizárásával naponta 60 forinton felüli bevétel van, csakis tulajdonos betegsége miatt lesz eladva. Bővebbet Niemetz Gyula üzlet adás-vétel irodája által József-kört 22.

Biciklik árverésből hallatlan olcsón eladók. Liebszitz fűszertiszt Hernád-utca 27. 3057

Szépírási tanfolyam. Lelkiismeretes tanításom, valamint 25 éven át a pozsonyi polgári- és kereskiskolánál alkalmazott és kitűnőnek bizonyult módszerem alapján akármilyen rossz írással bíró, feltűnő szép és folyékony írást sajátíthat el magának. A tanfolyam kezdete minden nap. Értekezési órák: 10—1-ig és 4—6-ig. Adler J. szépíró tan. V. Nagyköröna-u. 4., III. em. 6665

Hársfa-utca 36. első emeleten lakás (3 utcai, egy udvari szoba, alköv, előszoba, konyha stb.) augusztus elsőjére olcsón kiadó. 3046

Cipő alkalmi eladás. Finom férfi- és női cipők 1 firtól 5 firtig, fél és kivágot cipők 65 krtól 2 frt 50 krtig. Weisz Budapest, József-tér 12. 2996

10 drb képe levelezőlapot fénykép után vagy felvételrel együtt 3 firtét készítt az „Excelsior” fényírda Budapest, Andrássy-ut 29. Ugyanitt amatőrök részére mindennemű munkák készíttetnek. 6544

Két szép szoba elegánsan butorozva, külön bejárattal és egymásba átjárható egy gyermektelen családnál az Andrássy-ut és nyugati pályaudvar közölben azonnal kiadó. Teréz-kört 35. II. 32.

Úti versenyyegp egész új Reithoffer-tömlőkkel, elutazás miatt nagyon olcsón eladó. Kerepesi-ut 81. II., 10.

Butor Csupán pár hétig használt faragott házszoba butor, asztal, székek régi-töni elköltözés miatt eladó Sándor-utca 38. földsz. 10. 6700

Arany-és ezüst eladás. Alkalmi nászajándékok, 13 lator ezüst evőeszközök, 12 személyre 140 firt, 6 személyre 65 firtól kezdve és feljebb. Mindennemű finom ezüsttárgyak barokk és francia stílusban. Nagy raktár arany ferd-lanokból, masszív aranygyűrűk 6 firt 40 kr., arany ferdő órák 12 firt, arany női órák 9 firtól kezdve, 12 darab masszív evőeszköz 6 firt 50 kr. Vesszünk zalogházi cédulákat. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. Grünberg Armin Béla örökösai Budapestben, Városház-tér 9., I. em. 23., új szám Váci-utca 30. Részletfizetésre is.

Virágescor (dívírág) levelező-lap több mintában galatinnal védve és szalaggal ellátva 1 drb 25 kr.; 6 drb 1 firt. Az összeg előzetes beküldése ellenében bérmentve küldi meg a kiadóhivatal József-kört 18.

Butorok lakásba, előszobába, konyhába, boltberendezések és minden asztalosmunkák jó kivitelben legolcsóbban megrendelhetők 3016 Ligeti asztalosnál, VIII., Német-u. 11.

Köznepsztyaly Ferenc József-kört 4 firt Jaquet — — — — 3 firt Frack — — — — 5 firt Nadrag — — — — 2.50.

Rothberger Jakab, Kristóf-tér 2. 1. emelet.

Az országos magyar gyorsíró egyesület augusztus hóban

Báthori Dezső középiskolai tanár ur vezetésével és hóban új magyar és német-nyelvű gép-és gyorsírási tanfolyamot nyit. Jelentkezéket felvesz a „YOST” írógép részvegytársaság Erzsébet-kört 9—11. New-York palota

Butor faragott házszoba asztal, székek, diván olcsón eladó Bethlen-u. 12. ajtó 5. 6711

Használt de jó karban levő háromkerékű gyermekkosci olcsón eladó. Dembinszky-utca 8. I. 12. 3058

Tisztességes fiatal ember, foglalkozása asztalos, elvállal portási, vagy háziasztalos állást. Király-u. 104. ajtó 7. Albeez Pál. 6713

Veszek zalogházi cédulát régi arany ezüstáru t Brillánt és gyémánt árukat a legmagasabb árak mellett

FRIED A. órák és eszkerész Kerepest-ut 2. szám.

Legmagasabb előlegek értékpapirokra és sorsjegyekre. Másból elzalogosított sorsjegyek kivételnek és azokra magasabb kölcsön adatik, vagy a napi árfoalyam szerint megvételnek és ugyanazon sorsjegyek csekély havi részletfizetés ellen visszavehető.

FLEISSIG SANDOR bank és váltó-üzlet Budapest, VII. Erzsébet-kört 2. szám. (Kerepest-ut sarkán.)

Szolid árak. Mautner Henrik butorazállítási és beraktározási vállalat BUDAPEST. VIII., József-kört 21. Szász raktárak.

Aki kényelmét, szeret, ne mulassza el a mentő polokárát szerző kísérletet tenni; nem hagy felül a péteit is szavatosság mellett kirtja; ly sikert még nem lehet elérni. Kapható 30/40 kr. és 1 firtos Úgyekben, azoknál valódi Schweinfurdi zöld. Hettelheim Zsigmond és társaság, Budapest, Kátrín-tér 7.

Zelfir-bluzok... firt 2.90 Selyem-bluzok... 6.90 kaphatók minden színben Pölzi Kálmán-nál Budapest, IV. Váci-utca 6. („Nagy Kristófhoz”).

A Budapesti Napló apró hirdetései naponkint falragaszokon is megjelennek a főváros egész területén.

Éremetűl a „Patria” irodalmi és nyomdai vállalat részvegytársaság kiadóegységén, Budapest, IX., Üllői-ut 25.